JULES VERNE

INTERESANTELE AVENTURI

ALE UNUI CHINEZ

DEPOZIT GENERAL LA:
„Agence Générale de Librairie et de Publication"
BUCUREŞTI — STR. IZVOR No. 14

EDITURA „CUGETAREA"
Bucureşti, Mătăsari 23

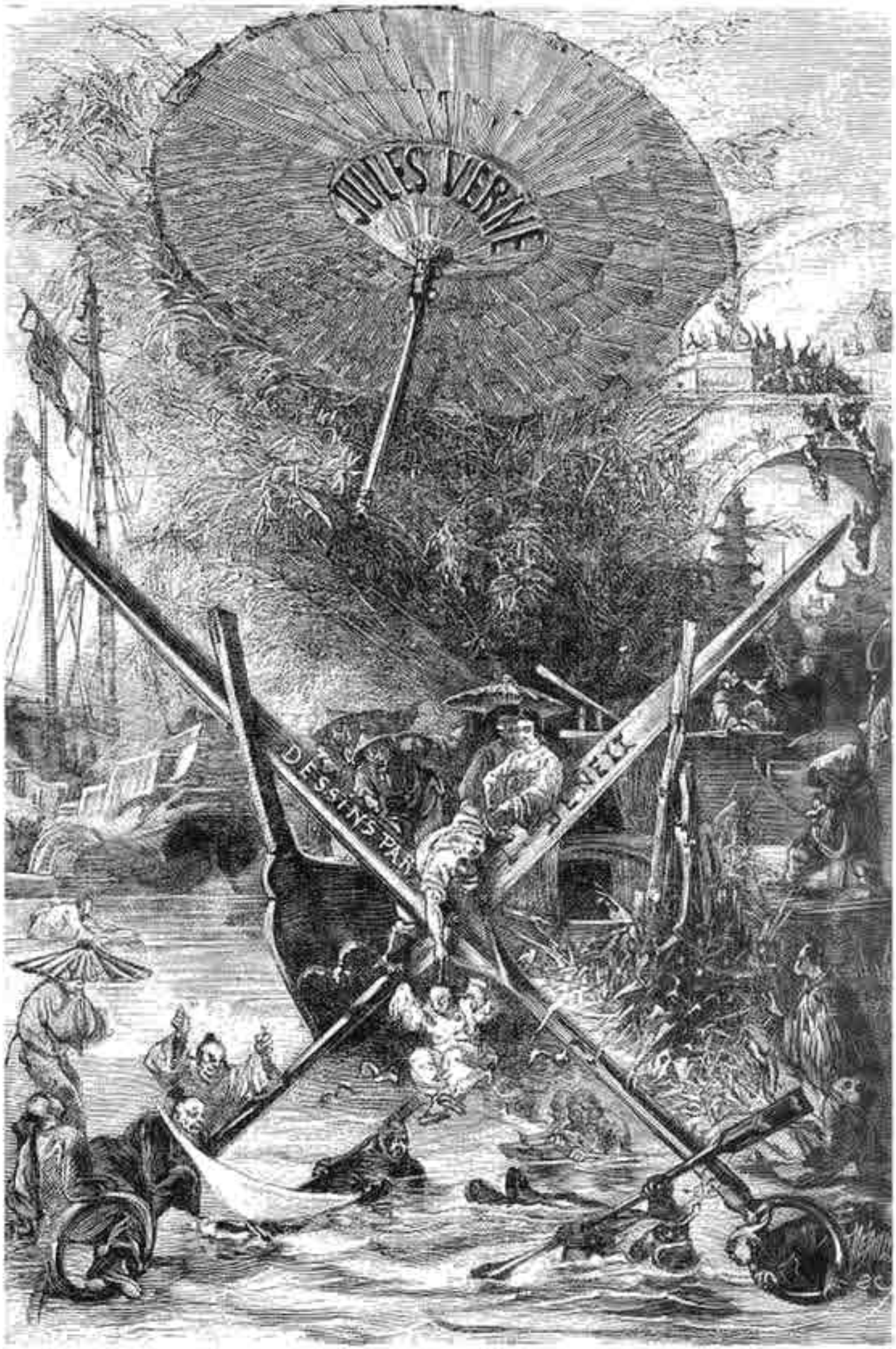
JULES VERNE
DESSINS PAR

JULES VERNE

INTERESANTELE AVENTURI ALE UNUI CHINEZ

TRADUCERE DE

ION PAS

EDITURA „CUGETAREA"
BUCUREȘTI — Mătăsari, 2?

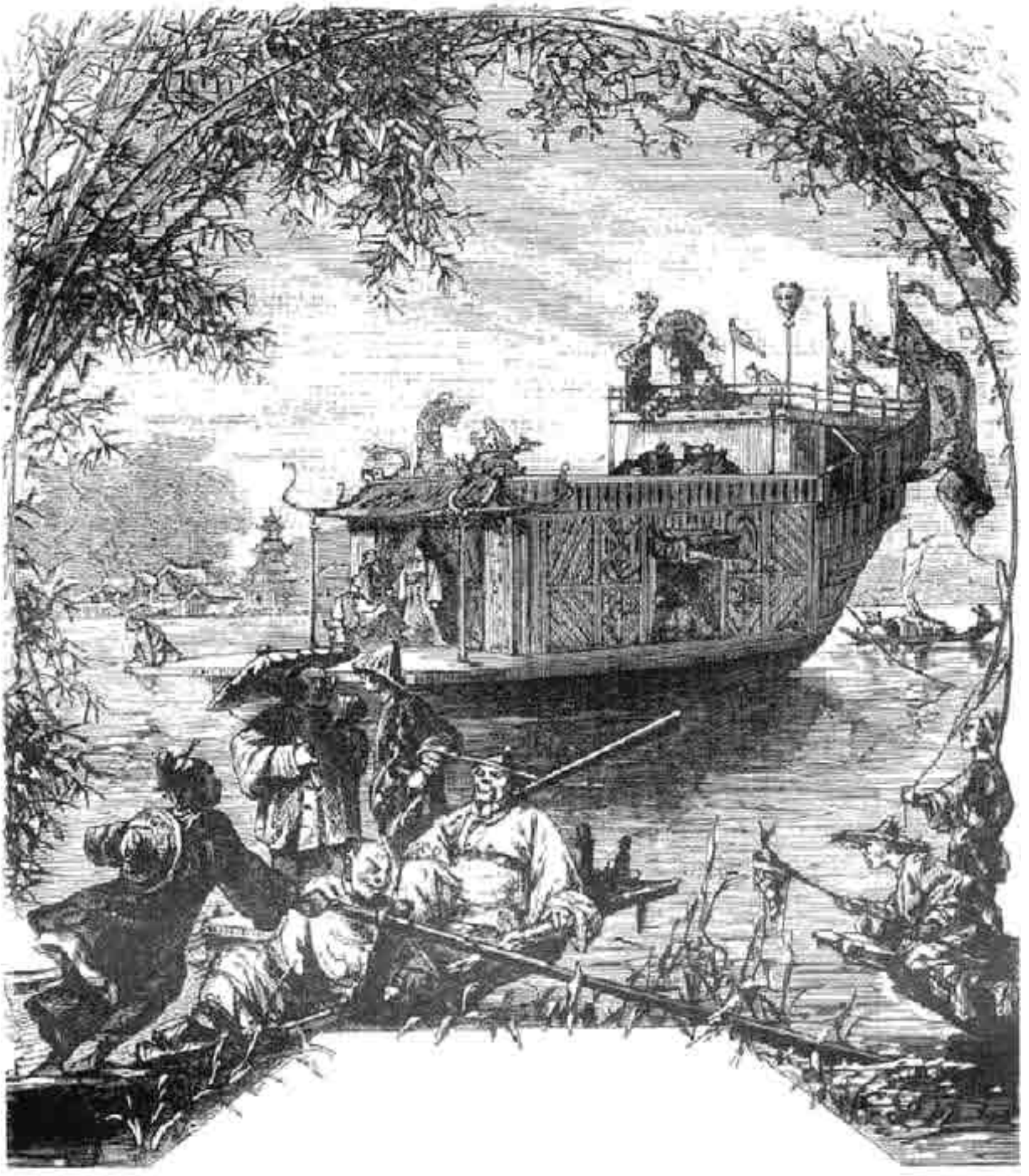

INTERESANTELE AVENTURI ALE UNUI CHINEZ

CAPITOLUL I

Unde personalitatea şi naţionalitatea eroilor se desprind puţin câte puţin

„Trebue totuş convenit că viaţa are ceva bun! zise unul din conmeseni, sprijinit pe braţul scaunului cu spătar de marmoră, şi mestecând o rădăcină de nufăr îndulcit.

— Şi rele de asemeni! răspunse, între două chinte de tuse, un altul pe care usturimea unei delicate aripi de rechin era să-l sufoce aproape.

— Să fim filozofi! spuse un personaj mai vârstnic al cărui nas suporta o enormă pereche de ochelari.

Astăzi îţi vine să te sugrumi, şi mâine totul alunecă, cum alunecă pe gât suavele înghiţituri din nectarul acesta. Asta-i viaţa, ce vreţi!".

Şi zicând acestea, epicurianul goli cu un aer împăcat paharul cu excelent vin cald, a cărui uşoară abureală se desprindea lent dintr'un samovar de metal.

„Cât despre mine, reluă al patrulea personagiu, existenţa îmi pare nespus de acceptabilă din momentul ce nu faci nimic şi ai mijlocul de-a nu face nimic!

— Greşeală! ripostă al cincilea. Fericirea constă în studiu şi în muncă. A cuceri o cât mai mare sumă de cunoştinţe este a căuta să fii fericit!

— Şi a vedea că la urmă de tot nu ştii nimic!

— Nu e aceasta începutul înţelepciunei?

— Şi care-i e sfârşitul?

— Inţelepciunea n'are sfârşit! răspunse filozofic omul cu ochelari. A avea simţul comun este fericirea supremă!".

Primul conmesean se adresă atunci amfitrionului care ocupa capătul cel mai înalt al mesei, adică locul cel mai rău. aşa cum cereau legile politeţei. Indiferent şi distrat el asculta, fără ca să spună ceva, toată această dizertaţie *inter pocula.*

„Haide! Ce gândeşte gazda noastră asupra acestor divagaţii după petrecere? Găseşte ea astăzi existenţa bună sau rea? E pentru, sau e contra?".

Amfitrionul spărgea nepăsător câteva seminţe în gură; se mulţumi, drept orice răspuns, să dea dispreţuitor din buze ca omul ce pare a nu se mai interesa de nimic.

„Bah!" făcu el.

Acesta este de obicei cuvântul celor indiferenţi. El spune tot şi nu spune nimic. Este în toate limbile şi trebue să figureze în toate dicţionarele de pe glob. Este o strâmbătură articulată.

Cei cinci conmeseni îl siliră cu argumente, fiecare în favoarea tezei sale. Vroiau să îi afle părerea. El se feri să răspundă întâi, dar sfârşi prin a afirma că viaţa nu era nici bună, nici rea.

„Auziţi pe prietenul nostru!

— Poate el să vorbească astfel când niciodată un fâşiit de floare nu i-a tulburat liniştea?

— Şi când e tânăr!

— Tânăr şi sănătos!

— Sănătos şi bogat!

— Foarte bogat!

— Mai mult decât atât!

— Prea bogat poate!".

Interpelările se încrucişeau ca scânteile unui foc de artificii, fără a aduce un surâs pe impasibila figură a gazdei.

El se mulţumea să înalţe uşor din umeri ca cel ce n'a vroit niciodată să răsfoiască, măcar pentru o oră, cartea propriei sale vieţi, şi căreia nu i-a tăiat măcar primele pagini.

Totuş acest indiferent avea peste treizeci şi unul de ani, se ţinea foarte bine, poseda o avere mare, spiritu-i era cultivat, inteligenţa sa se ridica deasupra mijlociei, — avea, în sfârşit, tot ceeace lipseşte atâtora pentru a fi unul din fericiţii lumei! Pentruce nu era?

Pentruce?

Vocea gravă a filozofului se făcu atunci auzită şi, vorbind ca un corifeu al corului antic:

„Prietene, zise el, dacă tu nu eşti fericit e că până acum fericirea ta n'a fost decât negativă. Fericirea este ca sănătatea. Pentru a o preţui trebue să îţi lipsească din când în când. Or, tu n'ai fost niciodată bolnav... Vreau să zic: tu n'ai fost niciodată nenorocit! Aceasta lipseşte vieţei tale. Cine poate preţui fericirea dacă nenorocirea nu l'a atins de loc, măcar pentru o clipă!".

Şi, după observaţia-i înţeleaptă, filozoful ridicând paharul plin cu o şampanie de cea mai buna marcă:

„Urez un pic de umbră soarelui gazdei noastre, zise el, şi câteva necazuri vieţei sale!".

Goli apoi paharul.

Amfitrionul făcu un gest de învoire şi recăzu în apatia-i obişnuită.

Unde avea loc această conversaţie? Se petrecea într'o sală europeană, la Paris, la Londra, la Viena, la Petersburg? Cei şease conmeseni stăteau de vorbă în salonul unui restaurant, aci sau dincolo de ocean? Cine erau oamenii aceştia cari discutau astfel de chestiuni, în timpul unui prânz, fără a fi băut mai mult decât se cade?

In orice caz ei nu erau francezi [1]) pentrucă nu discutau politică.

1) Sau români. (Nota trad.).

Cei şease conmeseni se aflau într'un salon luxos decorat. Prin perdeaua geamurilor albastre sau portocalii se strecurau, la ora aceasta, utimele raze ale soarelui.

Pe zidurile salonului străluceau, atârnate de tapete de mătase, oglinzi largi cu tăetură în pantă.

Masa era vastă, pătrată, de lac negru. Nici o cuvertură pe suprafaţa-i care reflecta numeroasele obiecte de argintărie şi porţelan. Nici un şervet, ci simple pătrate de hârtie, ornate cu devize, şi din cari fiecare invitat avea alături de el o suficientă provizie. In jurul mesei se înălţau scaune cu spătarul de marmoră, mult preferabile celor capitonate ale mobilierului modern.

Cât priveşte serviciul, era îndeplinit de fete despus de plăcute, în al căror păr negru se îmbinau crini şi crisanteme, şi cari purtau brăţări de aur răsucite cochet pe braţ. Surâzătoare şi glumeţe, ele serveau cu o mână, în timp ce cu cealaltă mişcau graţios un evantai mare care producea curenţi plăcuţi de aer.

Prânzul nu lăsa nimic de dorit. Cine şi-ar imagina ceva mai delicat ca această bucătărie tot odată curată şi savantă? Bucătarul, ştiind că se adresa cunoscătorilor, se întrecuse în prepararea celor o sută cincizeci feluri din cari se compunea *menuul*.

La început, şi ca aperitive, figurau uscături zaharisite, icre, lăcuste prăjite, fructe uscate şi stridii de Ning-Po. Apoi se succedară, la scurte intervale, ouă coapte de raţă, de porumbel, de nagâţ, cuiburi de rândunică cu ouă, carne tocată de „ging-seng", măruntae de nisetru în compot, sos de nervi de balenă cu zahăr, mormoloci în apă dulce, tocană de raci de mare, pipotă de vrăbii şi ochi de berbec înţepaţi cu un vârf de pană, măcinătură de bambu cu zeamă, salade îndulcite, etc. Apoi ananas de Singapore, praline de fisticuri, migdale sărate, fructe de „long-yen" cu miezul alb, „li-ci", castane de apă, portocale de Canton, formau ultimul

serviciu al prânzului ce dura de trei ore, prânz stropit generos cu bere, şampanie, vin de Chao-Chigne.

Dar veni în sfârşit momentul când tinerele servitoare aduseră, nu ceştile de modă europeană cari conţin un lichid parfumat, ci şervete înmuiate în apă caldă pe cari conmesenii şi-le trecură pe faţă cu cea mai extremă satisfacţie.

Nu era totodată decât o pauză a prânzului, o oră de *farniente* ale cărei clipe aveau să fie complectate cu muzică.

Indată o trupă de cântăreţe şi muzicante cu instrumente intră în salon. Cântăreţele erau tinere, frumoase, cu ţinută modestă şi decentă. Dar ce muzică şi ce metodă! Miorlăituri, cloncănituri, fără măsură şi fără tonalitate, ridicându-se în sunete ascuţite până la ultimele margini ale percepţiei simţului auditiv! Cât priveşte instrumentele, viori ale căror coarde se încurcau în firelor arcuşului, chitare acoperite cu piei de şarpe, clarinete stridente, armonici părând mici piane portative, erau demne de cântecele şi de cântăreţele pe cari le acompaniau cu mare tămbălău.

Şeful zgomotoasei orchestre dăduse la intrare programul repertoriului său. La un gest al amfitrionului muzicanţii cântară *Buchetul celor zece flori*, bucată foarte mult la modă pe atunci de care se înebunea lumea bună.

Apoi trupa de cântăreţi şi de executanţi, bine plătită de mai 'nainte, se retrase.

Cele şease persoane părăsiră în urmă scaunul lor, dar numai pentru a trece dela o masă la alta, nu fără mari ceremonii şi complimente de toate felurile.

La această a doua masă fiecare găsi o mică ceaşcă cu capac, ornată cu portretul lui Bôdhidharama, celebrul călugăr budist, stând pe pluta sa legendară. Fiecare primi deasemeni o porţie de ceai pe care îl puse, fără zahăr, în apa clocotindă din ceaşca sa.

Bun ceai! Nu-ţi era teamă de casa Gibb-Gibb & Comp., care îl furnizase, că l'ar fi falşificat prin amestecul necinstit

sese, nici unul nu avu indiscreţiunea să-l întrebe ceva cu privire la aceasta.

Totuşi filozoful nu amestecase glasul său în concertul general al urărilor. Cu braţele încrucişate, cu ochii pe jumătate închişi, cu un surâs ironic pe buze, el nu părea că aprobă nici pe cei cari adresau complimentele, nici pe cel căruia i se adresau.

Acesta se ridică atunci, îi puse o mână pe umăr şi, cu o voce ce părea mai puţin caldă ca de obicei:

„Sunt dar prea bătrân pentru a mă însura? îl întrebă el.

— Nu.

— Prea tânăr?

— Nici atât.

— Găseşti că am făcut o greşeală?

— Poate.

— Aceia pe care am ales-o, şi pe care tu o cunoşti, e înzestrată cu tot ce trebue pentru a mă face fericit.

— Ştiu.

— Atunci?

— Tu nu ai tot ce trebue pentru a fi fericit! A te plictisi singur în viaţă, e rău! A te plictisi în doi, e şi mai rău!

— Nu voi fi dar niciodată fericit?...

— Nu, atât cât nu vei fi cunoscut durerea!

— Durerea nu mă poate atinge!

— Cu atât mai rău, căci în cazul acesta eşti de nelecuit!

— Ah! filozofii aceştia! strigă cel mai tânăr dintre invitaţi. Nu trebue să-i asculţi. Ei sunt maşini de teorii. Fabrică de tot felul! Insoară-te, insoară-te, prietene! Eu aş face la fel dacă n'aş fi jurat să nu fac niciodată nimic. Prieteni, beau în fericirea gazdei noastre!

— Şi eu, răspunse filozoful, beau pentru viitoarea intervenţie a vreunei divinităţi protectoare şi care, pentru a-l face fericit, să îl treacă prin încercarea durerei!"

După acest destul de bizar toast, invitaţii se ridicară, îşi apropiară pumnii aşa cum fac boxerii în momentul luptei, apoi,

după ce, rând pe rând, îi coborâră şi îi ridicară, înclinând capul, se despărţiră.

Din descrierea salonului în care a avut loc acest prânz, din bucatele exotice cari îl compuneau, din obiceiurile invitaţilor şi, deasemeni poate, din ciudăţenia teoriilor lor, cititorul a ghicit că era vorba de chinezi, nu de acele „cereşti figuri" cari par a fi fost deslipite de pe un paravan sau vas de porţelan, ci de acei moderni locuitori ai Cerescului Imperiu, „europenizaţi" deja prin studiile, călătoriile şi frecventele legături cu civilizaţia Occidentului.

Prin urmare, cele de mai sus se petreceau în salonul unei nave de pe râul Perlelor, la Canton, unde bogatul Kin-Fo, întovărăşit de nedespărţitul Wang, filozoful, ţinuse să-şi invite patru dintre cei mai buni prieteni ai tinereţei sale: Pao-Shen, mandarin de clasa patra, cu cocardă albastră, Gin-Pang, bogat negustor de mătăsării în strada Farmaciştilor, Tim, optimistul solid, şi Houal, literatul.

Iar acestea aveau loc în a douăzeci şi şaptea zi a lunei patra, în timpul primului din cele cinci priveghiuri cari împart aşa de poetic orele nopţei chineze.

CAPITOLUL II

In care Kin-Fo şi filozoful Wang sunt arătaţi într'un mod mai precis

Dacă Kin-Fo dăduse acest prânz de adio prietenilor săi din Canton, e că în capitala provinciei Kuang-Tong îşi petrecuse o parte a adolescenţei. Dintre numeroşii camarazi pe cari trebue să-i aibă un tânăr bogat şi generos, cei patru invitaţi erau singurii cari îi rămăseseră la epoca aceasta. Pe ceilalţi, risipiţi de întâmplările vieţei, zadarnic ar fi încercat să-i adune.

Kin-Fo locuia atunci la Shang-Haï şi, spre a-şi plimba plictiseala, venise pentru câteva zile la Canton. Dar, în seara

aceasta chiar, trebuia să ia steamerul care face curse în principalele puncte de pe coastă şi să se reîntoarcă liniştit la căminul său.

Dacă Wang întovărăşise pe Kin-Fo, e pentru că filozoful nu îşi părăsea niciodată elevul căruia îi mai trebuiau încă lecţii. Intr'adevăr acesta nu ţinea în seamă nimic. Atâtea maxime şi sentinţe pierdute; dar „maşina de teorii" — aşa cum îl denumise Tim — nu obosea deloc.

Kin-Fo era cu prisosinţă tipul acelor chinezi de Nord a căror rasă tinde să se transforme şi cari nu s'au raliat niciodată cu Tătarii. Nu ai fi întâlnit unul la fel cu el în provinciile Sudului, unde clasele de sus şi de jos s'au amestecat mult cu rasa manciură. Kin-Fo, nici prin părintele său şi nici prin mama sa, n'avea o picătură de sânge tătar în vine. Dezvoltat, bine legat, mai mult alb decât galben, cu linia sprâncenelor dreaptă, cu nasul drept, cu chipul neturtit, el ar fi fost remarcat chiar şi alături de cele mai frumoase specimene ale seminţiilor Occidentului.

De fapt, dacă Kin-Fo trăda a fi chinez, nu era decât prin capul său îngrijit ras, prin fruntea şi grumazul fără de păr şi prin magnifica coadă care, începând din creştet, se desfăşura frumos pe spate. Foarte scrupulos cu el însuşi, purta o mustaţă fină, formând o jumătate de cerc în jurul buzei superioare. Unghiile-i se prelungeau mai mult de un centimetru, dovadă că făcea parte din categoria oamenilor bogaţi cari pot trăi fără a face nimic. Deasemeni, poate, neglijenţa mersului său, prestanţa atitudinei, adăogau ceva acelui „nu ştiu cum" care se degaja din întreaga-i persoană.

De altfel Kin-Fo era născut la Peking, împrejurare de care chinezii sunt foarte mândri. Celui care l'ar fi întrebat, el îi putea răspunde superb: „Sunt de acolo de sus!"

Tatăl său, Ciung-Héu, locuia la Peking în momentul naşterei lui Kin-Fo. Copilul avea şase ani când s'au strămutat definitiv la Shang-Hai.

Acest respectabil chinez, Ciung-Héu, urmaş al unei onorate familii din nordul Imperiului, poseda, ca toţi compatrioţii săi, remarcabile înclinări pentru comerţ. In timpul primilor ani ai carierei sale, tot ce a produs acest bogat şi populat teritoriu, hârtie de Swatow, mătăsării de Su-Céu, candel de Formosa, ceaiuri de Hankow şi Foochow, fier la Houan, arămării în provincia Yunane, totul fu pentru el element de negoţ şi materie de trafic. Principala-i casă de comerţ, „hongul" său, era la Shang-Haï, dar poseda sucursale la Nan-King, Tiem-Tim, Macao, Hong-Kong. Mult introdus pe piaţa europeană, steamere engleze îi transportau mărfurile, cabluri electrice îi dădeau cursul mătăsăriilor la Lyon şi al opiumului la Calcutta. Nu era refractar pentru nici un agent de progres, aburi sau electricitate, aşa cum sunt cea mai mare parte din chinezi, sub influenţa mandarinilor şi a stăpânirei, al căror prestigiu e micşorat încet-încet de mersul vremei.

Scurt, Ciung-Héu conduse aşa de abil, aşa de bine, comerţul său, că în momentul venirei pe lume a lui Kin-Fo, averea îi trecea de patru sute mii de dolari.

Or, în cursul anilor următori, această sumă avea a fi dublată, graţie înfiinţării unui nou trafic.

Aci e nevoe de o explicaţie.

Chinezii ţin mult să se expatrieze şi să îşi caute norocul la „Melicani", nume ce îl dau populaţiunilor din Statele-Unite, dar cu o condiţiune: aceea că le vor fi readuse, după moarte, trupurile în pământul natal şi îngropate acolo. Aceasta e una din condiţiunile principale ale contractului, o clauză *sine qua non* care obligă companiile faţă de emigranţi şi pe care nimic n'o poate înlătura.

Astfel întreprinderea Ting-Tong, denumită şi Agenţia Morţilor, dispunând de fonduri deosebite, este însărcinată să închirieze „vapoare pentru cadavre" cari pornesc încărcate cu vârf din San-Francisco la Shang-Haï, Hong-Kong sau Tien-Tsin. Comerţ nou. Sursă nouă de beneficii.

Abilul şi întreprinzătorul Ciung-Héu simţi aceasta. Când muri, în 1866, el era director al companiei Kuang-Than, din provincia cu acest nume, şi sub-director al Casei Fondurilor pentru Morţi din San-Francisco.

In ziua aceea, Kin-Fo, ne mai având nici tată nici mamă, moştenea o avere evaluată la patru milioane franci, plasată în acţiuni ale Băncii Centrale Californiene.

In momentul când îşi pierdu tatăl, tânărul moştenitor, în vârstă de nouăsprezece ani, ar fi fost complect singur dacă nu era Wang, nedespărţitul Wang, pentru a-i ţine loc de îndrumător şi prieten.

Or, cine era acest Wang? De şaptesprezece ani trăia la Shang-Haï. El a fost însoţitorul tatălui înainte de a fi al fiului. Dar de unde venea? Ce trecut avea? Atâtea întrebări obscure la cari numai Ciung-Héu şi Kin-Fo ar fi putut răspunde.

Şi dacă socoteau nimerit s'o facă, — ceeace nu era probabil, — iată ce-ai fi aflat:

Nimeni nu uită că China este, prin excelenţă, ţara unde insurecţiunile pot dura ani dearândul şi ridica sute de mii de oameni. Or, în secolul al şaptesprezecilea, celebra dinastie de Ming, de origine chineză, domnea de trei sute de ani în China, când în 1644 căpetenia acestei dinastii, prea slab faţă de rebelii cari ameninţau capitala, ceru ajutor unui rege tătar.

Regele nu se lăsă rugat, alergă, goni pe revoltaţi, profită de situaţie pentru a răsturna pe cel care îi ceruse ajutor, şi proclamă împărat pe propriu-i fiu, Chun-Cé.

Plecând dela această epocă, autoritatea tătară fu substituită celei chineze, şi tronul ocupat de împăraţi manciuri.

Puţin câte puţin, mai ales în clasele de jos ale populaţiei, cele două rase se confundară; dar, în familiile bogate dela Nord, deosebirea între chinezi şi tătari se menţine mai strict. Deasemeni fizionomia caracteristică se distinge încă şi mai mult în mijlocul provinciilor de miază-noapte ale imperiului. Acolo se adunară „nemulţumiţii", aceia cari rămăseseră credincioşi dinastiei căzute.

Tatăl lui Kin-Fo era dintre aceştia şi el nu desminţi tradiţiunile familiei sale care refuzase să pactizeze cu tătarii. O mişcare în contra dominaţiei streine, chiar după trei sute de ani de trecere, l'ar fi găsit la post.

De prisos să adăugăm că fiul său, Kin-Fo, împărtăşea cu totul opiniile sale politice.

Or, în 1860 domnea încă împăratul S'Hiene-Fong care declară război Angliei şi Franţei, război terminat prin tratatul din Peking dela 25 Octombrie al anului acela.

Dar înainte de data aceasta, o formidabilă răscoală ameninţa deja dinastia domnitoare. „Rebelii cu păr lung" denumiţi Ciang-Mao sau Tai-ping, se ridicaseră din Nan-King la 1853 şi din Shang-Haï la 1855. S'Hiene-Fong mort, fiul său tânăr avu mult de lucru pentru a respinge pe rebeli. Fără vice-regele Li, fără prinţul Kong şi, mai ales, fără colonelul englez Gordon, nu şi-ar mai fi salvat poate tronul.

Aceşti Tai-pingi, duşmani înverşunaţi ai tătarilor, organizaţi puternic pentru răscoală, vroiau să înlocuiască dinastia de Tsing prin aceea de Wang. Ei formau patru bande deosebite; prima, cu bandieră neagră, însărcinată a omorî; a doua, cu bandieră roşie, însărcinată a da foc; a treia, cu bandieră galbenă, însărcinată a distruge; a patra, cu bandieră albă, însărcinată să aprovizioneze pe celelalte trei.

Avură loc importante operaţiuni militare în Kiang-Su. Su-Kéu şi Kia-Hing, la cinci leghe de Shang-Hai, căzură în mâna revoluţionarilor şi fură reluate, nu fără greutate, de trupele imperiale. Localitatea Shang-Hai, foarte ameninţată, era atacată de asemeni la 18 August 1860 în momentul când generalii Grant şi Montauban, comandând armata anglo-franceză, bombardau forturile din Pei-Ho.

Or, în vremea aceasta, Ciung-Héu, tatăl lui Kin-Fo, avea o locuinţă lângă Shang-Hai, nu departe de minunatul pod pe care inginerii chinezi îl clădiseră peste râul Sou-Céu. El nu vedea cu ochi răi mişcarea rebelilor pentru că era îndreptată în contra dinastiei tătare.

In aceste împrejurări, în seara de 18 August, după ce răsculaţii fuseseră aruncaţi dincolo de Shang-Haï, poarta locuinţei lui Ciung-Héu se deschise brusc.

Un fugar, care se putuse face nevăzut de cei ce-l urmăreau, căzu la picioarele lui Ciung-Héu. Nenorocitul nu mai avea nici armă pentru a se apăra. Dacă cel căruia îi cerea ajutor l-ar fi dat pe mâna armatei imperiale, bietul fugar era pierdut.

Tatăl lui Kin-Fo nu era omul care să trădeze un răsculat ce se refugiase în casa sa.

El închise uşa şi zise:

„Nu vreau să ştiu, nu voi şti niciodată cine eşti, ce ai făcut, de unde vii! Eşti oaspetele meu şi, prin urmare, în siguranţă".

Fugarul vreia să vorbească pentru a şi arăta recunoştinţa... Abia avea putere.

„Care-i numele tău? îl întrebă Ciung-Héu.

— Wang".

Wang era, aşa dar, salvat prin generozitatea lui Ciung-Héu, generozitate care l'ar fi costat viaţa pe acesta din urmă ducă ar fi fost bănuit că a dat azil unui rebel.

După câţiva ani, mişcarea rebelilor era definitiv reprimată. In 1864 conducătorul lor, asediat în Nan-King, se otrăvea pentru a nu cădea în mâinile imperialilor.

Wang rămase, din acea zi, în casa binefăcătorului său. Niciodată nu avu a răspunde nimic în privinţa trecutului. Nimeni nu-i cerea socoteală în această privinţă. Se temea poate să nu afle prea multe! Atrocităţile comise de revoltaţi fuseseră, se zice, îngrozitoare. Sub ce bandieră servise Wang: galbenă, roşie, neagră sau albă? Mai bine să nu ştie, la urma urmei, şi să păstreze iluzia că el n'aparţinuse decât coloanei de întărire.

Wang, fericit de soarta sa, dealtfel, rămase oaspetele acestei case primitoare. După moartea lui Ciung-Héu,

fiul nici nu se gândi să se despartă de el, atât era de obișnuit în tovărășia acestui om de treabă.

Dar cine ar fi recunoscut vreodată, în vremea când începe această povestire, un fost rebel, un masacrator, un jefuitor, un incendiator, — orice, — în acest filozof de cincizeci și cinci de ani, în acest moralist cu ochelari, în acest chinez în toată puterea cuvântului, cu ochii prelungiți spre tâmple, cu mustața tradițională!

Poate, la urma urmei, uitând un trecut plin de grozăvii, rebelul se îmblânzise alături de cinstitul Ciung-Héu, și pornise cu bunătate pe drumul filozofiei speculative. Și iată pentru ce, în seara aceea, Kin-Fo și Wang, cari nu se părăseau niciodată, erau împreună la Canton, și după acel prânz de adio, se îndreptau amândoi pe cheiu în căutarea steamerului care avea să-i ducă repede la Shang-Hai.

Kin-Fo mergea în tăcere, puțin tulburat chiar. Wang, privind la dreapta și la stânga, filozofând cu luna și cu stelele, trecea surâzând pe sub poarta „Eternei Purități".

Steamerul *Perma* era acolo, sub presiune. Kin-Fo și Wang se instalară în celo două cabine rezervate pentru ei. Vasul trecu ca o săgeată printre ruinile cauzate, iel colo, de tunurile franceze, pe dinaintea pagodei cu nouă caturi din Haf-Way, prin fața podului Jardyne, lângă Wampoa, unde ancorează cele mai mari bastimente, printre insulețele și zăgazurile de bambu ale ambelor râuri.

Cei cincizeci kilometri cari despart Cantonul de gura fluviului fură străbătuți în cursul nopții.

La ridicarea soarelui *Perma* traversa „Coada Tigrului" apoi cele două bare ale estuarului. Victoria-Peak din insula Hong-Kong, înaltă de o mie opt sute douăzeci și cinci picioare, apăru o clipă în ceața dimineței și, după cea mai bună dintre călătorii, Kin-Fo și filozoful debarcau la Shang-Hai, pe litoralul provinciei Kiang-Nan.

CAPITOLUL III

Unde cititorul va putea, fără greutate, să arunce o privire asupra oraşului Shang-Haï

Un proverb chinez zice :

«Când săbiile sunt ruginite şi uneltele sclipitoare,
«Când închisorile-s goale şi hambarele pline,
«Când scările templelor sunt tocite de paşii credincioşilor, iar drumurile spre judecăţi acoperite cu muşchi,
«Când doctorii n'au de lucru şi brutarii prea mult,
«Imperiul este guvernat bine».

Proverbu-i bun. El s'ar putea aplica cu bună dreptate tuturor statelor Vechei şi Noului Lumi. Dar dacă e un loc unde acest *dèsideratum* să fie încă departe de a se realiza, e cu siguranţă în Cerescul Imperiu. Acolo lucesc săbiile şi ruginesc uneltele de muncă, închisorile-s pline şi hambarele goale. Meşteşugarii stau fără ocupaţie mai mult decât doctorii, iar dacă pagodele atrag pe credincioşi, tribunalele, în schimb, nu-s nici ele lipsite de preveniţi şi de reclamanţi.

Dealtfel, un stat de o sută patruzeci şi opt mii mile patrate, care are optsprezece vaste provincii, fără a mai vorbi de ţările tributare : Mongolia, Manciuria, Thibetul, Tonking, Coreea, insulele Lin-Ciu, etc., nu poate fi decât foarte imperfect administrat. Dacă chinezii se mai îndoesc întrucâtva de aceasta, streinii nu-şi mai fac nici o iluzie. Singur poate Impăratul, închis în palatul său, acest Fiu al Cerului care face şi desface legile după bunul său plac, având dreptul de viaţă şi de moarte asupra tuturor, şi căruia îi aparţin, prin naştere, toate veniturile Imperiului, acest suveran în faţa căruia frunţile se târăsc în ţărînă, găseşte totul mai bun decât orice pe lume. N'ar trebui chiar nici să i se dovedească contrariul. Un Fiu al Cerului nu se înşeală nici odată !

Kin-Fo avea unele motive de a gândi că mai bună este o guvernare europeană decât una chineză.

De fapt, el locuia, nu în Shang-Hai, ci afară, pe o porţiune a concesiunei engleze menţinută într'un fel de autonomie foarte apreciată.

Shang-Hai, orăşelul propriu zis, este situat pe malul stâng al râuşorului Huang-Pu, care, unindu-se în cotul din dreapta cu Wousungul, merge de se varsă în Yang-Tsge-Kiang sau Fluviul Albastru şi de aci se perde în Marea Galbenă.

Oraşul e de formă ovală, povârnit dela nord spre sud, închis de ziduri înalte şi prevăzut cu cinci porţi cari se deschid înspre periferii. Reţea deasă de uliţi pietruite; dughene mohorâte fără pridvor sau rafturi unde servesc negustori dezbrăcaţi până la brâu; nici o trăsură, nici o cotiugă, rare ori călăreţi; câteva temple indigene sau capele streine; în căsuţele strimte o populaţie de două sute mii locuitori, acesta e oraşul de o atracţie puţin invidiată, dar care are totuşi o mare importanţă comercială. Aci, de altfel după tratatul dela Nan-King, streinii avură pentru întâia oară dreptul de a înfiinţa biurouri. El fu un mare port deschis traficului european. De asemeni, în afară de Shang-Hai şi de cartierele sale, guvernul a concedat, pentru o rentă anuală, trei porţiuni de teritoriu Francezilor, Englezilor şi Americanilor, cari sunt în număr de două mii, aproape.

Despre concesiunea franceză ar fi puţin de spus. Este mai puţin importantă. Ea se mărgineşte aproape la cercul de nord al oraşului şi se întinde până la izvorul Yang-King-Pang care o separă de teritoriul englez. Acolo se ridică mănăstirile Nazarinnilor şi Jezuiţilor cari posedă deasemeni la patru mile de Shang-Haï colegiul Tsikavé unde formează adepţi chinezi. Dar această mică colonie franceză nu egalează pe vecinele sale aproape cu nimic. Din zece case de comerţ, fondate în 1861, n'au rămas decât trei, iar Comptuarul de scompt chiar a preferat să se stabilească pe porţiunea engleză.

Teritoriul american ocupă partea de dincolo de Wusung. El e despărţit de teritoriul englez prin Su-Ceu-Creek peste care e un pod de lemn. Acolo se văd: hotelul Astor, mănăstirea Misionarilor, docurile instalate pentru repararea vapoarelor europene.

Dar, din aceste trei concesiuni, cea mai înfloritoare este, fără îndoială, concesiunea engleză. Locuinţi somptuoase pe cheiu, case cu verande şi cu grădini, palate ale principilor comerţului, Oriental-Bank, „hongul" celebrei case Dent, comptuarele lui Jardyne, Russel şi ale altor mari negustori, Clubul Englez, teatrul, parcul, câmpul de curse, biblioteca, iată în ansamblu bogata creaţiune a Anglo-Saxonilor ce merită cu prisosinţă numele de „colonie model".

Aşa dar, în acest colţişor de pământ, streinul sosit pe drumul pitoresc al fluviului albastru, vedea patru pavilioane desfăşurând în vânt cele trei culori franceze şi „yachtul" regatului unit, stelele americane şi crucea Sfântului Andrei, galbenă pe fond verde a imperiului Florilor.

La sosirea sa, *Perma* acostase pe cheiul portului indigen, în faţa cartierului de est al Shang-Hai-ului. Acolo debarcară după amiază Wang şi Kin-Fo. Nervosul „dute-vino" al oamenilor ocupaţi era enorm la mal, de nedescris pe apă.

Cei doi prieteni merseră hoinărind pe cheiu, în mijlocul gloatei eteroclite, negustori de tot felul, vânzători de fisticuri, de portocale, nuci, marinari de toate naţionalităţile, palavragii, bonzi, preoţi catolici, îmbrăcaţi chinezeşte cu evantai şi coadă, soldaţi indigeni, gardişti, oameni de afaceri, etc.

Kin-Fo, cu evantaiul în mână, plimba pe deasupra gloatei privirea sa indiferentă şi nu băga în seamă ceeace se petrece în jur. Nici sunetul metalic al piaştrilor mexicani, nici cel al talerilor de argint, nici al sapecelor de aramă [1]) pe cari vânzătorii şi muşteriii le zornăiau cu zgomot, nu puteau

1) Un piastru este 5 franci şi 25 centime, talerul 7—8 fr., şi sapeca, măruntă monedă divizionară, cam o jumătate centimă.

să-l intereseze cumva. El avea cu ce cumpăra şi plăti cartierul întreg.

Wang îşi desfăcuse marea-i umbrelă galbenă, decorată cu monştri negri, şi căuta pretutindeni câte ceva demn de observat.

Trecând pe dinaintea porţii de est, privirea-i se încrucişe, din întâmplare, cu douăsprezece cuşti de bambu în cari rânjeau capete de criminali executaţi în ajun.

„Poate că, zise el, ar fi fost mai bine să se procedeze altfel decât să li se taie capul. Să îi fi făcut oameni de treabă!"

Kin-Fo nu auzi desigur reflexia aceasta a lui Wang, care l'ar fi mirat pentru că venea din partea unui fost rebel.

Ambii străbătură înainte cheiul.

La extremitatea cartierului, în momentul când puneau piciorul pe porţiunea franceză, un indigen, învestmântat într'un halat albastru, căuta să atragă mulţimea ciocănind cu un corn de bivol într'un toiag.

„Un *sien-şeng*, zise filozoful.

— Ce ne priveşte! răspunse Kin-Fo.

— Prietene, reluă Wang, cere-i să-ţi ghicească. E un prilej bun în momentul când vrei să te însori!"

Kin-Fo vroia să continue drumul. Wang îl reţinu.

„Sien-şengul" e un fel de profet al poporului care, pentru câteva sapece, prezice viitorul. El n'are alte instrumente profesionale decât o colivie cu o păsărică, colivie spânzurată de un nasture al vestmântului său, şi un teanc de 64 cărţi de joc reprezentând figuri de zei, oameni sau animale.

La un semn al lui Wang, acesta întinse pe pământ o bucată de stofă, aşeză colivia, desfăcu cărţile, le bătu şi le aşeză pe cârpă în aşa fel ca figurile să fie invizibile.

Deschise apoi uşa coliviei. Păsărica ieşi, alese una din cărţi şi reveni la cuib după ce primise un grăunte de orez drept răsplată.

Sien-şengul întoarse cartea. Era o figură de om şi o deviză

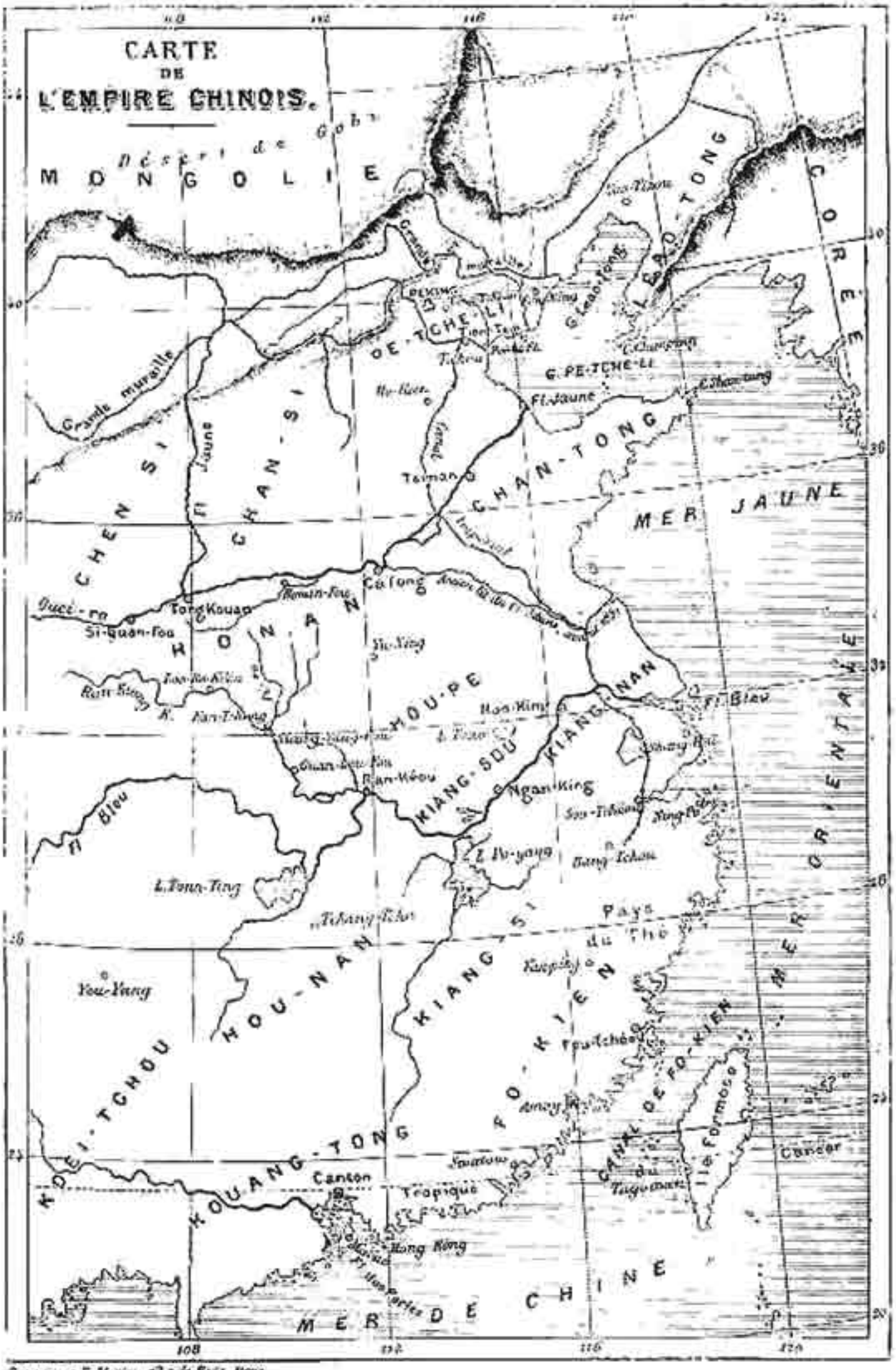
CARTE
DE
L'EMPIRE CHINOIS.
Désert de Gobi
MONGOLIE
CORÉE
LIAO-TONG
PE-TCHE-LI
Pékin
Grande muraille
Fl. Jaune
SHAN-SI
SHEN-SI
SHAN-TONG
MER JAUNE
Tsinan
Tsing-tao
Ta-tong
Tong Kouan
Si-Ngan-Fou
HO-NAN
HOU-PE
HOU-NAN
KIANG-SOU
KIANG-NAN
Fl. Bleu
Ngan-King
Hang-tchou
Pays du Thé
KIANG-SI
FO-KIEN
Fou-tchéou
Amoy
Canal de Formose
Canton
Tropique
Hong Kong
KOUANG-TONG
KOUEI-TCHOU
MER DE CHINE
Gravé par E. Morieu, 23, r. de Bréa, Paris.

L. Rossitt
P. Lours

scrisă în *kunan-ruma*, limba mandarinilor din Nord, limba oficială a celor instruiţi.

Şi ghicitorul prezise, adresându-se lui Kin-Fo, ceeace confraţii săi din toate ţările prezic fără a se compromite, desigur: că, după un necaz oarecare se va bucura de zece mii de ani de fericire.

„Unul, răspunse Kin-Fo, unul doar, şi te scutesc de rest". Zvârli apoi un taler de argint asupra căruia profetul se repezi ca un câine înfometat după un os cu măduvă.

Plecând deaci, Wang şi elevul său se îndreptară spre colonia franceză, primul reflectând asupra prezicerei care era deacord cu teoriile sale asupra fericirei, celălalt ştiind bine că nici o încercare nu-l putea atinge.

Trecură astfel pe dinaintea consulatului Franţei, urcară până la podul aruncat peste Yang-King-Pang, străbătură râuleţul şi o luară piezişş, ocolind teritoriul englez, pentru a ajunge pe cheiul portului european.

Tocmai suna deamiază. Larma afacerilor, până atunci foarte agitate, încetă ca prin farmec. Ziua comercială era, cum s'ar zice, încheiată, iar liniştea urma frământărilor, chiar şi pe teritoriul englez.

Tocmai atunci soseau în port câteva vapoare streine, în mare parte sub pavilionul Regatului-Unit. Nouă din zece, trebue să o spunem, erau încărcate cu opium. Această vătămătoare substanţă, această otravă cu care Anglia copleşeşte China, produce o cifră de afaceri care trece de două sute şeaizeci milioane franci şi aduce beneficii de trei sute la sută. In zadar guvernământul chinez a vroit să împiedice importarea opiumului în Cerescul Imperiu. Războiul dela 1841 şi tratatul dela Nan-King au dat mână liberă negoţului englez şi câştig de cauză potentaţilor lui.

Nu-i nevoe să spunem că nici Wang, nici Kin-Fo, nu se dedaseră detestabilului obicei de a fuma opiumul care distruge toate ţesăturile organismului şi duce repede la moarte.

Wang, — surprinzător din partea unui fost rebel Taï-ping, — nu 'nceta de a zice:

„Poate ar fi de făcut altceva mai bun decât să se importe substanța de abrutizare a unui popor! Comerțul e bun; dar filozofia e și mai bună! Să fim filozofi, înainte de toate, să fim filozofi!"

CAPITOLUL IV

In care Kin-Fo primește o scrisoare importantă, cu opt zile întârziere

Obișnuit, Yamenul [1]) servește de locuință mandarinilor de un rang ridicat; dar nici ceilalți fii ai cerului, mai bogați, nu sunt opriți de a avea astfel de clădiri, așa că și Kin-Fo poseda una cât se poate de somptuoasă.

Wang și discipolul său se opriră la ușa principală a yamenului.

La sosirea stăpânului, oamenii de serviciu alergară întru întâmpinare. Valeți de cameră, ușieri, purtători de scaun, rândași, vizitii, servitori, păzitori de noapte, bucătari, toată această lume care compune gospodăria chineză, făcu front sub comanda intendentului. Un grup de slugi, angajați cu luna pentru treburile mai grele, stătea mai la o parte.

Intendentul ură bunăvenire stăpânului. Acesta făcu un semn cu mâna și trecu repede.

„Unde-i Sun?" întrebă el.

Intendentul mărturisi că nici el, nici ceilalți, nu știau ce devenise Sun.

Or, Sun nu era altcineva decât primul valet de cameră, atașat special pe lângă Kin-Fo, și de care acesta nu se putea lipsi.

1) Vilă.

Dar era oare Sun un servitor model? Nu. Nici că se putea să-şi facă cineva mai rău serviciul: fluşturatic, stângaci cu mâinile, stângaci la vorbă, mâncăcios la culme, şiret, dar credincios cu totul şi singurul în stare să stea pe lângă stăpân.

Totuş Kin-Fo găsea de douăzeci de ori pe zi prilejul de a se mânia pe Sun şi, dacă nu îl pedepsea decât de zece ori, e că se învăţase cu felul lui de a fi.

De altfel Sun, aşa cum fac cea mai mare parte a servitorilor chinezi, venea el singur să-şi primească pedeapsa când o merita. Stăpânul nu-l scutea. Loviturile de baston plouau pe umerii de cari Sun se sinchisea puţin. Dar cele ce-l făceau pe el cu mult mai simţitor, erau tăeturile operate de Kin-Fo în coada-i atârnată pe spate când făptuia o greşeală mai mare.

Toţi ştiu, în definitiv, cât ţin chinezii la acest bizar apendice. Pierderea coadei e prima pedeapsă ce se aplică criminalilor! Aceasta înseamnă o dezonoare pe toată viaţa! De aceea bietul valet nu se temea de nimic decât de a fi pedepsit să piardă o bucată din ea. Cu patru ani în urmă, când Sun intră în serviciu la Kin-Fo, coada sa, — una din cele mai frumoase din Ceresculul Imperiu, — măsura un metru şi douăzeci şi cinci. In momentul acosta ea nu mai avea decât cincizeci şi şapte de contimetri.

Continuând astfel, în doi ani Sun ar fi rămas în întregime chel!

Urmaţi respectuos de oamenii din casă, Wang şi Kin-Fo străbătură grădina, se înclinară în faţa unui patruped heroglific, pictat în culori ţipătoare pe un zid *ad-hoc* şi sosiră, în fine, la uşa principală a locuinţei.

O casă compusă dintr'un parter şi un etaj ridicat pe o terasă. Impletituri de bambu se aflau în dreptul uşilor şi ferestrelor, asemeni unor streaşini, pentru a ţine umbră. Acoperişul, simplu, contrasta cu înfăţişarea fantezistă a pavilioanelor semănate ici-colo şi ale căror ciubucării, olane

multicolore, cărămizi încrustate cu motive arabe îţi desfătau privirea.

Inăuntru, în afară de camerele special rezervate locuinţei lui Wang şi lui Kin-Fo, nu erau decât saloane, înconjurate de cabinete cu despărţituri transparente pe cari se încrucişau ghirlande de flori pictate sau medalioane conţinând sentinţele morale cu cari Fiii Cerului nu sunt deloc zgârciţi. Pretutindeni scaune bizar răsucite, din pământ ars sau din porţelan, din lemn sau din marmoră, fără a uita câteva zeci de perne de o moliciune îmbietoare; pretutindeni, lămpi sau lanterne, de forme variate cu geamuri nuanţate în culori tandre; pretutindeni deasemeni, mescioarele de ceai cari se numesc „cea-ki", absolut necesare unui mobilier chinez.

Luxoasa locuinţă oferea întreaga fantezie chineză, plus confortul european.

De fapt, Kin-Fo, — s'a spus, şi gusturile sale o dovedesc — era omul progresului. Nici o invenţie modernă a Occidentalilor nu-l găsea refractar importării ei.

Nu! Kin-Fo se afla alături de acei compatrioţi ai săi cari aprobau guvernul pentru a fi fondat arsenalele şi şantierele din Fu-Şao sub direcţiunea inginerilor francezi. Deasemeni poseda acţiuni de-ale companiei vapoarelor chineze cari fac cursa între Tien-Tsin şi Shang-Haï, din motive pur naţionale, şi era interesat la bastimentele cu mare viteză, cari dela Singapore câştigă trei sau patru zile asupra diligenţelor engleze.

S'a spus că progresul material era introdus până în interiorul său. De altfel, aparate telefonice puneau în legătură diversele bastimente. Sonerii electrice legau camerele locuinţei sale. In timpul sezonului rece, făcea foc şi se încălzea fără jenă, mai raţional decât concetăţenii săi cari tremurau în faţa căminului gol sub împătritul sau încincitul lor vestmânt. Lumina cu gaz încăperile, aşa cum făcea inspectorul general al vămilor din Peking sau îmbogăţitul domn Yang, principalul proprietar al munţilor de pietate din Imperiul de mijloc!

În sfârşit, dispreţuind întrebuinţarea scrierei demodate în corespondenţa sa intimă, progresistul Kin-Fo, — se va vedea curând, — adoptase fonograful, de curând adus de Edison la ultima treaptă a perfecţiunei.

Aşa dar, discipolul filozofului Wang avea, în privinţa materială a vieţei, ca şi în privinţa morală, tot ce trebuia pentru a fi fericit! Şi totuş nu era! El avea pe Sun pentru a-şi destinde apatia cotidiană, şi nici Sun nu era de ajuns spre a fi mulţumit!

E adevărat că acum, pentru un moment cel puţin, Sun care nu era niciodată acolo unde ar fi trebuit să fie, nu se arăta deloc. Trebuia, desigur, să fi avut cine ştie ce greşeală mare să-şi reproşeze, cine ştie ce stângăcie straşnică, comisă în absenţa stăpânului, — şi se temea nu pentru umerii săi obişnuiţi cu ciocăneala zilnică, ci tremura mai mult de soarta coadei sale.

„Sun! strigase Kin-Fo, intrând în vestibulul unde se deschideau saloanele din dreapta şi din stânga, şi vocea sa trăda o nerăbdare greu stăpânită.

— Sun! repetase Wang, ale cărui sfaturi rămâneau totdeauna fără efect asupra incorigibilului valet.

— Să se dea de urma lui Sun şi să-mi fie adus!“ zise Kin-Fo adresându-se intendentului, care puse îndată toată lumea să îl caute pe cel dispărut.

Wang şi Kin-Fo rămaseră singuri.

„Inţelepciunea, spuse atunci filozoful, cere călătorului care se întoarce la căminul său să se odihnească puţin.

— Să fim înţelepţi!“ răspunse simplu elevul lui Wang.

Şi după ce strânse mâna filozofului se îndreptă spre apartamentu-i, în timp ce Wang intra în camera sa.

Kin-Fo, rămas singur, se lungi pe unul din acele molatece fotolii de fabricaţiune europeană. Incepu a gândi. La căsătoria cu simpatica şi frumoasa femee pe care avea s'o facă tovarăşă a vieţei sale? Da, şi aceasta nu poate să surprindă, întrucât el era în ajun de a o întâlni. De altfel, graţioasa

persoană nu stătea la Shang-Haï. Ea locuia la Peking, şi Kin-Fo îşi zise chiar că era bine să îi anunţe, odată cu întoarcerea lui la Shang-Haï, sosirea grabnică în capitala Cerescului Imperiu. Dacă arăta chiar o anumită dorinţă, o uşoară nerăbdare de a o revedea, aceasta nu era fără rost. Desigur, încerca o adevărată afecţiune pentru ea! Wang îi demonstrase aceasta după cele mai indiscutabile reguli ale logicei, şi acest element nou, introdus în existenţa sa, putea să îi aducă necunoscutul... adică mulţumirea... care... care...

Kin-Fo visa deja cu ochii închişi, şi ar fi adormit blând dacă n'ar fi simţit un fel de gâdilitură în mâna dreaptă.

Instinctiv, degetele i se strânseră şi simţiră un corp rotund.

Kin-Fo nu se putea înşela: un baston de bambu lunecase în mâna-i dreaptă, şi, în acelaş timp auzi cuvintele acestea pronunţate cu un ton resemnat:

„Când va vrea domnul!"

Kin-Fo se ridică şi, cu un gest natural, strânse bâţul.

Sun era în faţă-i, şi, plecat pe jumătate în postura unui pacient sprijinit cu o mână de perete, ţinea în cealaltă o scrisoare.

„In sfârşit, iată-te! zise Kin-Fo.

— Ai, ai, ya! răspunse Sun. Nu-mi aşteptam stăpânul decât la priveghiul al treilea! Când va vrea domnul!"

Kin-Fo aruncă jos bastonul. Sun, oricât de galben era el, natural, păli totuş mai mult!

„Dacă tu întorci spatele fără vreo altă explicaţie, zise stăpânul, e că meriţi mai mult decât atât! Ce este?

— Scrisoarea aceasta...

— Vorbeşte! strigă Kin-Fo strângând scrisoarea dată de Sun.

— Am uitat din nebăgare de seamă să v'o dau înainte de a pleca la Canton!

— Opt zile întârziere, ticălosule!

— Am greşit, stăpâne!

căruia corespondentul din San-Francisco vroia de bună seamă să atragă atenţia clientului său din Shang-Haï.

Kin-Fo luă atunci scrisoarea dela început şi o citi dela primul până la ultimul rând, nu fără un anumit sentiment de curiozitate care surprindea din parte-i.

O clipă sprâncenile-i se 'ncruntară; dar un zâmbet dispreţuitor i se schiţă pe buze când termină lectura.

Se ridică, făcu câţiva paşi prin cameră, şi se apropie un moment de tubul acustic care îl punea în legătură directă cu Wang. Duse chiar pâlnia la gură şi fu pe punctul de a suna; dar se răzgândi, lăsă să-i cadă firul de cauciuc şi se reîntoarse pe divan.

„Bah!“ făcu el.

Intreg Kin-Fo era 'n acest cuvânt.

„Şi ea! murmură el. Este ea într'adevăr mai interesată ca mine în toate astea!“

Se apropie de o măsuţă de lac pe care se afla o casetă prelungă, artistic cizelată. Dar, în momentul de a o deschide, mâna sa se opri.

„Ce-mi spunea ultima ei scrisoare?“ murmură el.

Şi, în loc de a ridica acoperământul casetei, apăsă pe un resort fixat la una din extremităţi.

Curând, o voce blândă se auzi:

„Dragul meu frate mai mare! Sunt pentru tine ca floarea de Mei-hua în prima lună, ca floarea de cais în a doua, ca floarea de piersic în a treia. Scumpă inimă de piatră nestimată, ţie, de mii, de zeci de mii de ori: bună ziua!“

Era glasul unei tinere femei, căreia fonograful îi repeta drăgăstoasele vorbe.

„Biată surioară micuţă“ zise Kin-Fo.

Apoi, deschizând caseta, scoase din aparat hârtia dungată cu tăeturi care reproducea inflexiunile îndepărtatei voci, şi o inlocui prin alta.

Fonograful era pe atunci în aşa măsură perfecţionat că era deajuns să vorbeşti cu glas tare pentru ca membrana să fie impresionată şi ca ruloul, mişcat printr'un mecanism de ceasornic, să înregistreze cuvintele pe hârtia aparatului.

Kin-Fo vorbi apoi aproape un minut. Cu vocea sa, întotdeauna calmă, nu s'ar fi putut recunoaşte sub ce impresie, de bună dispoziţie sau de tristeţe, îşi formula gândirea.

Trei sau patru fraze, nimic mai mult, iată tot ce spuse Kin-Fo. Dupa aceea opri mişcarea fonografului, scoase hârtia specială pe care acul învârtit de membrană săpase urme oblice, corespunzătoare vorbelor pronunţate; apoi, punând hârtia într'un plic, pe care îl lipi, scrise dela dreapta la stânga adresa de mai jos:

D-nei LE-U

Aleea Sa-Cua
PEKING

Dădu ordin ca scrisoarea să fie dusă imediat la poştă.

O oră după aceea, Kin-Fo dormea în linişte, strângând în braţe „ciu-ju-jeu"-ul său, un fel de pernă de bambu care păstrează în paturile chineze o temperatură potrivită.

CAPITOLUL V

Unde Le-u primeşte o scrisoare pe care n'ar fi vrut s'o primească

„N'ai încă vreo scrisoare pentru mine?

— Hm, nu, doamnă!

— Ce lung îmi pare timpul, bătrână mamă!".

Astfel vorbea pentru a zecea oară pe zi, încântătoarea Lé-u în budoarul său din aleea Sa-Cua din Peking. „Bătrâna mamă", care îi răspunsese şi pe care o numea aşa cum sunt numite de obicei în China servitoarele de o vârstă respectabilă, era mahmura şi nesuferita domnişoară Nan.

Lé-u se măritase la optsprezece ani cu un literat de primul grad care colabora la faimosul *Sse-Ku-Tsuan-Su*[1]). Acest savant era de două ori mai în vârstă ca ea şi muri la trei ani după nepotrivita lor unire.

Tânăra văduvă era dar singură pe lume când nu împlinise încă douăzeci şi unul de ani. Kin-Fo o văzu într'o călătorie făcută la Peking cam în vremea aceea. Wang, care o cunoştea, atrase atenţia nepăsătorului său elev asupra acestei fermecătoare fiinţe. Kin-Fo se lăsă legănat blând de gândul de a schimba felul vieţei sale, devenind soţul frumoasei văduve. Lé-u nu fu indiferentă propunerei făcute de el. Şi iată cum căsătoria, hotărâtă spre cea mai mare satisfacţie a filosofului, urma să fie celebrată îndată ce Kin-Fo, după ce va fi luat la Shang-Haï dispoziţiunile necesare, se va reîntoarce la Peking.

Nu e obişnuit în Cerescul Imperiu ca văduvele să se mărite din nou, — şi nu pentru că ele nu ar dori aceasta, ca consurorile lor din ţinuturile occidentale, dar pentrucă dorinţa lor găseşte puţini aderenţi. Dacă Kin-Fo face excepţie la regulă, e că el era, după cum se ştie, un original. Lé-u, remăritată, e drept, nu ar mai fi avut dreptul să treacă pe sub „paé-lus", arcuri comemorative pe cari împăratul le ridică uneori în cinstea femeilor, — celebre prin fidelitatea lor faţă de bărbaţii defuncţi; astfel era, de pildă, văduva Sung care nu mai vroi să părăsească niciodată mormântul soţului său, văduva Kung-King care îşi tăiă un braţ, văduva Yen-Ciang care se desfigură în semn de durere conjugală. Dar Lé-u gândea că are altceva mai bun de făcut cu cei douăzeci de ani ai săi. Ea avea să reia viaţa de supunere aşa cum e soarta femeii în familia chineză, să renunţe a vorbi de cele ce se petrec în afară, să se conformeze preceptelor

1) Această lucrare, începută la 1773, care trebue să aibă o sută şaizeci mii volume, nu este până în prezent decât la cifra şaptezeci şi nouă mii, şapte sute treizeci şi nouă.

cărţii *Li-nun* asupra virtuţilor caznice şi ale cărţii *Nei-tsopien* asupra datoriilor căsătoriei, să regăsească, în sfârşit, acea consideraţie de care se bucură soţia, care, în clasele de sus, nu e deloc sclavă, cum se crede în genere. De asemeni, Lé-u, inteligentă, instruită, înţelegând ce loc ar fi ocupat în viaţa bogatului blazat, şi simţindu-se atrasă spre el din dorinţa de a'i arăta că fericirea există şi aci, se împăcase cu totul faţă de noua-i soartă.

Când murise, savantul lăsase tinerei văduve o situaţie materială potrivită. Casa din aleea Şa-Cua era ca atare modestă. Nesuferita Nan servea la toate, dar Lé-u se învăţase cu felul ei de a fi şi care nu e surprinzător la servitoarele din Imperiul Florilor.

Tânăra femee stătea de preferinţă în budoar. Mobila ei părea foarte simplă, aşa cum nu o au bogaţii cari pentru două luni soseau din Shang-Haï.

Câteva tablouri atârnau pe pereţi, între altele o capodoperă a vechiului pictor Huan-Tse-Nen [1]), care ar fi atras atenţia cunoscătorilor în mijlocul acuarelelor specific chinezeşti, cu cai verzi, câini violeţi şi arbori albaştri, datorite câtorva artişti moderni. Pe o masă de lac se desfăşurau. asemeni unor fluturi cu aripile întinse, evantalii provenite dela celebra şcoală din Swatow. Impletituri de bambu, aşezate la ferestre, nu lăsau să străbată decât o lumină îndulcită, pulverizând, pentru a zice astfel, razele soarelui. Un splendid paravan complecta curioasa ornamentaţie a budoarului.

„Nici o scrisoare, Nan ?

— Ei, nu, doamnă, nu încă !".

---

1) Renumele marilor artişti s'a transmis
deşi anecdotice, nu sunt mai puţin demne
exemplu, că în secolul al III-lea, un pictor Tsao-Puh-Ving, sfârşind un paravan pentru Impărat, se amuză pictând ici colo câteva muşte şi avu satisfacţia să vadă pe Majestatea Sa luând batista pentru a le goni.

J. Thompson (Voiaj în China)

Incântătoare femee era Lé-u. Frumoasă, chiar pentru ochii europenilor, albă, nu galbenă, ea avea ochii blânzi, abia prelungiţi în spre tâmple, părul negru împodobit cu câteva flori de piersic, dinţii mici şi albi, sprâncene abia estompate cu un fin tuş de China.

In ce priveşte toaleta, nimic mai simplu şi mai elegant.

Dar picioarele ei? Oh, picioarele ei erau mici, nu ca urmare a acelui obicei de diformaţie barbară ce tinde, din fericire, să se piardă, dar pentru că natura i le făcuse astfel. Moda aceea durează de şapte sute de ani şi ea se datoreşte probabil câtorva prinţese urâte. Acum din zece chineze nu sunt nici trei cari să se supună din prima vârstă acestor operaţiuni dureroase ce duc la diformarea piciorului.

„Nu e cu putinţă ca azi să nu fi sosit o scrisoare! zise iarăş Lé-u. Vezi dar, măicuţă.

— Am tot văzut!" zise fără respect domnişoara Nan, ieşind în bombăneli din cameră.

Lé-u vroi să lucreze pentru a se distra puţin. Insemna însă a se gândi tot la Kin-Fo, fiindcă lui îi broda o pereche din acei ciorapi de stofă a căror confecţionare e rezervată aproape numai femeilor în căzniciile chineze, indiferent de clasa din care fac parte.

Dar lucrul îi căzu în curând din mână. Se ridică, luă dintr'o bombonieră două sau trei pastile pe cari le sparse în dinţii ei micuţi, şi deschise o carte, „Nushun", cod de instrucţiuni cu care orice femee trebue să-şi facă lectura obişnuită.

„De vreme ce primăvara e pentru muncă sezonul potrivit, de vreme ce răsăritul e momentul cel mai frumos al zilei.

„Sculaţi-vă de dimineaţă, nu vă lăsaţi târîte de lenea somnului.

„Ingrijiţi dudul şi cânepa.

„Teseţi cu hărnicie mătasa şi bumbacul.

„Virtutea femeilor stă în muncă şi în economie.

„Vecinii vă vor lăuda".

Cartea se închise curând. Drăgăstoasa Lé-u nu se mai gândea la ceea ce citea.

„Unde e el? se întrebă ea. Trebuia să meargă la Canton! S'o fi reîntors la Shang-Hai? Când va sosi la Peking? Vină-i în ajutor, zeiță Koanin!".

Astfel grăia îngrijata femee. Apoi ochii săi se plimbară distrați pe o față de masă, alcătuită artistic din mii de bucățele împreunate, un fel de mozaic de stofă, de modă portugheză, pe care era desenat rățoiul mandarin și familia sa, simbolizând credința. In sfârșit, se apropie de un răsad și culese o floare la întâmplare.

„Ah! zise ea, nu e floarea de salcie verde, emblema primăverei, a tinereței și a voioșiei! E crisantema galbenă, emblema toamnei și a tristeței!".

Vroi să se smulgă neliniștei care, acum, o învăluia cu totul. Chitara sa era acolo; degetele-i lunecară pe coarde; buzele-i murmurară primele cuvinte ale cântecului „Mâni înlănțuite", dar nu mai putu continua.

„Scrisorile lui, gândea ea, nu întârziau niciodată! Le citeam cu sufletul mișcat! Ba nu, în locul rândurilor cari nu se adresau decât ochilor mei, era glasul lui însuși pe care îl puteam auzi! Aparatul acesta îmi vorbea ca și când el era lângă mine!".

Și Lé-u privea la fonograful așezat pe mescioara de lac, asemănător celui de care se servea Kin-Fo la Shang-Hai. Ambii se puteau dar auzi, sau mai bine zis, își puteau auzi vocile cu toată distanța ce-i despărțea... Dar azi, ca și zilele trecute, aparatul rămânea mut și nu mai spunea nimic din gândurile celui absent.

In acest moment servitoarea intră.

„Iată scrisoarea d-voastră", zise ea.

Și Nan ieși după ce îi dădu un plic francat din Shang-Hai.

Un zâmbet se schiță pe buzele tinerei femei. Ochii îi luciră mai viu. Desfăcu plicul, grabnic, fără să-l contempleze cum avea obiceiul.

Plicul nu conţinea o scrisoare, ci una din hârtiile cu trăsături oblice care, potrivită la aparatul fonografic, reproduce toate inflexiunile vocii omeneşti.

„Ah! ce bine îmi pare! strigă bucuroasă Lé-u. Il voi auzi, cel puţin".

Hârtia fu aşezată pe ruloul fonografului care, la o mişcare, începu să se învârtească, şi Lé-u, apropiind urechea, auzi o voce bine cunoscută spunându-i:

„Surioară micuţă, ruina a împrăştiat bogăţiile mele, precum vântul de est împrăştie frunzele îngălbenite ale toamnei. Nu vreau să făptuesc o ticăloşie asociindu-te mizeriei mele; Uită pe cel lovit de zece mii de nenorociri!

Desnădăjduitul tău *Kin-Fo*".

Ce lovitură pentru biata femee! O viaţă mai amară decât amara genţiană o aştepta deacum. Da! Vântul prăvălea ultimele ei speranţe odată cu avutul celui iubit! Dragostea pe care Kin-Fo i-o purta se dusese deci pentru totdeauna!

Prietenul său nu credea decât în fericirea pe care o dă bogăţia! Ah! biata Lé-u! Ea părea acum asemeni unui zmeŭ al cărui fir se rupe şi cade sfâşiat la pământ!

Nan, chemată, intră în cameră, înălţă nepăsătoare din umeri şi-şi transportă stăpâna în „hangul" său. Dar, oricât de încălzit era, grozav de friguros i se păru bietei Lé-u culcuşul! Grozav de lungi îi părură cele cinci priveghiuri ale nopţii petrecute în chinuri!

CAPITOLUL VI

Care va da, poate, cititorului dorinţa de a face o plimbare prin biurourile „Centenarului"

A doua zi, Kin-Fo, al cărui dispreţ pentru lucrurile acestei lumi nu se desminţi un moment, ieşi singur din locuinţa sa. Cu mersu-i măsurat coborî malul drept al Creek-ului. Ajuns la podul de lemn care face legătura între concesiunea engleză şi cea americană, traversă râul îndreptându-se spre o clădire cu aparenţa destul de frumoasă, ridicată între mănăstirea misiunilor şi consulatul Statelor-Unite.

Pe frontonul clădirei se desprindea o placă de aramă cu inscripţia următoare:

CENTENARUL
Companie de asigurări pe viaţă
Capital garanţie: 20 milioane dolari
Agent principal: **William J. Bidulph**

Kin-Fo împinse uşa şi intră într'un biurou despărţit în două compartimente printr'o balustradă. Câteva scoarţe, cărţi cu legătura de metal, o cassă americană cu secret, două sau trei mese la cari lucrau funcţionari ai agenţiei, un biurou complicat, rezervat onorabilului d. William J. Bid ılph, — iată mobilierul localului ce părea că aparţine unei case din Bro adway, şi nu unei locuinţe clădite pe malurile Wusung-ului.

William J. Bidulph era agentul principal în China al companiei de asigurări pe viață și în contra incendiului, cu sediul social la Chicago. *Centenarul*, — un titlu bun ce trebuia să atragă clienții, — *Centenarul*, renumit în Statele-Unite, poseda sucursale și reprezentanți în cele cinci părți ale lumei. Făcea treburi enorme, excelente, mulțămită statutelor sale, nespus de îndrăsneț și liberal redactate, autorizând orice fel de asigurări.

Astfel, fii cerului începeau a călca pe urmele curentului modern care umple lăzile companiilor în genul de mai sus. Un mare număr de case din Imperiul de mijloc erau garantate pentru caz de incendiu, iar contractele de asigurare în caz de moarte, cu multiplele combinațiuni ce comportă, conțineau numeroase semnături chineze. Firma *Centenarului* se afla dar pe frontoanele porților shanghaïene și, între altele, pe stâlpii bogatei locuințe a lui Kin-Fo. Așa dar, nu din dorinta de a se asigura contra incendiului, făcea acum o vizită discipolul lui Wang onorabilului William J. Bidulph.

„Domnul Bidulph?“ întrebă el intrând.

William J. Bidulph se afla acolo, „în persoană“, ca un fotograf ce operează singur, totdeauna la dispoziția publicului, un om de cincizeci ani, îmbrăcat în negru, corect, cu cravată albă, cu aerul specific american.

„Cui am onoarea să vorbesc? întrebă William J. Bidulph.

— Domnului Kin Fo, din Shang-Haï.

— D. Kin-Fo!... unul din clienții *Centenarului*... polița numărul douăzeci și șeapte de mii două sute...

— El insuși.

— Aș fi fericit, domnule, să aveți nevoe de serviciile mele.

— Aș dori să vă vorbesc în particular, răspunse Kin-Fo.

Conversația între cele două persoane trebuia să urmeze cu atât mai ușor cu cât William J. Bidulph vorbea tot așa de bine limba chineză ca și Kin-Fo, engleza.

Bogatul chinez fu deci introdus cu respectul ce i se datora într'un cabinet căptușit cu tapiserii grele, și închis cu ușí

duble, unde s'ar fi putut complota şi răsturnarea dinastiei Tsing fără teamă de a fi auziţi.

„Domnule, zise Kin-Fo îndată ce se aşezară comod în faţa unui cămin încălzit cu gaz, aşi dori să tratez cu Compania d-voastră asigurând decesul meu cu o sumă ce vă voiu indica numaidecât.

— Domnule, răspunse William J. Bidulph, nimic mai simplu. Două semnături, a dv. şi a mea, dedesubtul unei poliţe şi asigurarea va fi gata după câteva formalităţi preliminare. Dar, domnule, permiteţi-mi această întrebare... Aveţi desigur dorinţa de a nu muri decât la o vârstă foarte înaintată, dorinţă naturală, de altfel?

— Pentru ce? întrebă Kin-Fo. De cele mai adesea ori, asigurarea pe viaţă arată la asigurat teama de o moarte prea apropiată...

— Oh! domnule! răspunse William J. Bidulph cu aerul cel mai serios din lume, această teamă nu o au deloc clienţii *Centenarului!* Numele său nu probează aceasta? A te asigura la noi e a lua un certificat de viaţă îndelungată! Vă cer iertare, dar e rar ca asiguraţii noştri să nu depăşească suta de ani... rar... foarte rar!... In interesul lor noi ar trebui să le luăm viaţa! Astfel, facem treburi superbe! Deci, vă previu, domnule: a vă asigura la *Centenar*, e pe jumătate sigur că îl atingeţi.

— Ah! făcu liniştit Kin-Fo privind cu ochii săi tăioşi pe William J. Bidulph.

Agentul companiei, grav ca un ministru, n'avea nicidecum aerul că glumeşte.

— Orice ar fi, reluă Kin-Fo, doresc să mă asigur pentru două sute de mii dolari [1]).

— Să zicem, dar, un capital de două sute de mii dolari, răspunse Wiliam J. Bidulph.

Şi scrise într'un carnet suma aceasta a cărei importanţă îl lăsă rece.

1) Un milion de franci.

— Şi pentru ce primejdii vreţi să vă asiguraţi, scumpul meu domn?

— Pentru toate.

— Riscurile călătoriei pe pământ sau pe mare, şi cele ale şederei dincolo de graniţele Cerescului Imperiu?

— Da.

— Riscurile condamnării judiciare?

— Da.

— Riscurile duelului?

— Da.

— Riscurile serviciului militar?

— Da.

— Atunci taxele vor fi foarte ridicate.

— Voi plăti cât va trebui.

— Fie.

— Dar, adăugă Kin-Fo, este un alt risc, foarte important, de care nu-mi vorbiţi.

— Care?

— Sinuciderea. Credeam că statutele *Centenarului* permit deasemeni asigurarea pentru sinucideri.

— Perfect, domnule, perfect, răspunse William J. Bidulph, care îşi freca mâinile. E şi în asta o sursă de superbe câştiguri pentru noi! Inţelegeţi desigur că clienţii noştri sunt, în genere, oameni cari ţin la viaţă şi că acei cari, printr'o prudenţă exagerată, se asigură pentru sinucidere, nu se omoară niciodată.

— N'are face, răspunse Kin-Fo. Pentru motive personale doresc să mă asigur şi de acest risc.

— Dorinţa d-voastră, dar taxa va fi considerabilă!

— Vă repet că voi plăti tot ce va trebui.

— Inţeles. — Să zicem dar, spuse William J. Bidulph continuând să scrie în carnet, riscuri pentru mare, călătorie, sinucidere...

— Şi, în aceste condiţiuni, la cât se va urca *prima* de plată? întrebă Kin-Fo.

— Scumpul meu domn, răspunse agentul principal, *primele* noastre sunt fixate cu preciziunea matematică de care Compania e mândră. Ele nu mai sunt bazate, ca altă dată, pe tabelele lui Duvillars. Il ştiţi pe Duvillars?

— Nu, nu-l cunosc pe Duvillars.

— Un statistician remarcabil, dar vechi... aşa de vechiu ca, de altfel, şi moartea sa. In vremea când el stabili faimoasele-i tabele, cari servesc încă de scară pentru *prime* celor mai multe companii europene, foarte înapoiate, mijlocia vieţei era inferioară celei ce e acum graţie progreselor de tot felul. Noi ne bazăm, deci, pe o mijlocie mai ridicată şi, prin urmare, mai favorabilă asiguratului care plăteşte mai puţin şi trăeşte mai mult...

— La cât se ridică prima mea? reluă Kin-Fo, dornic de a scurta pălăvrăiala agentului care nu pierdea nici o ocazie de a face reclamă *Centenarului*.

— Domnule, răspunse William J. Bidulph, aşi putea să am indiscreţia de a întreba care e vârsta d-voastră?

— Treizeci şi unu ani.

— Ei bine, la treizeci şi unu de ani, dacă n'ar fi să vă asiguraţi decât pentru riscurile obişnuite, aţi fi plătit oricărei alte companii optzeci şi trei la sută. Dar la *Centenarul* aceasta nu va fi decât de şaptezeci, ceiace va face anual, la un capital de două sute mii dolari, cinci mii patru sute dolari.

— Şi în condiţiunile în cari doresc eu? zise Kin-Fo.

— Asigurându-vă pentru toate riscurile, inclusiv sinuciderea?...

— Mai ales sinuciderea.

— Domnule, răspunse cu un ton amabil William J. Bidulph, după ce consultă o tabelă imprimată pe ultima pagină a carnetului său, nu putem lăsa pentru aceasta mai jos de douăzeci şi cinci la sută.

— Ceiace va face?...

— Cincizeci mii dolari.

— Şi cum trebue vărsată cota?

— Intreagă sau divizată pe luni, după voia asiguratului.

— Cât va reveni pentru primele două luni?...

— Opt mii trei sute treizeci şi doi dolari cari, dacă ar fi vărsaţi astăzi 30 Aprilie, scumpul meu domn, v'ar pune până la 30 Iunie ale acestui an.

— Domnule, zise Kin-Fo, aceste condiţiuni îmi convin. Iată cota pentru primele două luni.

Şi puse pe masă un teanc de dolari în bancnote pe care îl scoase din buzunar.

— Bine... domnule... foarte bine! răspunse William J. Bidulph. Dar înainte de a semna poliţa e o formalitate de împlinit.

— Care?

— Trebue să primiţi vizita medicului Companiei.

— La ce bun vizita aceasta?

— Pentru a constata dacă sunteţi solid constituit, dacă n'aveţi vreo boală organică de natură a vă scurta viaţa, dacă ne daţi, în sfârşit, garanţii de lungă existenţă.

— La ce bun! de vreme ce eu mă asigur chiar pentru duel şi sinucidere, observă Kin-Fo.

— Ei, scumpul meu domn, răspunse William J. Bidulph, zâmbind mereu, o boală al cărei germene l'aţi avea şi care v'ar da gata în câteva luni, ne-ar costa frumuşel două sute mii de dolari!

— Sinuciderea mea v'ar costa la fel, bănuesc!

— Scumpe domn, răspunse amabilul agent principal, atingând uşor mâna lui Kin-Fo, am mai avut onoarea de a vă spune că mulţi din clienţii noştri se asigură pentru sinucidere, dar că nu se sinucid niciodată. De altfel, noi nu suntem opriţi de a-i supraveghea... Oh, cu cea mai mare discreţie!

— Da?

— Adaog, ca o remarcă a mea, că din toţi clienţii *Centenarului*, aceştia sunt cei cari plătesc mai îndelungat timp cotele. Haide, între noi fie zis, pentru ce s'ar sinucide bogatul domn Kin-Fo!

— Şi pentru ce bogatul domn Kin-Fo s'ar asigura?

— Oh! răspunse William J. Bidulph, pentru a avea siguranţa de a trăi foarte mult, în calitatea sa de client al *Centenarului!*

Nu era de discutat mai mult cu agentul principal al celebrei companii. Acesta părea aşa de sigur de ceiace spunea!

— Şi acum, adăogă el, în folosul cui va fi făcută asigurarea de două sute mii dolari? Cine va fi beneficiantul contractului?

— Vor fi doi beneficianţi, răspunse Kin-Fo.

— Cu părţi egale?

— Nu, cu părţi neegale. Unul pentru cincizecii mii, altul pentru o sută cincizeci mii.

— Vrasăzică, pentru cincizeci mii, domnul...

— Wang.

— Filozoful Wang?

— Chiar el.

— Şi pentru o sută cincizeci mii?

— Doamna Lé-u, din Peking.

— Din Peking, adăogă William J. Bidulph sfârşind de scris ambele nume în carnet. Apoi reluă:

— Care e vârsta doamnei Lé-u?

— Douăzeci şi unu de ani, răspunse Kin-Fo.

— Oh! făcu agentul, iată o doamnă tânără care va fi foarte bătrână când va intra în posesiunea capitalului asigurat!

— De ce, mă rog?

— Pentru că veţi trăi mai mult de o sută de ani, scumpul meu domn. Dar filozoful Wang?

— El are cincizeci şi cinci de ani!

— Ei bine, acest om cumsecade nu va moşteni nimic!

— Rămâne de văzut, domnule!

— Domnule, răspunse William J. Bidulph, dacă aşi fi la cincizeci şi cinci de ani moştenitorul unui om de treizeci şi unu care trebue să moară la o sută, n'aşi mai avea naivitatea să contez pe moştenirea aceasta.

— Sluga d-voastră, domnule, zise Kin-Fo îndreptându se spre uşa cabinetului.

— A d-voastră, răspunse onorabilul William J. Bidulph, înclinându-se în faţa noului client al *Centenarului*.

A doua zi medicul Companiei făcu vizita reglementară lui Kin-Fo. „Corp de fier, muşchi de oţel, plămâni straşnici", zicea raportul.

Nimic nu împiedica Compania să trateze cu un asigurat aşa de solid construit.

Poliţa fu, prin urmare, semnată, de o parte, de Kin-Fo în profitul tinerei văduve şi al filozofului Wang, iar de partea cealaltă de William J. Bidulph ca reprezentant al Companiei.

Nici Lé-u şi nici Wang, în afară de împrejurări neprevăzute, nu aveau să afle nimic din ceeace Kin-Fo făcuse pentru ei, până în ziua când *Centenarul* ar fi fost pus în poziţia de a le înmâna capitalul asigurat, ultima generozitate a ex-milionarului.

CAPITOLUL VII.

Care ar fi foarte trist, dacă n'ar fi vorba de fapte şi moravuri specifice Cerescului Imperiu

Indiferent de ce ar fi putut spune şi gândi onorabilul Willian J. Bidulph, fondurile *Centenarului* erau cât se poate de serios ameninţate. In definitiv, planul lui Kin-Fo nu era ca al celor cari, odată hotărîrea luată, tărăgănesc la infinit executarea sa. Complect ruinat, elevul lui Wang hotărîse formal să sfârşească cu o existenţă care nu-i oferise, nici chiar în timpul bogăţiei sale, decât plictiseală şi tristeţe.

Scrisoarea înmânată de Sun, cu o întârziere de opt zile, venea din San-Francisco. Ea arăta suspendarea plăţilor la Banca Centrală Californiană. Or, avutul lui Kin-Fo era compus în totalitate aproape, din acţiuni ale acestei celebre

bănci, — aşa de solidă până atunci. Dar nu mai existau motive de tăgadă. Oricât de necrezută ar fi putut părea această noutate, ea era din nefericire prea adevărată. Suspendarea plăţilor de către Banca Centrală Californiană era confirmată de gazetele sosite la Shang-Hai. Falimentul fusese pronunţat, şi el ruina cu totul pe Kin-Fo.

De fapt, în afară de acţiunile la această bancă, ce-i rămânea? Nimic, sau aproape nimic. Locuinţa sa din Shang-Hai, a cărei vânzare era irealizabilă aproape, nu i-ar fi procurat decât foarte insuficiente resurse. Cele opt mii dolari vărsate ca primă cotă la *Centenarul*, câteva acţiuni ale Companiei de vapoare din Tien-Tsin,—iată tot avutul său acum.

Un Occidental, un Francez sau Englez, s'ar fi comportat înţelept cu această existenţă nouă, încercând să-şi refacă viaţa prin muncă. Un Fiu al Cerului trebuea să se creadă în drept a gândi şi acţiona cu totul altfel. Moartea voluntară şi-o alesese Kin-Fo, adevărat chinez, ca mijloc de a ieşi din încurcătură, fără şovăială de conştiinţă şi cu acea tipică indiferenţă a rasei galbene.

Chinezul n'are decât curaj pasiv, dar posedă acest curaj în gradul cel mai înalt. Nepăsarea sa pentru moarte este într'adevăr extraordinară. Bolnav, el o doreşte fără ezitare. Condamnat, în mâinele călăului chiar, el nu manifestă nicio teamă. Execuţiunile publice, aşa de repetate, vederea oribilelor suplicii pe cari le comportă codul penal în Cerescul Imperiu, au obişnuit de mult pe Fiii Cerului cu ideea de a părăsi fără regret bunurile acestei lumi.

Astfel, nu va fi de mirare ca, în orice familii, acest gând al morţii să fie la ordinea zilei şi să facă obiectul celor mai multe discuţiuni. El nu lipseşte din cel mai obişnuit act al vieţii. Cultul strămoşilor se întâlneşte chiar şi la cei mai nevoiaşi oameni. Nu e locuinţă bogată unde să nu fie rezervat un fel de sanctuar familiar, nu e o colibă mizerabilă unde să nu fie păstrat un colţ străbunilor a căror amintire e celebrată din două în două luni. Iată pentru ce găseşti în

acelaş magazin în care se vând paturi pentru copii şi panere de nuntă, un asortiment variat din sicriile cari formează un articol curent în comerţul chinez.

Cumpărarea unui sicriu e, prin urmare, una din constantele preocupări ale Fiilor Cerului. Mobilierul ar fi incomplect, dacă ar lipsi cosciugul din casa părintească. Fiul îşi face o datorie din a-l oferi tatălui său, în viaţă. E o mişcătoare dovadă de iubire. Cosciugul e depus într'o cameră specială. E împodobit, îngrijit şi, mai adeseori, când a primit rămăşiţa pământească a celui mort, el e păstrat vreme de ani îndelungaţi cu pioasă atenţie. Intr'un cuvânt, respectul pentru morţi alcătueşte fondul religiei chineze şi contribue la strângerea legăturilor de familie.

Prin urmare, Kin-Fo mai mult de cât oricare, datorită temperamentului său, avea să îmbrăţişeze cu o linişte perfectă gândul de-a pune capăt zilelor sale. Asigurase soarta celor două fiinţe cărora le nutrea dragoste. Ce poate regreta acum? Nimic. Sinuciderea nu-i putea pricinui nicio remuşcare. Ceiace e o crimă în ţările civilizate ale Occidentului, nu-i decât un act legitim, pentru a zice astfel, în mijlocul acestei bizare civilizaţii a Asiei orientale.

Hotărîrea lui Kin-Fo era, dar, cu preciziune luată, şi nicio influenţă nu l-ar fi putut determina să şi-o schimbe, nici chiar influenţa filozofului Wang.

Mai mult, acesta nu ştia nimic despre planurile elevului său. Sun nu ştia mai mult şi nu remarcase decât un lucru, acela că, de la reîntoarcerea sa, Kin-Fo se arăta mai iertător pentru prostiile-i zilnice.

Hotărît, spun, vedea că nu ar fi putut găsi un stăpân mai bun, iar preţioasa-i coadă tresălta acum pe spate cu o siguranţă renăscută.

Un dicton chinez zice:

„Pentru a fi fericit pe pământ trebue să trăeşti la Canton şi să mori la Liao-Céu".

La Canton, dealtfel, se găsesc toate bunătățile vieței, iar la Liao-Céu se fabrică cele mai bune cosciuge.

Kin-Fo nu putea să întârzie de a-și comanda la o casă bună, ultimul pat de odihnă, în așa fel ca să îl aibe la timp. A fi cum se cade culcat pentru somnul suprem, e preocuparea de tetdeauna a Chinezului care știe cum să trăiască.

In acelaș timp, Kin-Fo cumpără un cocoș alb, al cărui rost e, după cum se știe, să încarneze spiritele cari flutură, și să prindă din sbor unul din cele șapte elemente cari alcătuesc sufletul chinez.

Precum se vede, dacă elevul filozofului Wang se arăta indiferent pentru amănuntele vieții, el nu era însă tot așa pentru cele privitoare la moarte.

Acestea îndeplinite, nu mai rămânea decât să redacteze programul funeraliilor sale. Deci, în ziua aceea chiar, o frumoasă pagină de hârtie, — aceia denumită hârtie de orez, dar la confecționarea căreia orezul este cu totul absent,— primi ultimele dorinți ale lui Kin-Fo.

După ce lăsă tinerei văduve casa din Shang-Hai și lui Wang un portret al împăratului Tai-ping pe care filozoful îl privea întotdeauna cu drag,—acestea bine înțeles în afară de capitalurile asigurate prin *Centenarul*,—Kin-Fo desemnă cu mână sigură ordinea și drumul personagiilor cari trebuiau să asiste la înmormântarea sa.

Mai întâi, în lipsa părinților pe cari nu-i mai avea, urmau să figureze în capul cortegiului o parte din prietenii ce-i rămăseseră, toți înveșmântați în alb, culoarea de doliu în Ceresculul Imperiu. Dealungul drumului, până la mormântul ridicat de mult timp în câmpia Shang-Haï, va fi înșirat un cordon dublu de ciocli. In spatele primului grup de prieteni va merge o călăuză bătând din gong și precedând portretul defunctului, culcat într'un fel de scaun împodobit bogat. Ar fi apoi să vină un al doilea grup de prieteni, cei cari trebue să leșine la intervale regulate pe perne preparate de circumstanță. In sfârșit, un ultim grup de tineri, adăpostit

sub un polog albastru şi aurit, va semăna pe drum petece de hârtie albă, perforate la mijloc şi destinate a distruge spiritele rele cari s'ar simţi tentate să se alătureze convoiului.

După acestea ar urma să apară catafalcul, îmbrăcat în mătase violetă, brodat cu dragoni de aur şi purtat de cincizeci valeţi, pe umeri, prin mijlocul unui dublu cordon de bonzi. Preoţii înveşmântaţi în halate cenuşii, roşii şi galbene, vor spune ultimele rugăciuni alternând glasul lor cu bubuitul gongurilor, cu hărmălaia flautelor, cu puternica fanfară a trompetelor lungi de şease picioare.

La sfârşit de tot, trăsurile de doliu, drapate în alb, ar urma să închidă somptuosul convoi ale cărui cheltueli trebuiau să absoarbă ultimele resurse ale importantului defunct.

In definitiv, acest program nu avea nimic extraordinar. Multe înmormântări de această clasă se perindă pe străzile din Canton, Shang-Haï sau Peking, şi Fii Cerului nu văd în ele decât un natural omagiu adus persoanei celei ce nu mai e.

La 20 Octombrie o ladă expediată din Liao-Céu, sosi pe adresa lui Kin-Fo la locuinţa lui din Shang-Haï. Ea conţinea, îngrijit învelit, sicriul comandat. Nici Wang, nici Sun, nici ceilalţi servitori nu găsiră că e loc de mirare. Repetăm, nu există chinez care să nu ţină să aibă, în viaţă fiind, patul în care va fi culcat pentru eternitate.

Sicriul, o capodoperă a fabricantului din Liao-Céu, fu aşezat în „camera strămoşilor". Acolo, şters, ceruit, lustruit, el ar fi avut să aştepte mult timp până când elevul filozofului Wang să îl utilizeze... Nu trebuia totuşi să fie astfel. Zilele lui Kin-Fo erau numărate, ceasul se apropia ca el să intre în rândul strămoşilor familiei.

De altfel, în chiar seara aceea Kin-Fo hotărîse definitiv să părăsească viaţa.

O scrisoare a desnădăjduitei Lé-u sosi în timpul zilei.

Tânăra văduvă punea la dispoziţia lui Kin-Fo puţinul ce i

CH. BARBANT SC.

avea. Avutul nu însemna nimic pentru ea căci îl iubea pe el! Ce îi trebuia lui mai mult! Nu vor şti ei să fie fericiţi şi într'o situaţie mai modestă?

Răvaşul, pătruns de cea mai sinceră afecţie, nu putu schimba hotărîrile lui Kin-Fo.

„Moartea mea singură o poate ferici", gândea el.

Rămânea de hotărît unde şi cum se va înfăptui actul suprem. Kin-Fo simţea un fel de plăcere în a schiţa aceste amănunte. El nădăjduia mult că în ultima clipă, o cât de trecătoare emoţie va face să îi bată inima!

In interiorul vilei se înălţau patru frumoase chioşcuri, decorate cu fantezia care caracterizează talentul decoratorilor chinezi. Ele purtau nume semnificative: Pavilionul „Fericirei" unde Kin-Fo nu intra niciodată; pavilionul „Bogăţiei" pe care nu-l privea decât cu cel mai profund dispreţ; pavilionul „Plăcerei" ale cărei porţi erau de mult închise pentru el; pavilionul „Vieţei îndelungate" pe care hotărîse să-l dărâme!

Pe acesta instinctul său îl alese. Hotărî să se închidă aci, odată cu venirea nopţii. A doua zi îl vor găsi tot aci, fericit în braţele morţii.

Acest punct decis, — cum va muri acum? Să îşi spintece pântecul ca un japonez, să se spânzure cu centura de mătase asemeni mandarinului, să îşi deschidă vinele într'o bae parfumată ca un epicurian al Romei antice? Nu. Aceste procedee aveau în primul rând ceva brutal, ceva desgustător pentru prietenii şi servitorii săi.

Un grăunte sau două de opium, amestecat cu o otravă subtilă ar fi fost de ajuns pentru a-l face să treacă din această lume int'o alta, fără să îşi dea seama, purtat poate pe aripele unuia din acele visuri cari transformă somnul trecător într'un somn veşnic.

Soarele începea să coboare la orizont. Kin-Fo nu mai avea decât câteva ore de viaţă. Vroi să revadă pentru ultima oară câmpia Shang-Haïului şi malurile Huang-Poului pe cari îşi

purtase deseori plictiseala. Singur, fără a se fi văzut cu Wang în cursul zilei întregi, părăsi vila în care avea să se mai întoarcă odată, dar din care nu va mai ieşi niciodată.

Teritoriul englez, micul pod aruncat pe Creek, concesiunea franceză, fură străbătute de el cu acelaş mers indolent ce nu simţea nevoia să fie altfel nici în ceasul acesta suprem. Ocoli, pe cheiul ce prelungeşte portul indigen, zidurile Shang-Haïului până la catedrala romano-catolică a cărei cupolă domină cartierul meridional. Apoi, se întoarse la dreapta şi urcă liniştit drumul ce duce la pagoda Lung-Hao.

O vastă şi netedă câmpie ce se întinde până spre înălţimile umbrite ce mărginesc valea din Min, imense şesuri mlăştinoase pe cari se cultivă orezul. Ici şi colo, o reţea de canaluri, câteva sate mizerabile, două-trei fâşii semănate cu grâu.

Câmpia, cultivată bogat, şi al cărei aspect nu putea mira pe un indigen, ar fi atras totuş atenţia şi ar fi provocat poate repulsia unui străin. Pretutindeni, sicrie cu sutele. Şesul chinez, la marginea oraşelor, nu-i decât un vast cimitir. Morţii fac înconjurul teritoriului, tot aşa ca şi viii.

Kin-Fo mergea fără a privi în jurul lui. Nu îi atrăseseră atenţia nici chiar cei doi străini, îmbrăcaţi europeneşte, ce îl urmăreau dela ieşirea din vilă. Nu îi văzu, deşi aceştia nu-l pierdeau un moment din vedere. Ei mergeau la câţiva paşi în urmă, mergând după Kin-Fo când acesta mergea şi oprindu-se când el făcea popas. Din când în când, schimbau anumite priviri, două sau trei cuvinte, şi aveau desigur sarcina să îl spioneze.

După ce făcu un ocol al câmpiei, Kin-Fo se reîntoarse pentru a ajunge iar pe malurile râului.

Cei doi copoi schimbară deasemeni drumul.

Reîntorcându-se, Kin-Fo întâlni doi sau trei cerşetori cu înfăţişare păcătoasă, pe cari îi milui.

Mai departe încrucişară drumul câteva chineze creştine, din acelea atrase la această credinţă de surorile de caritate franceze.

Kin-Fo le ajută.

Se însera. Reîntorcându-se pe lângă zidurile Shang-Haïului, o luă pe cheiu.

Populația portului nu dormea încă. Strigăte și cântece răsunau pretutindeni.

Kin-Fo ascultă. Îi plăcea să știe cari vor fi ultimele cuvinte ce-i va fi dat să audă.

Un pescar tânăr, mânându-și luntrea în umbra apelor, cânta:

Barca mea cu culori plăcute,
Este gătită
Cu mii și zeci de mii de flori.
Îl aștept cu inima bătândă!
Trebue să se întoarcă mâine!
Doamne, veghiază! Mâna ta
Să îl ocrotească la întoarcere,
Și fă ca lungu-i drum
Să se scurteze!

„El va reveni mâine! Și eu, eu unde am să fiu mâine?“ gândi Kin-Fo clătinând capul.

Tânărul pescar reluă:

El s'a dus departe de noi,
„Imi închipui,
Până în țările Manciurilor,
Până sub zidurile Chinei!
Ah! Cum bătea adesea
Inima mea când vântul
Se deslănțuia și urla
Iar el mergea înfruntând
Furtuna!

Kin-Fo ascultă și nu zise nimic de data aceasta.

Pescarul sfârși astfel:

De ce ai nevoe să alergi
După avuţie?
Vrei să mori departe de mine?
Uite-i a treia lună!
Vino! Bonzul ne aşteaptă
Pentru a ne uni pe vecie.
Vino! Revino! Eu te iubesc atâta,
Şi mă iubeşti şi tu!

„Da! Poate că bogăţia nu e totul în lume! murmură Kin-Fo. Totuş viaţa nu merită să fie trăită!"

Peste o jumătate de oră, Kin-Fo reintra în locuinţa sa. Cei doi străini cari îl urmăriseră până aci, trebuiră să se oprească.

Liniştit, Kin-Fo se îndreptă spre chioşcul „Vieţei Indelungate", deschise uşa, o închise apoi şi se găsi singur într'un salonaş luminat blând.

Pe masa făcută dintr'o singură bucată de jad, se afla o casetă conţinând câteva boabe de opium combinate cu o otravă mortală.

Kin-Fo luă două din aceste boabe, le introduse într'una din pipele de pământ ars de care se servesc fumătorii de opium şi fu gata s'o aprindă.

„Ei, ce! zise el, nici o emoţie în momentul de a adormi pentru vecie!"

Şovăi un moment.

„Nu! strigă el apoi, aruncând pipa care se sparse de parchet. Vreau această supremă emoţie, chiar de n'ar fi cea aşteptată!... O vreau! O voi avea!"

Şi, părăsind chioşcul, se îndreptă mai grăbit decât de obicei spre camera lui Wang.

CAPITOLUL VIII.

In care Kin-Fo face o propunere serioasă lui Wang şi pe care acesta o acceptă cu aceeaş seriozitate

Filozoful nu se culcase încă. Intins pe un divan, citea ultimul număr al *Gazetei din Peking*. Când sprâncenele sale se încruntau era mai mult ca sigur că ziarul adresa cine ştie ce compliment dinastiei domnitoare de Tsing.

Kin-Fo împinse uşa, intră în cameră, se aşeză pe un fotoliu şi, fără de ocol:

— Wang, spuse el, vin să-ţi cer un serviciu.

— Zece mii de servicii! răspunse filozoful lăsând să-i cadă ziarul oficial. Vorbeşte, vorbeşte, fiul meu, vorbeşte fără teamă, şi, orice ar fi, vei avea!

— Serviciul pe care îl aştept, zise Kin-Fo, e din cele pe cari un prieten nu-l poate face decât odată numai.

— Despre ce-i vorba?

— Wang, zise Kin-Fo, eu sunt ruinat.

— Ah! ah! spuse filozoful cu tonul celui ce ar fi aflat mai curând o veste bună decât una rea.

— Scrisoarea pe care am găsit o aci, la întoarcerea din Canton, reluă Kin-Fo, mă înştiinţează că Banca Centrală Californiană este în faliment. In afară de vilă şi de o mie de dolari cu cari a-şi putea trăi abia o lună, două, nu îmi mai rămâne nimic.

— Aşa dar, întrebă Wang după ce îşi privi atent elevul, nu îmi mai vorbeşte acum bogatul Kin-Fo?

— Nu, ci bietul Kin-Fo pe care sărăcia nu l mai îngrozeşte deloc.

— Bun răspuns, fiul meu, zise filozoful sculându-se. Nu-mi voi mai pierde dar timpul ca să-ţi predic înţelepciunea! Până acum n'ai fi făcut decât să vegetezi fără gust, fără pasiune, fără lupte. Tu vei trăi de acuma! Viitorul este

schimbat! N'are însemnătate, — a spus Confucius şi după el Talmudul, — nenorocirile sunt totdeauna mai mici decât ne temem! Ne vom câştiga în sfârşit prin noi înşine orezul cel de toate zilele. *Nun-Schum* ne spune: „In viaţă sunt urcuşuri şi scoborâşuri. Roata Norocului se învârteşte fără încetare şi vântul primăverei e schimbător! Bogat sau sărac, să ştii să îţi faci datoria!“ Să plecăm de aci!

Şi, într'adevăr, Wang, filozof practic, era gata să părăsească somptuoasa clădire.

Dar Kin-Fo îl opri.

— Am spus, reluă el, că sărăcia nu mă îngrozeşte, dar — adaog, — aceasta pentru că sunt hotărât să n'o suport deloc.

— Ah! făcu Wang, tu vrei prin urmare...

— Să mor.

— Să mori? răspunse liniştit filozoful. Omul care e hotărât să sfârşească cu viaţa, n'o spune nimănui.

— Aceasta ar fi fost deja fapt împlinit, reluă Kin-Fo cu un calm asemănător celui al filozofului, dacă n'aşi fi vroit ca moartea să îmi ofere cel puţin o primă şi ultimă emoţie. Or, în momentul de a consuma una din acele grăunţe de opium pe cari le ştii, inima îmi bătea aşa de încet, încât am aruncat otrava şi am venit la tine!

— Vrei dar, prietene, să murim împreună? răspunse Wang zâmbind.

— Nu, am nevoe ca tu să trăeşti!

— Pentru ce?

— Pentru a mă lovi cu propria ta mână!

Wang nu tresări la această neaşteptată propunere. Dar Kin-Fo care îl privea cu atenţie văzu licărindu-i o lumină în ochi. Fostul rebel Taï-ping se trezea oare? Sarcina pe care elevul său i-o cerea nu găsea în el împotrivire? Trecuseră dar peste capul său optsprezece ani fără să-i înăbuşe instinctele sângeroase ale tinereţii? Nu se va opune fiului celui ce îl salvase? Va primi, fără de şovăire, să ridice viaţa

celui ce nu o mai vroia? O va face aceasta, el, filozoful Wang?

Dar licărirea se stinse în curând. Wang își reluă aerul obișnuit de om de treabă, ceva mai serios, poate.

Și atunci, liniștindu-se:

— Acesta e serviciul ce-mi ceri? zise el.

— Da, reluă Kin-Fo, și acest serviciu te va achita de tot ce ți-ai putea închipui că datorești lui Ciung-Héu și fiului său.

— Ce trebue să fac? întrebă cu simplitate filozoful.

— De azi până la 25 Iunie, ziua douăzeci și opta a lunei șasea, înțelegi Wang, ziua când mi se va sfârși cel de al treizeci și unulea an de viață, — eu trebue să fi încetat de a trăi! Trebue să cad lovit de tine, fie prin față, fie pe la spate, ziua, noaptea, nu importă unde, nu importă cum, în picioare, așezat, culcat, trezit, adormit, prin fier sau prin otravă! Trebue ca fiecare din aceste optzeci mii minute din cari se va compune viața mea în timpul celor cincizeci și cinci de zile ce mai am încă, să însemneze gândul și, nădăjduesc, teama că existența mea va sfârși brusc! Trebue să am în fața mea aceste optzeci mii emoții ca, în momentul când cele șapte elemente ale sufletului meu se vor risipi, să îmi pot spune: „In sfârșit, am trăit!“

Kin-Fo, contrar obiceiului său, vorbise cu oarecare înflăcărare. Se va remarca iarăș că el fixase ultimul termen al existenței sale cu șase zile înainte de expirarea poliței. Se comporta ca un om prudent căci o întârziere a achitării unei noui cote la *Centenarul* ar fi fost de natură să îi pericliteze drepturile de asigurare.

— Nu vei da înapoi din fața datoriei ce ai de a mă lovi? întrebă Kin-Fo.

Wang, cu un gest, arătă că el nu era omul care să șovăiască! Văzuse atâtea altele când lupta sub bandierele rebelilor! Dar adăogă, totuș, ca omul care vrea să se asigure înainte de a se angaja:

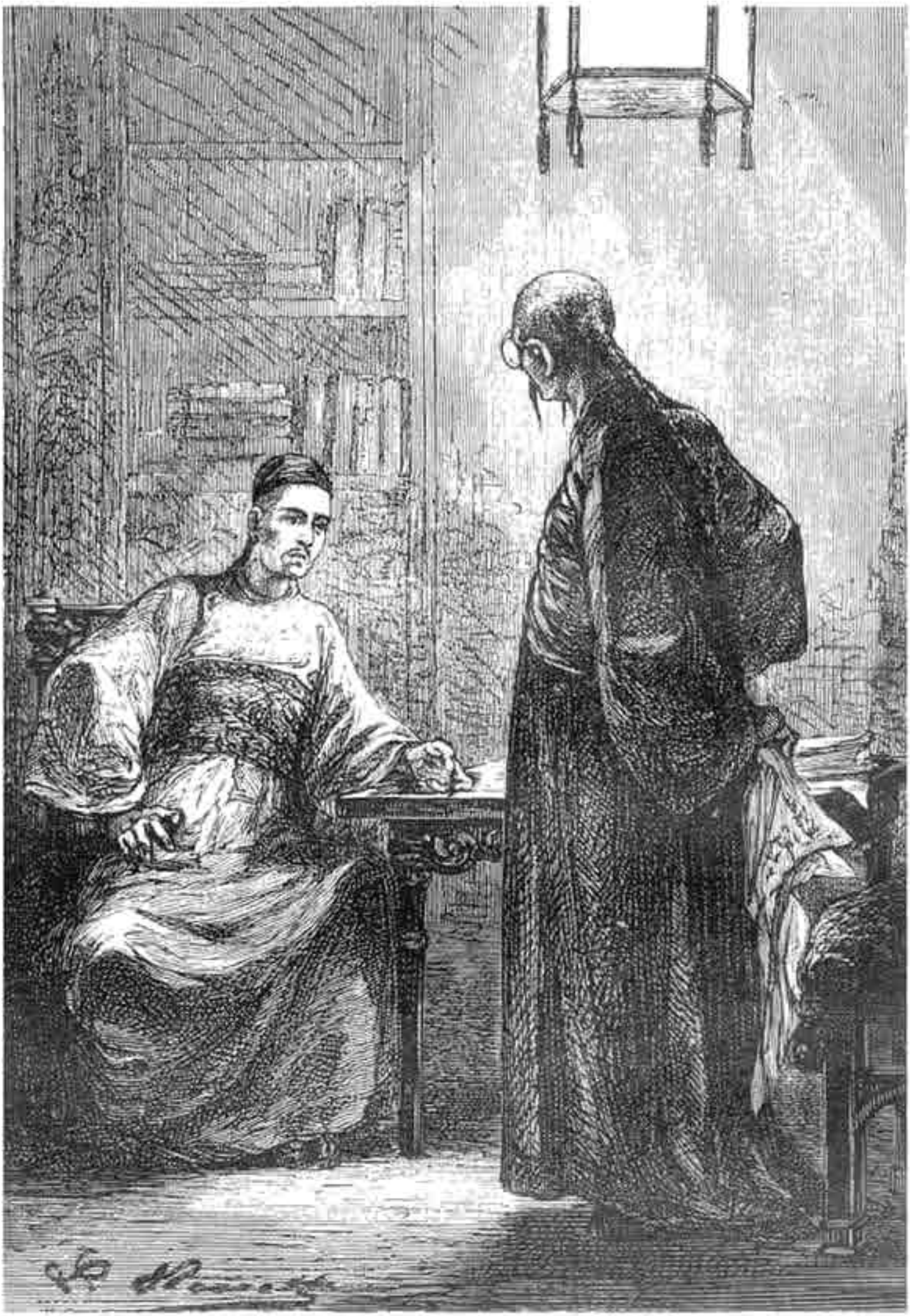

L. Rossi

— Renunţi astfel la şansele ce ţi-a rezervat Adevăratul Stăpân de a ajunge la adânci bătrâneţe?

— Renunţ.

— Fără păreri de rău?

— Fără păreri de rău! răspunse Kin-Fo. Să trăeşti mult! Să te asemeni unei bucăţi de lemn ce nu mai poate fi modelată! Bogat, nu o doream. Sărac, cu atât mai puţin!

— Şi tânăra văduvă din Peking? zise Wang. Tu uiţi proverbul: floarea cu floarea, salcia cu salcia! Unirea a două inimi însemnează o sută de ani de primăvară...

— Faţă de trei sute de ani de toamnă, de vară şi de iarnă! răspunse Kin-Fo înălţând din umeri. Lé-u, săracă, ar duce-o rău cu mine. Din contră, moartea mea îi asigură o avere.

— Ai făcut tu aceasta?

— Da, şi chiar tu, Wang, ai cincizeci mii dolari plasaţi pe capul meu.

— Ah! făcu cu simplitate filozoful, tu te-ai gândit la tot.

— La tot, şi chiar la o problemă pe care nu mi-ai pus-o încă.

— Şi ce anume?

— Dar... primejdia de a fi urmărit după moartea mea pentru asasinat...

— Oh! zise Wang, doar cei stângaci şi fricoşi se lasă a fi prinşi! De altfel care ar fi meritul pentru acest ultim serviciu dacă nu aş risca nimic!

— Nu, Wang! Prefer să îţi dau complectă siguranţă în această privinţă. Nimeni nu se va gândi să te neliniştească!

Şi, spunând aceştea Kin-Fo se apropie de o masă, luă o foae de hârtie şi, cu o mână sigură, scrise următoarele rânduri:

„M'am dat de bună voe morţii din desgust şi oboseală de a mai trăi.

Kin-Fo".

Şi dădu hârtia lui Wang.

Filozoful o citi întâi încet; apoi o reciti cu glas tare. O îndoi în urmă cu îngrijire şi o puse într'un carnet de note ce-l avea totdeauna la el.

O a doua licărire îi străluci în priviri.

„Este serios din partea ta? zise el privindu-şi fix elevul.

— Foarte serios.

— Nu mai puţin şi din partea mea.

— Deci, după 25 Iunie voi mai trăi?...

— Nu ştiu dacă vei mai trăi în sensul în care îţi închipui, dar, cu siguranţă, vei fi mort!

— Mulţumesc şi adio, Wang.

— Adio, Kin-Fo.

Şi, după açestea, Kin-Fo părăsi liniştit camera filozofului.

Kin-Fo.

CAPITOLUL IX

A cărui încheere, oricât de ciudată ar fi, nu va surprinde, poate, pe cititor

„Ei bine, Craig-Fry? zicea a doua zi onorabilul William J. Bilduph celor doi agenţi însărcinaţi cu supravegherea noului client al *Centenarului.*

— Ei bine, răspunse Craig, l-am urmărit eri în timpul unei lungi plimbări făcute pe câmpia Shang-Haï.

— Şi nu avea nici decum aerul celui ce ar vrea să se omoare, adăugă Fry.

— Odată cu venirea nopţii l-am excortat până la poarta sa.

— Dincolo de care, din nenorocire, nu am putut pătrunde.

— Şi azi de dimineaţă? întrebă William J. Bidulph.

— Am aflat că pleca, răspunse Craig.

Agenţii Craig şi Fry, ambii americani pur sânge, ambii în serviciul *Centenarului*, nu formau decât una şi aceeaşi fiinţă. Imposibil de a fi mai complect identificaţi unul cu celălalt; primul termina invariabil frazele începute de al doilea şi vice versa. Acelaş creer, aceleaşi gânduri, aceeaş inimă, acelaş stomac, acelaş fel de a se purta în orice împrejurare. Patru mâini, patru braţe, patru picioare, două corpuri împreunate.

„Aşa dar, întrebă William J. Bidulph, n'aţi putut încă pătrunde în casă?

— Nu... zise Craig.

— Până acum, complectă Fry.

— Va fi greu, răspunse agentul principal. Totuş va trebui. Este în interesul *Centenarului* nu numai de a câştiga o primă enormă, dar deasemeni de a nu pierde două sute de mii dolari! Deci, două luni de supraveghere, şi poate mai mult, dacă noul nostru client reînoeşte cota!

— El are un servitor... zise Craig.

— Pe care am putea să-l atragem... zise Fry.

— Pentru a afla tot ce se petrece acolo... continuă Craig.

— In casa din Shang-Haï! termină Fry.

— Hm! făcu William J. Bidulph. Prindeţi-mi dar în laţ servitorul. Cumpăraţi-l. El trebue să fie sensibil la sunetul banilor. Ei nu vă vor lipsi. Dacă va trebui să epuizaţi chiar şi cele trei mii formule de politeţă pe cari le reclamă eticheta chineză, epuizaţi-le. Nu veţi regreta de loc ostenelile voastre.

— Va fi... zise Craig.

— Fapt îndeplinit, complectă Fry.

Iată dar pentru ce motive Craig şi Fry încercară să intre în legături cu Sun. Or, Sun nu era nici de cum omul care să reziste sunetului atrăgător al banilor sau ofertei politicoase a câtorva sticle cu lichioruri americane.

Craig-Fry ştiură deci prin Sun tot ceeace aveau interesul să ştie, şi cari se reduceau la acestea:

Işi schimbase întrucâtva Kin-Fo felul de a trăi?

Nu, exceptând poate faptul că îşi muştruluia mai rar credinciosul valet, că foarfeca nu mai intra în acţiune spre marele noroc al coadei acestuia, că bastonul de bambu mângâia mai puţin umerii servitorului.

Avea predilecţie pentru vreo armă ucigătoare?

De loc, căci nu aparţinea respectabilei categorii de amatori pentru instrumentele astea.

Ce mânca el la masă?

Câteva feluri preparate în mod simplu şi cari nu aminteau cu nimic fantezista bucătărie chineză.

La ce oră se scula el?

La priveghiul al cincilea, în momentul când zorile albeau orizontul spre cântatul cocoşilor.

Se culca de vreme?

La priveghiul al doilea, cum avea totdeauna obiceiul să facă decând îl cunoştea Sun.

Părea trist, preocupat, plictisit, obosit de viaţă?

Nu era nici de cum vesel de felul său. Oh, nu! Totuş,

de câteva zile, părea a da mai multă atenţie celor lumeşti. Da. Sun îl găsea mai puţin indiferent, asemeni celui ce aştepta... ce? Nu putea să o spună.

In sfârşit, avea stăpânul său vreo substanţă otrăvitoare pe care să o poată întrebuinţa vreodată?

Nu mai putea să aibă căci, în dimineaţa aceea, chiar, Sun aruncase, cu ordin, în Huan-Pu o duzină de globule cari trebuiau să fie rău făcătoare.

Intr'adevăr, în toate acestea nu era nimic de natură a alarma pe agentul principal al *Centenarului*. Nu, niciodată bogatul Kin-Fo, a cărui situaţie, de altfel, în afară de Wang, nu era cunoscută de nimeni, nu păruse mai fericit în viaţă.

Cu toate astea, Craig şi Fry trebuiră să continue a spiona tot ce face clientul lor şi să îl urmărească pretutindeni, căci era posibil ca el să nu vroiască a se sinucide în casa sa.

Ar fi să mergem prea departe dacă am spune că eroul acestei povestiri ţinea mai mult la viaţă de când se decisese să şi-o ridice. Dar, în felul său de a socoti, şi în timpul primelor zile ale lunei, încercă anumite emoţii. Atârna deasupra-i sabia lui Damocles şi această sabie trebuia să-i cadă într'o zi în cap. Azi, mâine, în zorii zilei, seara?

De altfel, dela schimbul de cuvinte ce avusese loc între ei, Wang şi el se vedeau rar. Filozoful, sau părăsea casa mai des ca altădată, sau se închidea pentru multă vreme în cameră. Kin-Fo nu-l căuta — nu era treaba sa — şi nici nu îi păsa de modul în care Wang îşi petrecea timpul. Pregătea poate vreo lovitură! Un fost rebel trebuia să aibă la îndemână multe feluri de a trimite un om pe lumea cealaltă. Deaci, curiozitate, şi, prin urmare, un nou element interesant.

Totuş, maestrul şi elevul se întâlneau aproape în fiecare zi la aceeaş masă. Nu îşi adresau nici o aluzie cu privire la viitoarea lor situaţie de asasin şi asasinat. Vorbeau de altceva, — foarte puţin de altfel. Wang, mai serios decât de obicei, privea în lături. El, aşa de bine dispus, devenise

trist, şi din comunicativ ce era, taciturn. Mâncăcios altădată, ca orice filozof dotat cu bun stomac, nu mai era atras acum de bucate, iar vinul de Chao-Chigne îl lăsa îngândurat.

Kin-Fo se ţinea însă bine. El gusta, cel dintâi, din toate mâncărurile şi se credea obligat să nu lase nimic neatins. Urma de aci că Kin-Fo mânca mai mult decât de obicei, căci cina cu poftă şi mistuia foarte bine.

Cu toate astea continuă a-i înlesni lui Wang putinţa îndeplinirei operei lui. Uşa camerei de culcare a lui Kin-Fo rămânea totdeăuna deschisă. Filozoful putea să intre ziua sau noaptea, să-l lovească dormind sau treaz. Kin-Fo nu cerea decât un lucru: ca lovitura să fie fulgerătoare şi să-l atingă în inimă.

Dar Kin-Fo se obişnui cu emoţiile şi, după prima noapte chiar, se deprinse atât de mult să aştepte lovitura fatală încât dormea liniştit şi se scula în fiecare dimineaţă întremat şi dispus. Aceasta nu mai putea urma.

Atuncea se gândi că lui Wang îi repugna poate să îl omoare în casa unde fusese aşa de ospitalier primit. Hotărî să îi uşureze însărcinarea. Iată-l dar hoinărind pe câmp, căutând unghere izolate, întârziind până la al patrulea priveghiu prin cele mai urâte cartiere din Shang-Hai, unde crimele se înfăptuesc zilnic în toată siguranţa. Rătăcea pe străzile strimte şi mohorâte, hărţuindu-se cu beţivii de toate naţiile. Nu se reîntorcea acasă decât odată cu primele raze ale zilei, şi revenea sdravăn, viu, neatins, fără a fi băgat măcar în seamă pe nedespărţiţii Craig şi Fry, cari îl urmăreau necurmat, gata să îi sară în ajutor.

Dacă lucrurile continuau astfel, Kin-Fo ar fi sfârşit prin a se obişnui cu noua-i existenţă şi plictiseala l-ar fi cuprins din nou.

Câte ore se scurgeau de pe acum fără să se gândească cum că era un condamnat la moarte!

Totuş, într'o zi, la 12 Mai, întâmplarea îi procură oarecari emoţii. Cum intra încet în camera filozofului, îl văzu încer-

când cu vârful degetului lama unui pumnal și muindu-l apoi într'un flacon albastru cu înfățișarea suspectă.

Wang nu simțise intrarea elevului său și, strângând pumnalul, îl mișcă de câteva ori ca pentru a se asigura că-l avea în mână. Intr'adevăr, fizionomia sa era neliniștită. Părea în momèntul acela că sângele i se urcase în priviri!

„Aceasta va fi pentru astăzi" gândi Kin-Fo.

Și se retrase discret, fără a fi fost nici văzut, nici auzit.

El nu își părăsi camera toată ziua... Filozoful nu apăru.

Kin-Fo se culcă; dar, a doua zi, se sculă tot așa de zdravăn cum poate fi un om format cum trebue.

Atâtea emoțiuni degeaba! Aceasta devenea de nesuferit.

Și zece zile se scurseră așa! E adevărat că Wang avea două luni pentru a se executa.

„Hotărît, e un pierde-vară! își zise Kin-Fo. I-am dat de două ori termenul mai lung decât trebuia!"

Și-și spunea că fostul rebel Taï-ping se muiase întrucâtva în mijlocul bunătăților din Shang-Haï.

Totuș, din acea zi, Wang păru mai îngrijat, mai agitat. Se învârtea de colo până colo prin vilă ca omul ce nu poate să stea pe loc. Kin-Fo observă chiar că filozoful făcea pe ascuns vizite în salonul strămoșilor unde se afla prețiosul sicriu venit din Liao-Céu. Află deasemeni de la Sun, și nu fără de interes, că Wang poruncise să se șteargă și să se ceruiască mobila în chestiune, într'un cuvânt să o țină în bună stare.

„Cât de bine se va odihni stăpânul meu în el! adăoga fidelul servitor. Iți vine să-l încerci de pe-acum!"

Observațiune care dovedea la Sun un mic semn de intimitate.

Zilele de 13, 14 și 15 Mai trecură.

Nimic nou.

Wang vroia deci să treacă termenul convenit și nu își plătea datoria decât ca un om de afaceri la scadență, fără anticipare? Dar atunci nu ar mai fi surpriză și nici emoțiuni!

Totuş, un fapt foarte semnificativ ajunse la cunoştinţa lui Kin-Fo în dimineaţa zilei de 15 Mai, pe la orele şase.

Noaptea fusese rea. Kin-Fo, la deşteptare, era încă sub impresia un vis deplorabil. Prinţul Ien, suveranul iadului chinez, îl condamnase să nu apară în faţa sa decât când luna se va ridica pentru a o mia două sutea oară la orizontul Cerescului Imperiu. Un secol de trăit, încă un secol!

Kin-Fo era deci rău dispus şi părea că totul uneltеşte în contra lui.

Primi astfel pe Sun când acesta veni, ca deobicei, să-i ajute la toaleta de dimineaţă

„Dute la dracu! strigă el. Zece mii de lovituri de picior să ţi se dea ca plată, animalule!

— Dar, stăpâne....

— Du-te, îţi spun!

— Ei bine, nu! răspunse Sun. Cel puţin nu înainte de-a fi aflat....

— Ce?

— Că domnul Wang...

— Wang? Ce-a făcut Wang? replică încălzit Kin-Fo trăgând pe Sun de coadă. Ce-a făcut?

— Stăpâne! răspunse Sun care se încolăcea asemeni unui vierme din cauza durerei, ne-a poruncit să ducem cosciugul domnului în pavilionul Vieţei Indelungate, şi...

— A făcut el aceasta? strigă Kin-Fo a cărui frunte se lumină. Du-te, Sun, du-te, prietene! Stai! uite zece taleri pentru tine şi vezi de execută în totul poruncile lui Wang!

Sun se depărtă aiurit, repetând:

„Hotărât, stăpânul meu şi-a pierdut minţile dar, cel puţin, are o nebunie darnică!“

De data aceasta Kin-Fo nu se mai putea îndoi. Rebelul vroia să îl lovească în pavilionul Vieţei Indelungate, acolo unde însuşi hotărâse să moară. Era ca o întâlnire ce îi dădea acolo. Nu va lipsi. Catastrofa era apropiată.

Cât păru de lungă lui Kin-Fo ziua aceasta!

Mersul orologiilor nu mai era normal! Limbile hoinăreau pe cadran!

Insfârşit, priveghiul cel dintâi lăsă soarele să dispară la orizont şi noaptea se întinse, încet-încet, în yamen.

Kin-Fo se instală în pavilionul din care nu mai spera să iasă cu viaţă. Se întinse pe un divan moale ce părea făcut pentru repauz lung, şi-aşteptă.

Atunci îi trecură prin minte amintirile inutilei sale existenţe, plictiselile, dezgusturile, tot ce bogăţia nu putuse învinge, tot ce sărăcia ar fi sporit!

O singură flacără lumina viaţa asta: dragostea ce Kin-Fo o simţise pentru tânăra văduvă. Sentimentul acesta îi mişca inima în momentul când ultimele-i bătăi erau să înceteze. Dar, să o facă pe biata Lé-u nenorocită alături de el, nu, niciodată!

Al patrulea priveghiu, cel ce precede zorile, şi în timpul căruia viaţa universală pare ca suspendată, al patrulea priveghiu se scurse pentru Kin-Fo în cele mai mari emoţiuni. Asculta încordat. Privirile-i străpungeau întunericul. Căuta să surprindă cel mai neînsemnat sgomot. Nu odată crezu că aude scârţâind uşa, împinsă de o mână prudentă. Fără îndoială, Wang spera să-l găsească dormind şi-l va lovi în somn!

Şi atunci un fel de reacţie se produse în el. Se temea şi dorea totodată grozava apariţie a rebelului.

Zorile albiră înălţimile, odată cu priveghiul al cincilea. Ziua veni încet.

Deodată uşa salonului se deschise.

Kin-Fo tresări, trăind în această ultimă clipă mai mult decât în toată viaţa sa....

Sun stătea dinainte-i cu o scrisoare în mână.

„Foarte urgentă!" grăi cu simplitate Sun.

Kin-Fo avu un fel de presimţire. Strânse scrisoarea ce purta timbrul din San-Francisco, rupse plicul, o citi repede şi, sărind din pavilionul Vieţei Indelungate:

„Wang! Wang!“ strigă el.

Intr'o clipă fu la camera filozofului şi deschise brusc uşa. Wang nu era acolo. Wang nu dormise în vilă şi, când la strigătele lui Kin-Fo, oamenii răscoliră totul, se văzu că Wang dispăruse fără de urmă.

CAPITOLUL X.

In care Craig şi Fry sunt prezintaţi în mod oficial noului client al „Centenarului“

„Da, domnule Bidulph, o simplă lovitură de Bursă, o lovitură americană!“ zise Kin-Fo către agentul principal al companiei de asigurări.

Onorabilul William J. Bidulph surâse ca un cunoscător.

„Bine jucată, de altfel, căci toată lumea a fost prinsă în cursă, zise el.

— Insuşi corespondentul meu! răspunse Kin-Fo. Falsă încetare de plăţi, domnule, fals faliment, falsă înştiinţare! După opt zile se plătea la ghişee deschise. Treaba era făcută. Acţiunile, depreciate cu optzeci la sută, fuseseră răscumpărate în taină de Banca Centrală şi când directorul fu întrebat ce se va alege de ele din faliment: — „O sută şaizeci şi cinci la sută!“ a răspuns el zâmbind. Iată ce mi-a scris corespondentul în scrisoarea aceasta sosită astăzi de dimineaţă chiar, în momentul când, crezându-mă absolut ruinat....

— Era să atentaţi la viaţa d-v.? strigă William J. Bidulph.

— Nu, răspunse Kin-Fo, era să fiu probabil asasinat!

— Asasinat!

— Cu autorizaţia mea scrisă, asasinat convenit care v'ar fi costat....

— Două sute de mii dolari, răspunse William J. Bidulph, pentrucă erau asigurate toate cazurile de deces. Ah, v'am fi regretat foarte mult, scumpe domn....

— Pentru importanţa sumei?

— Şi pentru cotizaţii!

William J. Bidulph luă mâna clientului său şi-o strânse cordial, ca un american.

„Dar eu nu înţeleg... adăugă el.

— Aveţi să înţelegeţi" răspunse Kin-Fo.

Şi-l făcu să cunoască felul angajamentelor luate, faţă de el, de cel în care trebuia să aibă toată încrederea. Cită chiar termenii scrisorii pe care omul acesta o avea în buzunar, scrisoare ce îl ferea de urmări şi-i asigura impunitatea. Dar, lucru foarte grav, promisiunea făcută va fi îndeplinită, cuvântul dat va fi ţinut, nicio îndoială în această privinţă.

„Acest om este un prieten? întrebă William J. Bidulph.

— Un prieten, răspunse Kin-Fo.

— Şi atunci, din prietenie?...

— Din prietenie şi, cine ştie, poate de asemenea din calcul! Eu i-am asigurât cincizeci mii dolari pe capul meu.

— Cincizeci mii dolari! strigă William J. Bidulph. Este deci domnul Wang?

— Chiar el.

— Un filozof! Nu se va învoi niciodată...

Kin-Fo era pe punctul de a răspunde:

„Filozoful acesta este un fost Tai-ping. In jumătate din viaţa sa el a comis mai multe omoruri de cât ar fi fost de nevoe ca să ruineze *Centenarul*, admiţând că toate victimele lui ar fi fost clienţii companiei! Timp de optsprezece ani, a ştiut să pună frâu instinctelor sălbatice; dar astăzi când prilejul este oferit, căci mă crede ruinat, decis să mor, când, pe de altă parte ştie că după moartea mea va avea să moştenească o mică avere, — el nu va şovăi"....

Dar Kin-Fo nu spuse nimic din toate astea. L'ar fi compromis pe Wang, întrucât William J. Bidulph n'ar fi ezitat să-l denunţe guvernatorului provinciei ca pe un fost Tai-ping. Aceasta salva, neîndoelnic, pe Kin-Fo, dar ar fi pierdut pe filozof.

„Ei bine, spuse atunci agentul companiei de asigurări, este de făcut ceva nespus de simplu!

— Anume?

— Domnul Wang trebue prevenit că învoiala-i ruptă, luându-i se şi scrisoarea compromiţătoare, ce...

— Este mult mai uşor de zis decât de îndeplinit, replică Kin-Fo. Wang a dispărut de eri şi nimeni nu ştie unde s'a dus.

— Hm! făcu agentul principal a cărui exclamare denota încurcătura.

El îşi privea cu atenţie clientul.

„Şi acum, scumpe domn, nu mai aveţi nicio dorinţă de a muri? întrebă.

— Pe legea mea, nu, răspunse Kin-Fo. Lovitura Băncii Centrale Californiene mi-a dublat aproape averea şi vreau cu dragă inimă să mă căsătoresc! Dar nu o voi face decât după ce îl voi fi regăsit pe Wang sau când învoiala convenită între noi va lua sfârşit.

— Şi ea sfârşeşte...

— La 25 Iunie a anului acesta. In intervalul ăsta, *Centenarul* trece prin primejdii considerabile. E de datoria sa, deci, să ia măsuri în consecinţă.

— Şi să regăsească pe filozof, răspunse onorabilul William J. Bidulph.

Agentul se plimbă timp de câteva minute cu mâinile la spate; apoi:

„Ei bine, zise el, vom regăsi pe acest prieten de ispravă, chiar de ar fi ascuns în adâncul pământului! Dar, până atunci, domnule, vă vom apăra contra oricărei tentative de asasinat precum vă apărasem contra oricărei tentative de sinucidere!

— Ce vreţi să spuneţi? întrebă Kin-Fo.

— Că, începând dela 30 Aprilie, ziua când aţi semnat poliţa de asigurare, doi din agenţii mei v'au urmărit pas cu pas, au observat drumurile făcute de d-v., au spionat acţiunile d-v.!

— N'am remarcat nimic...

— Oh! sunt oameni discreţi! Vă cer permisiunea de a vi-i prezenta, acum când nu vor mai avea să se ascundă decât poate faţă de d. Wang.

— Cu plăcere, răspunse Kin-Fo.

— Craig-Fry trebuie să fie pe aproape întrucât d-v. sunteţi aci!".

Şi William J. Bidulph strigă :

„Craig-Fry!".

Craig şi Fry erau chiar dinapoia uşei.

El urmăriseră pe clientul *Centenarului* până la intrarea în biurou şi acum îl aşteptau la ieşire.

„Craig-Fry, zise atunci agentul principal, în tot timpul duratei poliţei d-sale de asigurare nu veţi mai apăra pe preţiosul nostru client contra sa însăşi, ci contra unuia din prietenii d-sale, filozoful Wang, care s'a angajat să îl asasineze!"

Şi ambii nedespărţiţi agenţi fură puşi în curent cu situaţiunea. O înţeleseră, o acceptară. Bogatul Kin-Fo le aparţinea. El nu va avea de acum servitori mai fideli.

Acum, ce drum să ia?

Erau două, după observaţiile lui Willian J. Bidulph : sau să stea cu multă atenţie în casa din Shang-Haï, în aşa fel ca Wang să nu poată pătrunde fără a fi semnalat lui Fry-Craig, sau să facă orice pentru a afla unde se găseşte numitul Wang şi să i se ia scrisoarea care trebuia declarată nulă şi fără de valoare.

„Prima soluţie nu e bună la nimic, răspunse Kin-Fo. Wang ar putea prea bine să ajungă până la mine fără a fi văzut pentru că locuinţa mea e şi a sa. Trebue deci regăsit cu orice preţ.

— Aveţi dreptate, răspunse William J. Bidulph. Mai sigur e să fie regăsit numitul Wang, şi îl vom regăsi!

— Mort sau... zise Craig.

— Viu! complectă Fry.

— Nu! viu! strigă Kin-Fo. Nu înțeleg ca Wang să fie un moment în pericol din cauza mea!

— Craig și Fry, adăugă Willian J. Bildulph, răspundeți de clientul nostru. Până la 30 Iunie corent, domnul protuește pentru noi două sute de mii dolari".

Cu acestea, clientul și agentul principal al *Centenarului* se despărțiră. Zece minute, apoi, Kin-Fo, escortat de cei doi păzitori cari nu mai trebuiau să-l părăsească, reintra în vilă.

Când Sun văzu pe Craig și Fry instalați oficial în casă, nu putu să-și ascundă oarecare regret Multe întrebări, multe răspunsuri, prin urmare multe foloase! In afară de asta, stăpânul reluându-și felul de viață, însemna că-și va muștrului din nou neîndemânaticul și leneșul valet. Nenorocosul Sun, ce ar fi zis dacă ar fi știut ce îi rezerva viitorul!

Prima grije a lui Kin-Fo fu să „fonografieze" la Peking, aleea Sa-Cua, întorsătura norocului care îl făcea mai bogat ca înainte. Tânăra femee auzi glasul celui pe care îl credea pentru veșnicie pierdut spunându-i din nou minunatele cuvinte de alint. El visa pe mica-i surioară. Nu va fi trecut a șaptea lună fără a fi la ea spre a nu o mai părăsi de loc. Dar, după ce refuzase să o facă nenorocită, nu vroia să risce de a o face văduvă.

Lé-u nu înțelesese de loc semnificația ultimei fraze, ea nu auzea decât că logodnicul se reîntorcea, că în mai puțin de două luni el va fi lângă dânsa.

Și, din ziua aceea, nu fu în tot Cerescul Imperiu o femee mai fericită decât tânăra văduvă.

De altfel, o complectă reacție se produse în spiritul lui Kin-Fo, devenit acum de patru ori milionar grație fructuoasei operațiuni a Băncei Centrale Californiene. El vroia să trăiască, și să trăiască bine. Douăzeci de zile de emoții l'au metamorfozat. Nici mandarinul Pao-Shen, nici negustorul Yin-Pang, nici optimistul Tim, nici Hual literatul n'ar fi recunoscut în el pe indiferentul amfitrion care își dăduse

WANG
WANG
KIN-FO
KIN-FO
KIN-FO
Hildibrand. sc.

cuvântul de adio pe unul din vaporaşele de pe râul Perlelor. Wang nu şi-ar fi crezut ochilor, dacă ar fi fost de faţă. Dar el dispăruse fără a lăsa nici o urmă. Nu mai revenea la casa din Shang-Hai. De aci, îngrijorare pe Kin-Fo şi nelinişte în tot momentul pentru paznicii săi.

Opt zile mai târziu, la 24 Mai, nici o ştire asupra filozofului şi, în consecinţă, nici o posibilitate de a i se da de urmă. In zadar, Kin-Fo, Craig şi Fry răscoliră teritoriile concesionate, bazarurile, cartierele suspecte şi împrejurimile Shang-Haiului. In zadar cei mai abili copoi ai poliţiei fură trimişi pe urma-i. Filozoful era de negăsit.

Totuş, Craig şi Fry, din ce în ce mai îngrijoraţi, înmulţeau prevederile. Nici ziua, nici noaptea ei nu îşi părăseau clientul, mâncând la masa sa, culcându-se în camera sa. Vroiră chiar ca el să poarte o plasă de oţel pentru a se pune la adăpostul vreunei lovituri de pumnal, şi să nu mănânce decât ouă fierte cari nu puteau să fie otrăvite!

Kin Fo, trebue spus, i-a trimis la plimbare. Pentru ce să se închidă de bună voe vreme de două luni, în casa de fer a *Centenarului*, sub pretext că valora pentru bancă două sute de mii dolari!

Atunci, William J. Bilduph, om practic, propuse clientului său restituirea primului vărsământ şi anularea poliţei de asigurare.

„Sunt dezolat, răspunse hotărît Kin-Fo, dar afacerea e făcută şi veţi suferi consecinţele.

— Fie, replică agentul principal care îşi dădea seama de ceeace nu putea împiedica, fie! Aveţi dreptate. N'o să fiţi niciodată mai bine păzit decât noi."

CAPITOLUL XI.

In care Kin-Fo devine cel mai celebru om din Imperiul de mijloc

Totuş Wang nu putea fi găsit. Kin-Fo începea a se necăji că e redus la inacţiune, că nu poate, cel puţin, să îl caute pe filozof. Dar cum ar fi putut face aceasta, dacă Wang dispăruse fără a lăsa nici o urmă!

Complicaţia aceasta nu-l lăsa rece nici pe agentul principal al *Centenarului*. După ce-şi spusese întâi că nu era nimic serios, că Wang nu îşi va executa făgăduiala, că nici chiar în excentrica Americă nu s'ar fi putut petrece astfel de fantezii, ajunse a gândi totuş că nimic nu era imposibil în această ciudată ţară denumită Imperiul Ceresc. Ajunse în curând la cunoştinţa lui Kin-Fo că dacă nu era regăsit filozoful, filozoful îşi va ţine cuvântul dat. Dispariţia-i chiar denota din partea sa planul de a nu opera decât în momentul când elevu-i se va aştepta mai puţin, dându-i o lovitură fulgerătoare, sigură. Apoi, după ce va depune scrisoarea lângă victimă, se va prezinta liniştit la biurourile *Centenarului* cerând partea sa din capitalul asigurat.

Trebuia deci ca Wang să fie avertizat; dar o avertizare directă nu era cu putinţă.

Onorabilul William J. Bidulph fu deci silit să întrebuinţeze mijloace indirecte cu ajutorul presei. In câteva zile fură trimise înştiinţări gazetelor chineze, telegrame ziarelor străine din cele două lumi.

Tching-Pao, jurnalul oficial din Peking, foile redactate în chinezeşte la Shang-Haï şi Hong-Kong, ziarele cele mai răspândite din Europa şi din cele două Americi reproduseră cu abondenţă nota aceasta:

„D. Wang din Shang-Haï e rugat să considere ca neavenită convenţia făcută între d. Kin-Fo şi d-sa la data de 2

Mai trecut, numitul d. Kin-Fo nemai având decât o singură dorinţă, aceea de a muri centenar".

Acest ciudat aviz fu în curând urmat de un altul, mult mai practic cu siguranţă:

„Două mii dolari sau o mie trei sute taleri celui ce va aduce la cunoştinţa lui William J. Bidulph, agentul principal al *Centenarului* la Shang-Haï, reşedinţa actuală a d-lui Wang din sus-numitul oraş".

Ca Wang să fi cutreerat lumea în timpul acela, nici pomeneală. Mai curând el ar fi stat ascuns în împrejurimile Shang-Haïului pentru a se folosi de toate ocaziunile spre a şi îndeplini promisiunea dată; dar onorabilul William J. Bidulph nu precupeţea mijloacele de precauţiune.

Trecură mai multe zile. Situaţia nu se schimba. Or, anunţiurile acestea, reproduse cu profuziune sub forma familiară americanilor: Wang! Wang!! Wang!!! pe deoparte, Kin-Fo! Kin-Fo!! Kin-Fo!!! pe de alta, sfârşiră prin a atrage atenţiunea publică şi provocară ilaritatea generală.

Se făcu haz până în fundul celor mai ascunse provincii ale Cerescului Imperiu.

— Unde e Wang?

— Cine a văzut pe Wang?

— Unde stă Wang?

— Ce face Wang?

— Wang! Wang! Wang! strigau copiii de chinezi pe străzi.

Intrebările astea fură în curând pe toate buzele.

Şi Kin-Fo, acest demn fiu al Cerului, „a cărui vie dorinţă era de a atinge centenarul", care pretindea să lupte pe terenul longevităţii cu celebrul elefant aflat în muzeul din Poking, nu putea întârzia de a deveni la modă.

— Ei bine, avansează în vârstă d. Kin-Fo?

— Cum se laudă?

— Mistul sănătos?

— Va fi investmântat în halatul galben al bătrâneţii [1]?

Cu astfel de cuvinte glumeţe se interpelau mandarinii civili sau militari, speculanţii la Bursă, negustorii în prăvălii, oamenii din popor în mijlocul străzilor şi pieţelor, luntraşii pe vasele lor.

Spre marea-i neplăcere, Kin-Fo trebui să suporte inconvenientele acestei celebrităţi ciudate.

Dacă el se înciuda de tot acest sgomot făcut în jurul numelui său, William J. Bidulph, din contră, era încântat; totuş Wang rămânea în aceeaş măsură ascuns tuturor ochilor.

Or, lucrurile merseră aşa de departe că în curând situaţia lui Kin-Fo nu mai fu suportabilă. Ieşea? Un cortegiu de chinezi, de toate vârstele, de toate sexele, îl întovărăşea pe toate străzile, pe toate cheiurile. Intra? O gloată de glumeţi de cea mai proastă speţă se forma la poarta vilei sale. Gazetele publicau în bătae de joc un buletin al sănătăţii sale însoţit de comentarii ironice, ca şi când ar fi fost vorba de dinastia domnitoare. In sfârşit, devenea ridicol cu totul.

Urmă deci că într'o zi, la 21 Mai, Kin-Fo se duse foarte enervat la onorabilul William J. Bidulph şi îi făcu cunoscută intenţiunea sa de a pleca îndată. Suferise destul din partea oraşului Shang-Haï şi din a Shanghaienilor!

— Veţi întâmpina multe primejdii! observă foarte just agentul principal.

— Ce-mi pasă! răspunse Kin-Fo. Luaţi-vă măsurile de rigoare.

— Dar unde vă veţi duce?

— Unde voi vedea cu ochii.

— Unde vă veţi opri?

— Nicăeri!

— Şi când veţi reveni?

---

1) Toţi chinezii cari ating etatea de optzeci ani au dreptul să poarte vestmântul galben. Galbenul e culoarea familiei imperiale şi este un omagiu adus bătrâneţii.

— Niciodată.

— Şi dacă aflu noutăţi despre Wang?

— Dracu să-l ia pe Wang! Ah, ce proastă idee să îi dau în mână o scrisoare aşa de absurdă.

In fond, Kin-Fo simţea cea mai mare dorinţă de a-l regăsi pe filozof. Gândul că viaţa sa era în mâinile altuia îl irita nespus. A mai aştepta o lună şi mai mult în aceste condiţii, era peste putinţă.

— Ei bine, plecaţi, zise William J. Bidulph. Craig şi Fry vă vor urma oriunde.

— Cum veţi vroi, răspunse Kin-Fo, dar vă previn că vor avea de mers.

— Vor merge, scumpul meu domn, vor merge, căci ei nu sunt deloc dintre aceia cari să-şi cruţe picioarele!

Kin-Fo se reîntoarse la vilă şi-şi făcu preparativele de plecare fără ca să piardă un moment.

Sun, spre marea lui neplăcere, nu se împăca cu deplasările; trebuia să şi întovărăşească stăpânul.

Cât priveşte pe Fry şi Craig, ei, ca adevăraţi americani, erau gata să plece în tot momentul, chiar şi la capul lumei. Nu puseră decât o întrebare:

— Unde... zise Craig.

— Va merge domnul? adăogă Fry.

— La Nan-King, mai întâi, şi la dracu apoi!

Acelaş zâmbet apăru simultan pe buzele lui Craig-Fry. Încântaţi amândoi! La dracu! Nimica mai plăcut pentru ei! Prilej de a lua concediu dela onorabilul William J. Bidulph şi, deasemeni, de a îmbrăca un costum chinezesc care să atragă mai puţin atenţia lumei asupra lor în timpul acestei călătorii dealungul Cerescului Imperiu.

După o oră Craig şi Fry se îndreptau spre vilă, cu sacul de voiaj în mână şi cu revolverele la cingătoare.

Când se întunecă, Kin-Fo şi tovarăşii săi părăseau discret raza teritoriului american şi se îmbarcau pe corabia care face cursa dela Shang-Haï la Nan-King.

Părăsind Shang-Haïul, Kin-Fo nu se oprise fără motiv mai întâi la Nan-King. El socotea să aibă aci oarecari şanse de a regăsi pe filozof.

S'ar fi putut ca Wang să se simtă atras de amintiri în acest nenorocit oraş care fu principalul centru al rebeliunei celor din banda Ciang-Mao. Nu se proclamase în această cetate era nouă a Marei Păci [1]? Nu fusese ea ocupată şi apărată de viteazul Rong-Siéu-Tsilu, care deveni mai târziu împăratul Taï-pingilor şi se împotrivise mult timp autorităţii manciure? Nu se otrăvise el aci, la 1864, pentru a nu cădea viu în mâna inamicilor săi? Nu fuseseră smulse din mormânt şi aruncate pradă animalelor, în mijlocul ruinilor oraşului aprins, osemintele sale? In sfârşit, nu fuseseră masacraţi în trei zile, în această provincie, sute de mii din foştii tovarăşi ai lui Wang?

Posibil, dar, ca filozoful, luat de un fel de nostalgie, să se fi refugiat prin locurile astea pline de amintiri personale! De aci, în câteva ore, el se putea reîntoarce la Shang-Haï pentru ca...

Iată pentru ce Kin-Fo se îndreptase mai întâi la Nan-King, vroind să se oprească la această primă etapă a călătoriei sale. Dacă îl întâlnea pe Wang, totul se aranja şi ar fi sfârşit cu absurda sa situaţie. Dacă Wang nu ieşea la iveală, el şi-ar fi continuat pribegia, străbătând Cerescul Imperiu până în ziua când, convenţia expirată, nu ar mai fi avut să se teamă cu nimic din partea fostului său maestru şi prieten.

Kin-Fo, întovărăşit de Craig-Fry şi urmat de Sun, trase la un hotel aflat într'unul din cartierele pe jumătate nelocuite.

— Călătoresc sub numele de Ki-Nan, se mulţumi să spună tovarăşilor săi, şi înţeleg ca adevăratul meu nume să nu fie niciodată pronunţat, sub nici un fel de pretext.

— Ki... făcu Craig.

---

1) Traducerea cuvântului «Taï ping.»

— Nan, complectă Fry.

— Ki-Nan, repetă Sun.

Ziua întâia trecu cu vizitarea cartierelor, a pieţelor şi a străzilor din Nan-King. Kin-Fo mergea repede, vorbind puţin şi privind mult.

Nici un chip suspect nu se arătă.

Kin-Fo, pe care oboseala nu părea să-l cuprindă, mergea mereu. Indemnând pe cei doi însoţitori ai săi cari nu se dădeau bătuţi, depărtându-se tot mai mult de nenorocitul Sun, puţin obişnuit cu acest soi de exerciţii, el ieşi prin poarta de Est şi se aventură pe câmpia deşartă. La oarecare distanţă de zidul oraşului se deschidea o alee nesfârşită, având pe margini animale enorme de granit. Kin Fo merse dealungul aleei ceva mai repede.

Un mic templu o închidea. Dinapoi se ridica un „tumulus", înalt ca o colină. Sub movila aceasta odihnea Rug-Uu, bonzul devenit împărat, unul din cei mai îndrăzneţi patrioţi care, cu cinci veacuri mai înainte, luptase contra dominaţiei străine. Nu cumva filozoful venise să se reculeagă cu aceste glorioase amintiri chiar la mormântul unde odihnea fondatorul dinastiei Ming?

Templul era părăsit cu totul.

Dar, pe uşa templului, Kin-Fo zări, nu fără emoţiune, câteva semne gravate de o mână. Se apropie şi citi următoarele trei litere:

W. K.-F.

Wang! Kin-Fo! Neîndoelnic, filozoful trecuse de curând pe acolo!

Kin-Fo, fără a zice nimic, privi, cercetă... Nimic.

Seara, el, Craig, Fry şi Sun, care abea se târa, reintrau la hotel, iar a doua zi, dimineaţa, părăsiră Nan-Kingul.

CAPITOLUL XII

In care Kin-Fo, cei doi insoţitori şi valetul continuă aventura

Cine e călătorul ce se vede gonind pe marile drumuri fluviale sau pe şosele, pe canalurile şi râurile Cerescului Imperiu? El merge, merge mereu, neştiind unde va fi a doua zi. Străbate oraşe fără a le vedea, nu coboară în hoteluri sau hanuri decât pentru a dormi câteva ore, nu se opreşte la restaurante decât pentru a mânca în grabă. nu socoteşte banul; îl asvârlă pentru a putea merge mai repede.

Nu-i un negustor ocupat cu afaceri. Nu-i un mandarin trimis de ministru în cine ştie ce importantă şi urgentă misiune. Nu-i un artist în căutarea frumuseţilor naturei.

E falşul Ki-Nan, întovărăşit de Fry-Craig, tot mai bine dispuşi, urmat de Sun, tot mai mult obosit. Este Kin-Fo, în ciudata stare de spirit care-l face să ocolească şi să-l caute totodată pe misteriosul Wang. Este clientul *Centenarului* care nu cere din acest neîncetat du-te-vino decât uitarea situaţiei sale şi poate şi o garanţie contra nevăzutelor primejdii de cari e ameninţat.

Călătorii luaseră la Nan-King unul din vapoarele americane cari fac curse pe fluviul Albastru. După şaizeci de ore debarcau la Cun-Kéu unde rătăcitorul Kin-Fo nu se opri decât o jumătate de zi. Acolo, se regăseau şi atunci, în stare de ruină completă, urme de-ale Taïpingilor; dar nici în oraşul acesta comercial, care nu e, la drept vorbind, decât o anexă a prefecturei Ran-Yang-Fon, clădit pe malul drept al afluentului, nici la U-Ciang-Fon, capitala provinciei Ru-Pé, ridicată pe malul drept al fluviului, misteriosul Wang nu lăsase vre-o urmă despre trecerea sa. Nimic, în afară de ciudatele litere găsite de Kin-Fo la Nan-King pe mormântul bonzului încoronat.

Dacă Craig şi Fry putuseră spera că din călătoria prin

China vor prinde unele obiceiuri sau alte cunoştinţi asupra oraşelor, ei fură în curând dezarmaţi. Nu aveau timp pentru a lua note iar impresiile lor se reduceau la câteva nume de cetăţi şi de târguşoare. Totuş nu erau nici curioşi, nici flecari. Nu-şi vorbeau aproape de loc. La ce bun? Ceeace Craig gândea, gândea şi Fry deasemeni. Deci nu observară nici ei, ca şi clientul lor, dubla fizionomie, comună celor mai multe cetăţi chineze, pustii în centru, dar animate la periferii. Abia la Ran-Kéu zăriră cartierul european, cu străzile largi şi drepte, cu locuinţi elegante şi loc de plimbare umbrit, cu arbori mari dealungul fluviului Albastru. Ei nu aveau ochi decât pentru a vedea un singur om şi acest om rămânea invizibil.

Vaporul, mulţumită creşterei apelor Ran-Kingului putea să urce afluentul încă o sută treizeci leghe, până la Léo-Ro-Kéu.

Kin-Fo nu era câtuş de puţin omul care să renunţe la acest gen de locomoţiune care îi plăcea. Din contră, socotea să ajungă bine până la punctul unde Ran-King încetează de a fi navigabil. De aci încolo, va vedea. Craig şi Fry nu îndrăsniră să 'ntrebe dacă această navigaţiune va dura în tot timpul călătoriei. Supravegherea era mult mai uşoară pe bord, primejdiile mai puţin iminente. Mai târziu, pe drumurile puţin sigure ale provinciilor Chinei centrale, va fi altceva.

In ce priveşte pe Sun, viaţa de pe vapor îi priea. Nu umbla, nu făcea vre-o treabă, îşi lăsa stăpânul pe mâ'nile lui Fry-Craig, nu visa decât să doarmă în colţul său după ce mâncase în lege, căci bucătăria era cât se poate de bună!

Vaporul, urcând cursul Ran-Kingului, intra în regiunea grâului. La orizont se profilară câţiva munţi. Districtul Quan-Lo-Fu apăru.

Kin-Fo nici nu debarcă în timpul descărcării combustibilului. Ce avea să facă în oraşul care îl lăsa indiferent? N'avea decât o dorinţă, de vreme ce nu da de urma filozofului · să se afunde cât mai adânc în inima Chinei centrale.

După Quan-Lo-Fu urmară două cetăţi clădite una în faţa

temerea cea mai serioasă, dacă nu pentru ei cel puţin pentru milionul viu pe care îl păzeau. Dacă Kin-Fo cădea sub pumnalul lui Wang sau cuţitul unui rău-făcător, rezultatul era acelaş. Lovitura o primea Compania.

In aceste împrejurări, dealtfel, Kin-Fo, nu mai puţin armat, era şi el hotărât să se apere. Ţinea la viaţa sa mai mult decât oricând.

Probabilitatea de a da de vre-o urmă a filozofului la Si-Nian-Fu, nu exista. Niciodată un fost Taï-ping nu s'ar fi gândit să se ascundă aci. Si-Nian-Fu era o cetate căreia rebelii nu i-au putut prăbuşi, în timpul rebeliunei, întăriturile, şi care-i ocupată de o numeroasă garnizoană manciură.

A doua zi, Kin-Fo, părăsind oraşul, un important centru de afaceri între Asia centrală, Tibet, Mongolia şi China, reluă drumul spre nord.

Trecând prin Kao-Lin-Sien, Sing-Tong-Sien şi prin valea U-Ro, micul convoi ajunse la Rua-Cen, locul unei teribile insurecţii musulmane la 1860. De acolo, când în barcă sau în căruţă, Kin-Fo şi tovarăşii săi sosiră, nu fără mari greutăţi, la fortăreaţa Tong-Kuan, situată la încrucişarea apelor U-Ro şi Ruang-Ro.

La Tong-Kuan călătorii erau în siguranţă şi în timpul nopţii. El nu e o cetate comercială, ci un oraş militar locuit de tătarii manciuri cari alcătuesc categoria de frunte a armatei chineze! Kin-Fo avea poate intenţia să se odihnească pentru câteva zile. Mergea, poate, să caute într'un hotel convenabil o cameră bună, o masă bună şi un pat bun, ceeace nu ar fi displăcut lui Fry-Craig şi cu atât mai puţin lui Sun!

Dar neîndemânatecul acesta făcu imprudenţa să dea la vamă, în locul numelui de împrumut, adevăratul nume al stăpânului său, plătind bine înţeles prostia-i cu o bună bucată din coadă. El uită că cel pe care avea cinstea să îl servească, nu mai era Kin-Fo, ci Ki-Nan.

Vai, ce furtună! Trebuiră să părăsească imediat oraşul. Numele-i produsese efectul. Celebrul Kin-Fo sosise la Tong-

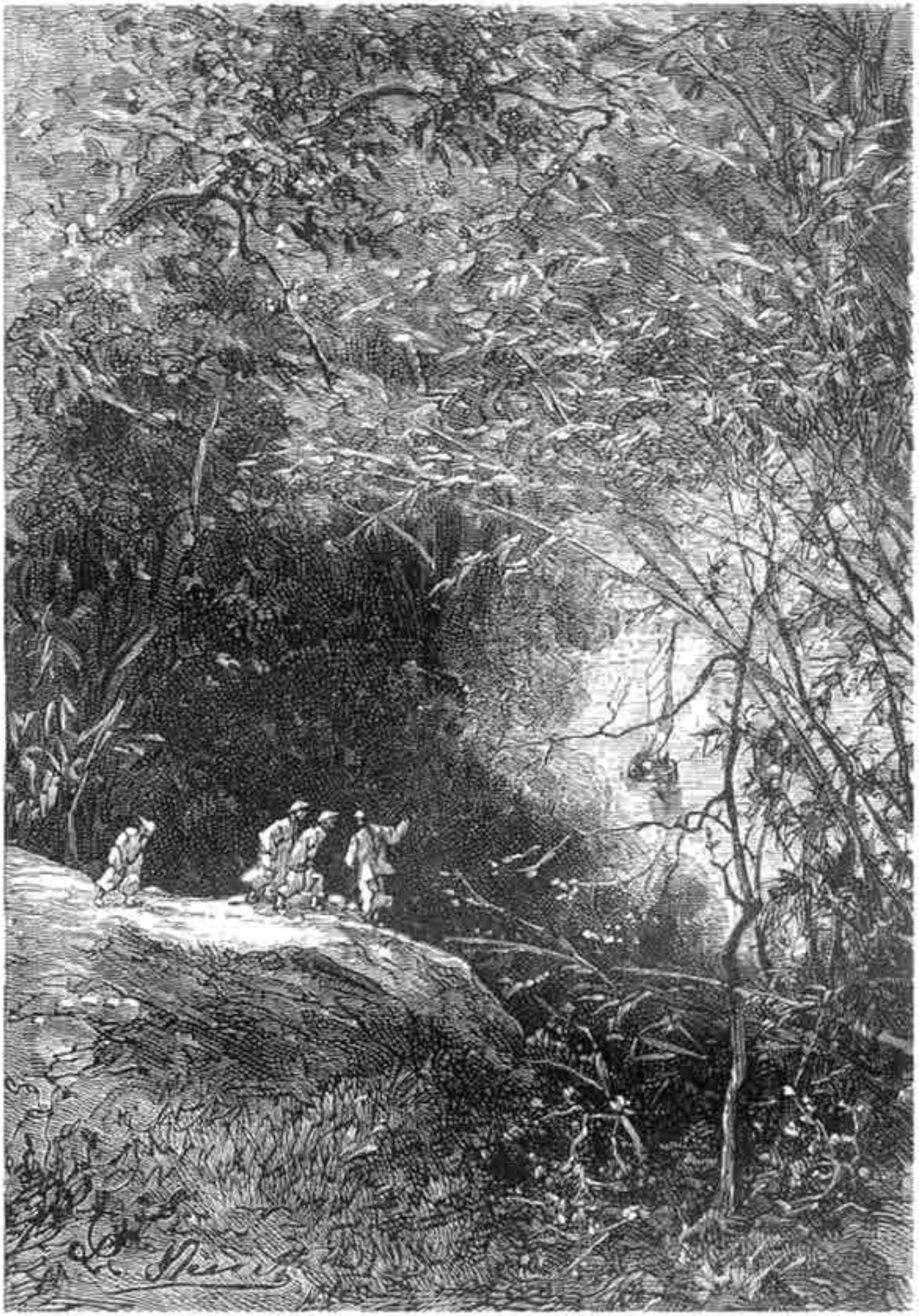

Kuan! Toţi vroiau să-l vadă pe omul interesant, „a căruĭ singură şi unică dorinţă era de a deveni centenar!“.

Ghinionistul călător, urmat de paznici şi de valet, nu avea decât timpul să o ia la fugă trecând prin gloata curioşilor cari se strângeau în drumul său. La picior, de data asta, la picior! Urcă dealungul fluviului Galben şi merse astfel până când tovarăşii săi căzură de trudă într'un târguşor unde incognitul său trebuia să-i asigure câteva ore de linişte.

Sun, complect aiurit, nu mai îndrăznea să spună un cuvânt. La rându-i, cu ridicola codiţă de pisică ce-i rămăsese, era obiectul celor mai neplăcute glume! Copiii alergau după dânsul şi îl împroşcau cu strigăte caraghioase.

Acum, depărtaţi de Tong-Kuan, în modestul târg unde Kin-Fo încercase să se refugieze, — nici cai, nici măgari, nici trăsuri, nici căruţe. Nici o altă perspectivă decât de a rămâne acolo sau de a continua drumul pe jos.

Asta nu era de natură să redea buna dispoziţie elevului lui Wang. Invinui toată lumea şi nu se cruţă nici pe el. Ah, cât regreta timpul când nu avea decât să trăiască în pace! Dacă, pentru a preţui fericirea, trebuia să fi cunoscut plictiseala, necazurile şi grijile, aşa cum spunea filozoful, apoi le cunoştea acum cu prisosinţă!

Şi apoi, alergând astfel, nu putea să nu întâlnească pe drum oameni cum se cade, fără un ban, dar care erau fericiţi totuş. Putuse observa dar formele diferite ale fericirei prilejuite de îndeplinirea senină a datoriei.

Ici, plugari aplecaţi pe brazdă; colo lucrători cari cântau mânuind uneltele de lucru. Ah, lecţia era complectă! O credea, cel puţin... Nu, prietene Kin-Fo, ea nu era complectă!

Totuş, cătând mult prin sat, bătând la toate uşile, Craig şi Fry sfârşiră prin a descoperi un vehicul, unul singur! In afară de asta vehiculul nu putea să transporte decât doar o persoană şi, ceeace era mai grav, motorul îi lipsea. Era o

roabă, — roaba lui Pascal, — inventată poate înaintea lui de anticii inventatori ai pudrei, scrisului, busolei şi zmeurilor. Dar în China roata acestui aparat, de un diametru destul de mare, e aşezată, nu la extremitatea târgii ci la mijloc şi se mişcă străbătând prin ea însăşi, aşa cum se mişcă roata anumitor bărci cu motor. Fundul roabei e deci împărţit în două, după axa roatei, o parte în care poate sta călătorul şi o alta destinată bagajelor.

Motorul vehiculului, o stinghie cu care se învârteşte roata, e aşezat în spatele călătorului astfel că acestuia nu îi stinghereşte vederea. Când vântul e prielnic, când bate adică dinapoi, omul se ajută cu această forţă naturală care nu-l costă nimic; infige un catarg în faţă, ridică o pânză pătrată şi, prin presiunea vântului, în loc să împingă el roaba, e, la rându-i, împins, — uneori mai repede decât ar fi vroit.

Vehiculul fu cumpărat cu toate accesoriile. Kin-Fo luă loc. Vântul era prielnic, pânza fu înălţată.

„Hai, Sun!“ zise Kin-Fo.

Sun se pregătea să se aşeze foarte calm în a doua despărţitură a târgii.

„Inhamă-te! strigă Kin-Fo pe un ton ce nu admitea replică.

— Stăpâne... păi... eu!., răspunse Sun ale cărui picioare se bălăbăneau ca cele ale unui cal prea mult purtat.

— Nu eşti decât tu de vină, tu, limba şi prostia ta!

— Hai, Sun! spuseră Fry-Craig.

— Inhamă-te! repetă Kin-Fo privind ceeace rămăsese din coada nefericitului valet. La targă, animalule, şi vezi să nu mă răstorni.

Arătătorul şi mijlocul dela mâna dreaptă a lui Kin-Fo, apropiate în formă de foarfece, îi complectară aşa de bine gândul, că Sun trecu cureaua pe după umeri şi apucă targa cu amândouă mâinile. Fry-Craig se aşezară de ambele laturi ale roabei şi, vântul fiind prielnic, porniră cu uşurinţă.

Trebue să renunţăm a zugrăvi ciuda surdă şi neputincioasă a lui Sun, coborît la rolul unui cal. Şi totuş, dese

ori Craig şi Fry consimţiră să îl înlocuiască. Din fericire vântul de sud le veni mereu în ajutor uşurând trei sferturi din povară! Roaba fiind bine echilibrată prin poziţiunea roţii centrale, munca celui ce o trăgea se reducea la aceea a cârmaciului de pe vas: să o menţină în poziţie dreaptă.

In acest echipagiu străbătu Kin-Fo provinciile de miază noapte ale Chinei, mergând pe jos când simţea nevoia să îşi dezmorţească picioarele, purtat pe sus când, din contră, vroia să se odihnească.

Wang.

Astfel, după ce ocoli Huan-Fu şi Ca-fong, urcă malul faimosului Canal Imperial, străbătu Tsinanul, H-Kien şi pătrunse în provincia Pe-Cé-Li unde se ridică Pekingul, capitala Cerescului Imperiu.

Kin-Fo purtat mereu pe sus, iar Sun trăgând mereu pe jos, străbătură cheiurile unde se înălţau munţi de saci cu sare, mahalalele, concesiunile engleze şi americane, câmpul de alergări, grădinile bogate în legume şi fructe. Toţi patru

urmară drumul pietruit care duce la Peking, printre arborii de esenţă divină şi trestiile înalte ale fluviului, sosind astfel la Tcng-Céu, sănătoşi, teferi, Kin-Fo preţuind tot două sute mii dolari, Craig-Fry zdraveni ca la începutul călătoriei, Sun cotonogit, olog de ambele picioare, şi cu trei centimetri de coadă în vârful căpăţânei!

Era la 19 Iunie. Termenul acordat lui Wang expira peste-şapte zile abia.

Unde se afla Wang?

CAPITOLUL XIII

Care conţine multe peripeţii

„Domnilor, zise Kin-Fo celor doi paznici ai săi când targa fu oprită la intrarea în Tong-Céu, nu mai suntem decât la patru leghe de Peking, şi gândul meu e să mă opresc aci până în momentul când termenul convenţiei făcute între mine şi Wang, va înceta. In oraşul de patru sute de mii de suflete îmi va fi uşor să rămân necunoscut dacă Sun nu va uita cumva că e în serviciul lui Ki-Nan, simplu negustor din provincia Şen-Si".

Nu, desigur, Sun n'o să mai uite! Neghiobia lui îl transformase timp de opt zile în animal de ham şi nădăjduia acum că domnul Kin-Fo...

„Ki... făcu Craig.

— Nan!" complectă Fry.

... Nu îl va mai lua dela vechile-i funcţiuni. Iar acum, dat fiind halul de oboseală în care se găsea, nu cerea decât o învoire d-lui Kin-Fo...

„Ki... făcu Craig.

— Nan!" repetă Fry.

... Invoirea de a dormi cel puţin patru zeci şi opt de ore...

„Opt zile, dacă vrei! răspunse Kin-Fo. Voi fi cel puţin sigur că, dormind, nu vei mai flecări!“

Kin-Fo şi tovarăşii săi începură apoi să caute un hotel convenabil şi care nu lipsea la Tong-Céu. Localitatea nu era propriu zis decât un imens cartier mărginaş al Pekingului. Drumul pavat care o leagă de capitală e mărginit dealungul cu vile, case, cătunuri de plugari, morminte, mici pagode, ogrăzi înverzite, iar pe toată această sosea, circulaţia trăsurilor, călăreţilor, pietonilor, este neîntreruptă!

Kin-Fo cunoştea oraşul şi se duse la Té-Uang-Mia „templul principilor suverani“, o mănăstire transformată în hotel unde pasagerii streini pot locui destul de confortabil.

Kin-Fo, Craig şi Fry se instalară îndată, agenţii ocupând o cameră ce răspundea în cea a preţiosului lor client.

Cât priveşte pe Sun, dispăruse pentru a se culca în ungherul desemnat lui, şi nu mai fu văzut.

După o oră Kin-Fo şi credincioşii lui părăsceau camerele. Mâncară cu poftă şi se întrebară ce ar fi bine să facă.

„Ar fi bine, răspunseră Craig-Fry, să citim *Gazeta Oficială* pentru a vedea dacă nu-i vreun articol care să ne privească.

— Aveţi dreptate, răspunse Kin-Fo. Vom afla poate ce e cu Wang“.

Câte şi trei ieşiră deci din hotel. Din prevedere, paznicii mergeau lângă clientul lor, cercetau trecătorii şi nu lăsau pe nimeni să se apropie. Merseră astfel pe străzile înguste ale oraşului şi ajunseră pe cheiu. Acolo fu cumpărat în grabă un număr din *Gazeta Oficială*.

Nimic! Nimic decât promisiunea a două mii dolari sau a o mie trei sute taleri celui ce va indica lui William J. Bidulph adresa actuală a d-lui Wang din Shang-Haï.

„Aşa dar, zise Kin-Fo, n'a ieşit la iveală!

— N'a citit deci anunţul în chestie, răspunse Craig.

— Se socoteşte deci cu obligaţiunea mandatului, adăugă Fry.

— Dar unde poate fi? strigă Kin-Fo.

— Domnule, spuseră Fry-Craig, vă credeţi mai ameninţat în ultimele zile ale învoelei?

— Fără îndoială, răspunse Kin-Fo. Dacă Wang nu cunoaşte transformările survenite în situaţia mea, şi aceasta pare probabil, el nu se va putea sustrage necesităţii de a-şi ţine făgăduiala. Deci peste o zi, două sau trei, voi fi mai ameninţat decât sunt astăzi, iar peste şase zile şi mai mult încă!

— Dar termenul trecut?...

— Nu voi mai avea să mă tem de nimic.

— Ei bine, domnule, răspunseră Craig-Fry, nu-s decât trei moduri de-a vă pune la adăpostul oricărui pericol în aceste şease zile.

— Care e primul? întrebă Kin-Fo.

— De a vă re'ntoarce la hotel, zise Craig, de a vă închide în camera d-voastră şi de-a aştepta ca termenul să expire.

— Şi al doilea?

— De a face să fiţi arestat ca rău-făcător, răspunse Fry, pentru a fi pus în siguranţă în închisoarea din Tong-Cèn.

— Şi al treilea?

— De a trece drept mort, răspunseră Fry-Craig, şi de a nu învia decât când veţi avea toată siguranţa.

— Nu-l cunoaşteţi pe Wang! strigă Kin-Fo. Wang va găsi mijlocul de a pătrunde în hotel, la închisoare şi în mormânt! Dacă nu m'a lovit până acum e că n'a vroit, e că i s'a părut preferabil să îmi lase plăcerea sau grija aşteptării! Cine ştie care va fi fost gândul său? In tot cazul, vreau să aştept în libertate.

— Să aşteptăm!... Totuş... zise Craig.

— Imi pare că... adăugă Fry.

— Domnilor, răspunse Kin-Fo, cu un ton sec, voi face ce îmi va conveni. Şi apoi, dacă mor înainte de 25 ale lunei, ce poate pierde Compania d-voastră?

— Două sute mii de dolari, pe cari va trebui să-i plătească succesorilor d-v.!

— Dar întreaga mea avere, fără a pune la socoteală viața! Eu sunt mai interesat ca d-v. în această afacere!

— Foarte drept!

— Foarte adevărat!

— Urmați deci a mă supraveghea cât veți socoti de nevoe, dar eu voi face cum voi crede mai bine!

Nu era loc de replică.

Craig-Fry trebuiră deci să se mărginească a ține pe clientul lor deaproape și a înmulți prevederile. Dar, ei nu și-o ascundeau, gravitatea situațiunei se accentua cu fiecare zi.

Tong-Céu e una din cele mai vechi cetăți ale Cerescului Imperiu. Așezat pe un braț canalizat al Peï-hoului, în apropierea unui alt canal ce o leagă de Peking, localitatea e prinsă într'un mare angrenaj de afaceri. Cartierele sale sunt nespus de animate prin acel du-te-vino al populației.

Kin-Fo și tovarășii săi fură și mai mult izbiți de sgomot când ajunseră sus pe cheiu.

In definitiv, Craig și Fry erau în drept să se creadă mai în siguranță în mijlocul mulțimei. Moartea clientului lor trebuia să fie datorită în aparență unei sinucideri. Scrisoarea ce s'ar fi găsit la el nu ar fi lăsat nicio îndoială. Wang n'avea dar interes să-l lovească decât în anumite condiții pe cari nu le putea prezinta trotuarul unei străzi sau piața publică a unui oraș. Ca atare, paznicii lui Kin-Fo nu aveau a se teme de o lovitură imediată. Ceeace trebuia să îi preocupe numai era de a ști dacă Taï-pingul nu se luase cumva după urmele lor la plecarea din Shang-Hai. Pentru aceasta cercetau cu atenție trecătorii.

Deodată fu pronunțat un nume care avea darul să îi surprindă mult.

„Kin-Fo! Kin-Fo!“ strigau câțiva pui de chineji sărind și bătând din mâini în mijlocul mulțimei.

Kin-Fo era dară recunoscut, iar numele-i avea să producă efectul fatal?

Eroul se opri fără voe.

DUMOUZA

Craig-Fry erau gata să îl adăpostească, la nevoe, cu corpurile lor.

Dar strigătele acestea nu se adresau lui Kin-Fo. Nimeni nu părea a bănui că el este acolo. Nu făcu deci nicio mişcare şi, curios să ştie cu ce împrejurare îi fusese pronunţat numele, aşteptă.

Un grup de bărbaţi, de femei şi copii se strânseseră în jurul unui cântăreţ ambulant ce părea a fi foarte gustat de acest public al străzilor. Strigăte şi aplauze, cu duiumul.

Când se văzu în prezenţa unui auditoriu suficient la număr, cântăreţul scoase din haina sa un teanc de cartoane ilustrate în culori, apoi strigă :

„Cele cinci priveghiuri ale Centenarului“ !

Era faimosul cântec la modă pe atunci în Cerescul Imperiu !

Craig-Fry vroiră să-şi îndepărteze clientul de acolo ; dar, de data aceasta el se încăpăţână a rămâne pe loc. Nu îl cunoştea nimeni. Nu auzise niciodată cântecul care îl descria pe el. Vroia să-l asculte !

Cântăreţul începu astfel :

„La priveghiul întâi, luna luminează acoperişul ascuţit al casei din Shang-Hai. Kin-Fo e tânăr. El are douăzeci de ani. Se aseamănă salciei ale cărei cele dintâi frunze scot la iveală un vârf de limbă verde !

„La priveghiul al doilea luna luminează partea de răsărit a bogatei vile. Kin-Fo are patruzeci ani. Zecile-i de mii de afaceri reuşesc după voe. Vecinii îl fericesc nespus“.

Cântăreţul îşi schimba figura părând că îmbătrâneşte cu fiecare strofă. Fu acoperit de aplauze.

Continuă :

„La priveghiul al treilea luna luminează întinderea. Kin-Fo are şeaizeci ani. După frunzele verzi ale verei, galbenele crizanteme de toamnă !

„La priveghiul al patrulea luna s'a coborât la apus. Kin-Fo are optzeci ani ! Corpu-i e scorojit ! El apune ! Apune cu astrul nopţii !

La priveghiul al cincilea cocoşii salută zorile renăscute. Kin-Fo are o sută ani. El moare, cea mai mare dorinţă a sa e împlinită; dar mândrul prinţ Ien refuză să l primească. Prinţului Ien nu-i plac oamenii aşa de bătrâni. Iar bătrânul Kin-Fo rătăceşte în veşnicie, neputându-se odihni niciodată"

Şi gloata aplaudă şi cântăreţul vându sute de exemplare din cântecul său, cu trei sapece unul!

Dar pentruce nu l'ar cumpăra şi Kin-Fo? Scoase o monedă măruntă din buzunar şi întinse braţul printre primele rânduri ale gloatei.

Deodată mâna îi tremură. Gologanul ii scăpă şi se rostogoli pe pământ...

In faţa lui se afla un om ale cărui priviri se încrucişară cu ale sale.

„Ah"! strigă Kin-Fo, neputându-şi reţine exclamaţia asta, totodată de intrebare şi de mirare.

Fry-Craig îl înconjurară, crezându-l recunoscut, ameninţat, lovit, mort poate.

„Wang! strigă el.

— Wang! „repetară Craig-Fry.

Era Wang în persoană! El îşi întâlnise elevul; dar în loc să se arunce asupra lui, împinse cu putere ultimele rânduri ale grupului şi o luă la fugă cu toată viteza picioarelor lui lungi!

Kin-Fo nu şovăi. Vru să scape odată din intolerabila-i situaţie şi se luă după Wang, însoţit de Fry-Craig cari nu vroiau nici să i-o ia înainte, nici să rămână în urmă.

Dar pentruce fugea Wang acuma? Nespus de ciudat; totuşi el gonea ca şi când intreaga poliţie a Cerescului Imperiu i s'ar fi luat pe urme.

Fu o goană nebună.

„Nu sunt ruinat! Wang, Wang! Nu sunt ruinat! striga Kin-Fo".

— „Bogat! Bogat"! repetau Fry-Craig.

Dar Wang era la o depărtare prea mare pentru a auzi cuvintele acestea cari ar fi trebuit să-l oprească. El străbătu astfel cheiul, prelungirea canalului şi ajunse în faţa cartierului din partea de apus.

Cei trei urmăritori aproape că zburau, dar nu le folosea la nimic.

Din contră, fugarul părea că se îndepărteeză tot mai mult.

Vreo şease chinezi se alăturară lui Kin-Fo, fără a socoti alţi câţiva poliţişti cari îl luară drept un rău-făcător pe cel ce alerga cu atâta străşnicie.

Curios spectacolul acestui grup gâfâind, strigând, urlând, încrucişându-se în drum cu numeroşi alţii. Kin-Fo fusese foarte bine auzit pronunţând lângă cântăreţ numele „Wang". Din fericire, filozoful nu ripostase prin cel al elevului său, căci oraşul întreg s'ar fi strâns în jurul unui om atâta de celebru. Dar numele lui Wang, destăinuit deodată, ajungea. Wang! Era doci enigmaticul personaj a cărui descoperire preţuia o recompensă enormă! Era ştiut. In felul acesta, dacă Kin-Fo alerga pentru cei opt sute mii dolari cari constituiau avutul său, iar Craig-Fry pentru cei două sute mii ai asigurării, alţii goneau pentru răsplata făgăduită şi, se înţelege, aveau toţi pentru ce să-şi pună la încercare picioarele.

— Wang! Wang! Sunt mai bogat decât oricând! zicea mereu Kin-Fo atât cât îi îngădnia repeziciunea fugei.

— Nu-s ruinat! nu-s ruinat! repetau Fry-Craig.

— Opreşte-te! opreşte-te! strigau urmăritorii.

Wang n'auzea nimic. Cu coatele lipite de piept, el nu vroia nici să se trudească a răspunde, nici să-şi încetinezegoana pentru plăcerea de a întoarce capul.

Mahalaua fu străbătută. Wang se aruncă pe drumul pietruit care prelungeşte canalul. Pe drumul acesta, în momentul acela aproape gol, avea câmp liber. Uşurinţa fugei sale spori; dar, natural deasemeni, se îndoi şi sforţarea urmăritorilor săi.

Goana asta nebună dură aproape douăzeci de minute. Nimic

nu lăsa să se prevadă care va fi rezultatul. Totuş păru că fugarul începea a slăbi puţin. Distanţa păstrată până atunci între el şi urmăritorii săi, se micşora.

Dându-şi seamă de asta, Wang făcu un ocol şi dispăru înapoia grilajului unei pagode mici aflate pe partea dreaptă a drumului.

— Zece mii de taleri celui ce l va opri! strigă Kin-Fo.

— Zece mii de taleri! repetară Craig-Fry.

— *Ya! ya! ya!* urlară cei aflaţi înainte.

Toţi se repezeau pe urma filozofului, înconjurând împrejmuirea pagodei.

Wang reapăru. El fugi pe un şenţuleţ, o luă dealungul unui canal de irigaţie şi, pentru a-şi încurca urmăritorii, făcu un nou ocol care îl readuse pe drumul pietruit.

Dar se văzu că este obosit căci întorcea capul de multe ori. Kin-Fo, Craig şi Fry nu osteniseră deloc. Ei alergau aşa de tare că nici unul din cei cari fugeau de dragul recompensei nu reuşea să le-o ia, măcar cu câţiva paşi, înainte.

Deznodământul se apropia deci. Nu mai era decât chestie de timp, şi de timp relativ scurt, câteva minute cel mult.

Toţi, Wang, Kin-Fo, însoţitorii săi sosiseră la punctul unde drumul traversează fluviul pe celebrul pod Palokao.

Wang, slăbind tot mai mult, străbătu şoseaua. Kin-Fo şi ceilalţi, printr'un suprem efort, se apropiară din ce în ce. Curând nu îi mai despărţiră decât doar douăzeci de paşi, cincisprezece, zece.

Nu mai aveau de ce să încerce a-l opri pe Wang prin cuvinte fără folos pe cari nu putea sau nu vroia să le audă. Trebuia să-l ajungă, să-l ţină, să-l lege la nevoe... Se vor explica după aceea.

Wang înţelese că avea să fie prins şi, cum printr'o ciudată încăpăţânare părea că ocoleşte să stea faţă în faţă cu fostul său elev, merse până la a-şi risca viaţa ca să scape.

Dintr'un salt, sări pe balustrada podului şi se aruncă în Peï-ho.

Kin-Fo se opri o clipă şi strigă:

— Wang! Wang!

Apoi, făcându-şi vânt la rându-i:

— Il voi avea viu! spuse el aruncându-se în fluviu.

— Craig? zise Fry.

— Fry? zise Craig.

— Două sute mii de dolari pe gârlă!

Şi amândoi, trecând peste balustradă, săriră în ajutorul buclucaşului client al *Centenarului.*

Câţiva dintre ceilalţi îi urmară. Fu atunci ca un salt de clowni pe o trambulină.

Dar zelul trebuia să fie zadarnic. Kin-Fo, Fry-Craig şi restul cetăţenilor scormoniră mult prin Peï-ho. Wang nu putu fi regăsit. Fără de îndoială că, târât de curent, nefericitul filozof fusese tras la fund.

Aruncându-se în fluviu, Wang vroise doar să scape de urmăritori sau fusese hotărât de vreun alt motiv să-şi pună capăt zilelor? Nimeni n'ar fi putut-o spune.

După două ore, Kin-Fo, Craig şi Fry, necăjiţi, dar uscaţi şi odihniţi bine, şi Sun, trezit din cel mai straşnic somn al său de până atunci, luau drumul în spre Peking.

CAPITOLUL XIV.

In care e vorba de oraşul Peking şi de o revedere plăcută

Pé-Cé-Li, cea mai sudică dintre cele optsprezece provincii ale Chinei, se împarte în nouă departamente. Unul din acestea are drept loc central Şun-Kin-Fo, adică „oraşul primului ordin ascultător de cer". Oraşul acesta e Peking.

In realitate, Pekingul întruneşte două orăşele deosebite, despărţite printr'un bulevard larg şi un zid fortificat: unul,

un paralelogram dreptunghiular, e oraşul chinez; celalt, un pătrat aproape perfect, e oraşul tătar; acesta la rându-i înglobează alte două localităţi: oraşul Galben, Hoang-Cing şi Tsen-Kin-Cing, oraşul Roşu sau, cum i se mai zice, Oraşul Oprit.

Altădată acest conglomerat întrunea peste două milioane locuitori. Dar emigrarea provocată de mizeria gravă, a redus cifra aceasta la un milion şi ceva. Locuitorii sunt tătari şi chinezi, la cari trebuesc adăogaţi aproape zece mii musulmani, plus un anumit număr de mongoli şi tibetani cari compun populaţia flotantă.

In mijlocul cetăţii tătare, oraşul Galben de o suprafaţă de şase sute şaizeci picioare, deservit prin opt părţi, închide un munte de cărbuni înalt de trei sute picioare, punct culminant al capitalei, un canal splendid denumit „Marea de Mijloc", două mânăstiri de bonzi, o pagodă frumoasă, stabilimentul misionarilor catolici, pagoda imperială, marele templu închinat strămoşilor dinastiei domnitoare, templul Spiritelor, templul geniului Vânturilor, templul geniului Trăznetului, templul inventatorului de mătase, etc.

El bine, în mijlocul acestui cadrilater e închis Oraşul Oprit, care are o suprafaţă de patruzeci şi opt hectare. Dela sine înţeles că dinastia domnitoare fiind manciură, prima din aceste trei cetăţi e locuită în special de populaţia de aceeaş rasă.

Alături de oraşul Galben e oraşul Tătar. Aci sunt instalate legaţiunile franceze, engleze şi ruse, spitalul Misiunilor Londrei, misiunile catolice de Est şi Nord. Aci se înalţă turnul Clopotului, templul lui Confucius, vechiul Observator cu marele-i turn pătrat, vila (yamenul) jezuiţilor, vila Literaţilor unde se dau examenele literare. Aci se ridică arcurile de triumf. Aci se văd palate unde-şi au reşedinţa principi de sânge, miniştrii finanţelor, ai confesiunilor religioase, de război, de lucrări publice, de externe; aci e Curtea de Compturi, Tribunalul Astronomic, Academia de Medicină. Totul, amestecat în străzile strimte, colbuite vara, noroioase iarna, măr-

ginite în cea mai mare parte de case mizerabile şi joase printre cari se ridică cutare palat umbrit de arbori, al vreunui mare demnitar.

Acest paralelogram dreptunghiular e despărţit, dela nord la sud, de o însemnată arteră denumită Aleea Mare. In curmeziş el e deservit de o alta mai lungă care taie pe cea dintâi şi merge dela poarta Şa-Cua, dela est, la poarta Cuan-Tsu, la vest. Ea se numeşte aleea Şa-Cua şi pe ea, la o sută paşi de încrucişerea cu Aleea Mare locuia viitoarea d-nă Kin-Fo.

Să se ţină seamă că tânăra văduvă, primise la câteva zile după scrisoarea ce anunţa ruina lui, o a doua ce anula pe prima şi în care se spunea că nu se va încheia luna şaptea fără ca „micu-i frate mai vârstnic" să nu se întoarcă lângă dânsa.

Că Lé-u număra dela data aceasta, 17 Mai, zilele şi orele, e inutil să spunem. Dar Kin-Fo nu-i mai dăduse nici o noutate în timpul bizarei sale călătorii, întrucât nu vroia cu nici un preţ să-şi destăinuiască itinerariul. Scrisorile i-au fost înapoiate fără răspuns. Se înţelege deci care trebuia să îi fie neliniştea când nici o scrisoare nu îi sosise încă până la 19 Iunie.

Astfel, în tot timpul acestor lungi zile, tânăra femee nu părăsise casa-i din aleea Şa-Cua. Aştepta îngrijată. Urâcioasa Nan nu-i putea îndulci singurătatea. „Bătrâna Mamă" îşi făcea de cap mai mult decât oricând şi merita să fie izgonită de o sută de ori pe lună.

Dar ce ore nesfârşite şi triste înainte de a fi sosit Kin-Fo la Peking! Lé-u era budistă din secta bonzilor. Aceştia o vedeau deseori venind la templul Koan-Ti-Miao consacrat zeiţei Koanin unde se ruga pentru prietenul său.

In ziua aceea se gândi să meargă iar pentru a implora pe zeiţa Koanin, adresându-i rugăciuni şi mai calde. Un presentiment îi spunea că o mare primejdie îl ameninţă pe cel aşteptat cu o atât de justificată nerăbdare.

Lé-u chemă deci servitoarea şi îi porunci să caute o trăsură la încrucişerea Aleei Mari.

Nan înălţă din umeri după prostul ei obicei şi ieşi să îndeplinească ordinul primit.

In acest timp, tânăra văduvă, singură în buduarul său, privea cu tristeţe aparatul mut care nu-i mai dădea prilejul să audă de departe glasul celui absent.

— Ah, zicea ea, trebue cel puţin să ştie că nu am încetat să mă gândesc la el şi vreau ca vocea să i-o repete la întoarcere.

Şi Lé-u, împingând resortul ce punea în mişcare ruloul fonografic, pronunţă cu glas tare cele mai dulci fraze pe cari inima sa le putea inspira.

Nan, intrând brusc, întrerupse duiosul monolog.

Trăsura aştepta pe doamna „care ar fi putut foarte bine să stea acasă!"

Lé-u n'o ascultă. Ieşi numaidecât lăsând pe „bătrâna mamă" să bombănească în voie, şi urcă în trăsurică după ce dădu ordin să fie dusă la Koan-Ti-Miao.

Drumul era bun pentru mers. Dar trăsurica nu înaintă fără de greutăţi. De fapt, afacerile se făceau tocmai la ora aceea iar înghesuiala era totdeauna considerabilă în cartierul acesta care e unul din cele mai populate ale Capitalei.

Trăsurica înainta deci încet. Inghesuiala era cu atât mai mare cu cât te apropiai de bulevardul exterior. Ea ajunse, totuş, şi se opri lângă templu.

Lé-u coborî, intră, îngenunchie întâi şi apoi se prosternă dinaintea statuei zeiţei. Se îndreptă după aceea spre un aparat religios ce poartă numele „moara rugăciunilor".

Era un fel de vârtelniţă cu opt braţe.

Un bonz aştepta grav lângă aparat pe drept-credincioşi şi mai cu seamă darul acestora.

Lé-u dete servitorului lui Buda câţiva taleri pentru nevoile cultului; apoi, cu mâna dreaptă, apucă manivela vârtelniţei şi o învârti puţin, după ce îşi pusese mâna stângă

pe inimă. Fără îndoială, moara nu se învârtea destul de repede pentru ca rugăciunea să îşi aibă efectul.

— Mai repede! zise bonzul încurajând-o cu gestul.

Şi tânăra femee dădu mai repede.

Aceasta ţinu un sfert de oră după care bonzul declară că rugăciunile credincioasei erau primite.

Lé-u se prosternă din nou în faţa statuei zeiţei Koanin, ieşi din templu şi se urcă în trăsurică pentru a se reîntoarce acasă.

Dar, când să intre pe Aleea Mare, oamenii trebuiră să se dea în lături cu grabă. Soldaţii îndepărtau brutal populaţia. Dughenile se închideau din ordin. Străzile lăturalnice se baraŭ.

Un cortegiu numeros ocupa o parte a aleei şi înainta sgomotos.

Impăratul Koang-Sin, al cărui nume însemnează „Continuarea Gloriei", se reîntorcea la reşedinţa-i tătară. Tot cortegiul se scurse pe sub poarta lui Tin spre satisfacţia trecătorilor, negustorilor, cerşetorilor cari putură să îşi reia afacerile. Lé-u îşi putu continua dar drumul şi ajunse acasă după o lipsă de două ceasuri.

Ah, ce surpriză pregătise tinerei femei buna zeiţă Koanin!

In momentul când trăsurica era la poartă, se oprise tocmai acolo o trăsură colbuită, trasă de doi asini. Kin-Fo cobora, urmat de Craig-Fry şi Sun!

— Tu! tu! strigă Lé-u care nu-şi putea crede ochilor.

— Scumpă surioară, răspunse Kin-Fo, nu te mai îndoi de întoarcerea mea!

Lé-u nu răspunse. Işi luă de mână prietenul şi-l aduse în buduar în faţa micului aparat fonografic, confident tainic al zbuciumului ei.

— Nu am încetat un singur moment de a te aştepta, scumpă inimă brodată în flori de mătase! zise ea.

Şi desfăcând ruloul, împinse resortul care îl puse în mişcare.

Kin-Fo putu atunci să audă o voce blândă repetându-i ceeace drăgăstoasa Lé-u spunea cu câteva ore mai înainte:

„Vino, mic frate drag! Vino la mine! Inimile noastre să nu mai fie despărțite, asemeni celor două stele ale Ciobanului și Kirei! Toate gândurile mele sunt pentru reîntoarcerea ta...“

Aparatul tăcu o secundă... atât doar, o secundă. Apoi reîncepu, dar cu o voce țipătoare de data asta:

„Nu e de ajuns o stăpână, mai trebue să ai și un stăpân în casă! Prințul Ien să îi strângă pe amândoi de gât!“

Această a doua voce era prea de recunoscut. Ea era a Nanei. Uricioasa slugă urmase să bombănească după ce plecase Lé-u, pe când aparatul funcționa încă, înregistrându-i, fără ca ea să bănuiască imprudentele vorbe.

Servitoare și valeți, păziți-vă de fonografe!

In ziua aceea chiar, Nan era concediată și, pentru a fi izgonită, nu mai fură așteptate nici ultimele zile ale lunei a șaptea!

CAPITOLUL XV.

Care rezervă cu siguranță o surpriză lui Kin-Fo și, poate, cititorului

Nimic nu se mai împotrivea căsătoriei bogatului Kin-Fo din Shang-Haï cu simpatica Lé-u din Peking. Chiar peste șase zile expira termenul acordat lui Wang pentru îndeplinirea obligației sale; dar nefericitul filozof plătea cu viață fuga-i inexplicabilă. Nu mai era deci nimic de care să se teamă acum. Căsătoria se putea face. Ea fu hotărâtă la douăzeci și cinci ale lunei Iulie, data când Kin-Fo voise să pună capăt existenței sale.

Tânara femee cunoscu atunci toată situația. Ea știu prin ce întâmplări deosebite trecuse cel care, refuzând odată să o facă nenorocită și a doua oară văduvă, se reîntorcea, liber în fine, s'o facă fericită.

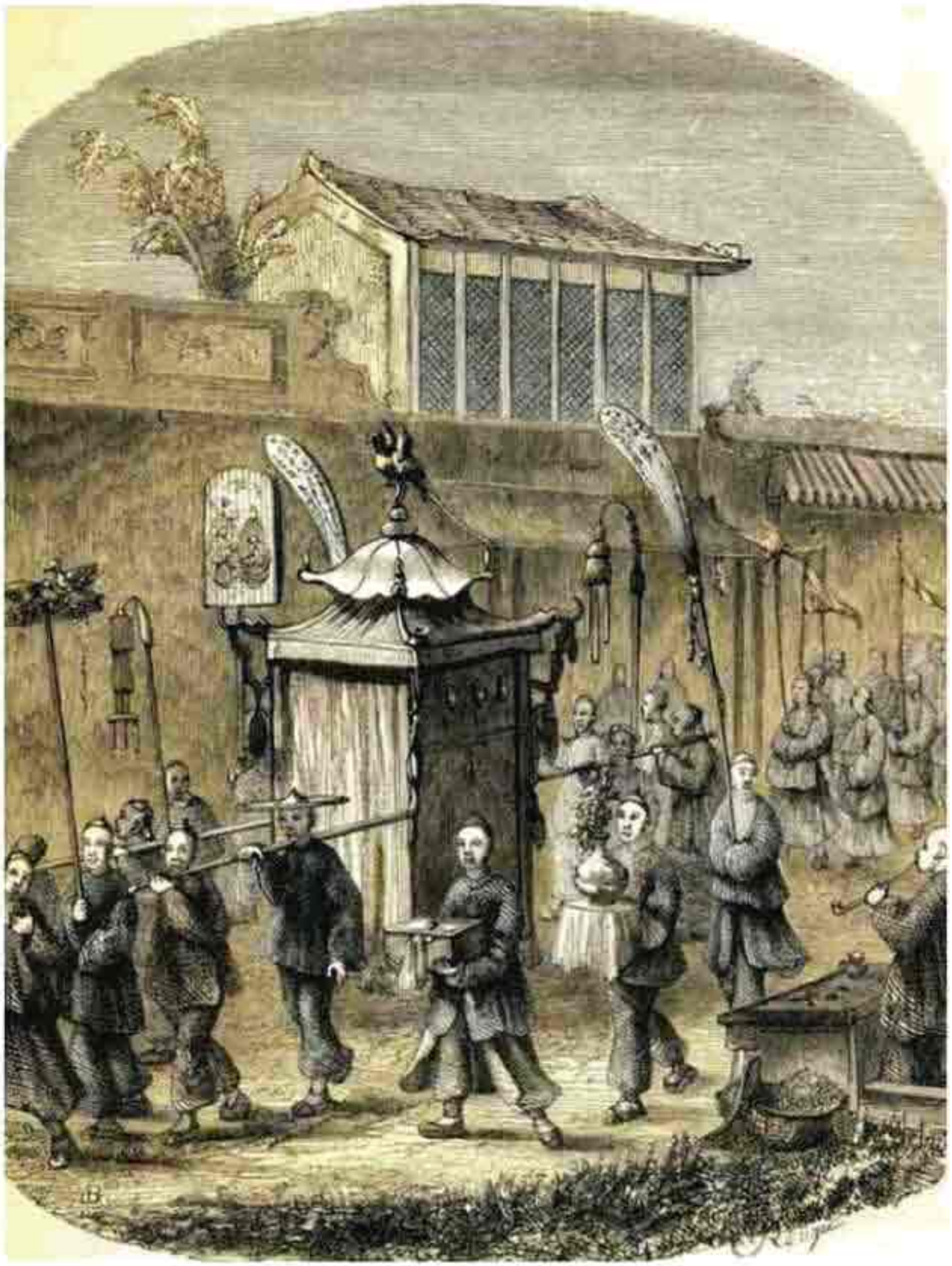

Dar Lé-u, aflând de moartea filozofului, nu-şi putu reţine câteva lacrimi. Ea îl cunoştea, îl iubea, căci el fusese primul confident al sentimentelor ei pentru Kin-Fo.

— Bietul Wang! Lipsa lui va fi simţită mult în căsnicia noastră!

— Da! bietul Wang! răspunse Kin-Fo care regreta de asemeni pe tovarăşul tinereţii sale, pe prietenul lui vechi de douăzeci de ani. Şi totuş el m'ar fi lovit precum jurase!

— Nu, nu! zise Lé-u clătinând frumosul ei cap; el nu şi-a căutat moartea în valurile Peï-hoului decât pentru a nu îndeplini groaznica-i datorie.

Stai! Presupunerea că Wang s'ar fi înnecat pentru a scăpa de obligaţia mandatului său, era cât se poate de admisibilă! In privinţa aceasta Kin-Fo gândea ceeace gândea şi tânăra femee, astfel că erau alături două inimi în cari imaginea credinciosului filozof nu se va mai şterge niciodată.

De prisos să mai spunem că, după nenorocirea de pe podul Palikao, gazetele chineze încetară de a mai reproduce anunţurile ridicole ale onorabilului William J. Bidulph, aşa că celebritatea stingheritoare a lui Kin-Fo păli tot aşa de iute cum se crease.

Iar acum ce aveau să facă Craig şi Fry? Ei erau, desigur, însărcinaţi să apere interesele *Centenarului* până la 30 Iunie, adică timp de zece zile, dar, în realitate, Kin-Fo nu mai avea nevoe de serviciile lor. Era de temut ca Wang să atenteze la viaţa sa? Nu, pentru că el nu mai exista. Se puteau ei gândi că clientul lor îşi va răpune singur viaţa? Cu atât mai puţin. Kin-Fo nu mai cerea acum decât să trăiască, să trăiască bine şi cât mai mult timp cu putinţă. Deci, continua supraveghere a lui Fry-Craig nu îşi mai avea raţiunea de a fi.

Dar, la urma urmei, cei doi originali, erau oameni de treabă. Kin-Fo îi rugă să ia parte la ceremonia căsătoriei sale, şi ei primiră.

— De altfel, observă glumeţ Fry către Craig, o căsătorie e uneori o sinucidere!

De a doua zi, Lé-u îşi aduse în casă un personal mai bun. O mătuşă a tinerei femei, d-na Lutalu, venise lângă ea, trebuind să-i ţină loc de mamă până la celebrarea căsătoriei.

D-na Lutalu, soţia unui mandarin de al patrulea rang şi de a doua clasă, cu floare albastră, fost lector imperial şi membru al Academiei Han-Lin, poseda toate însuşirile fizice şi morale necesare îndeplinirei demne a acestor importante funcţiuni.

Cât priveşte pe Kin-Fo, el ţinea mult să părăsească Pekingul după căsătorie, nefiind deloc din acei Fii ai Cerului cărora le place vecinătatea Curţilor. El nu ar fi într'adevăr fericit decât când îşi va vedea soţia instalată în bogata vilă din Shang-Haï.

Kin-Fo trebui deci să aleagă un apartament provizoriu şi găsi ceeace îi trebuia la Tien-Fu Tang, „Templul Fericirei Cereşti", hotel şi restaurant foarte confortabil, situat lângă bulevardul Tien-Men.

Acolo fură găzduiţi şi Craig-Fry cari, din obişnuinţă, nu se puteau hotărî să îşi părăsească clientul. Cât priveşte pe Sun, el îşi reluase serviciul, bombănind mereu, dar având grijă să vadă de nu se găsea în prezenţa vreunui fonograf indiscret. Ceeace suferise Nan îl făcea mai prudent.

Kin-Fo avu plăcerea de a regăsi la Peking pe doi din prietenii săi din Canton, negustorul Yin-Pang şi literatul Hual. Pe de altă parte cunoştea câţiva funcţionari şi comercianţi din Capitală şi toţi îşi făcură o datorie din a asista la această mare împrejurare.

Indiferentul de altădată, calmul elev al filozofului Wang, era într'adevăr fericit! Două luni de griji, de nelinişti, de frământări, întreagă această perioadă agitată a existenţei sale, fusese de ajuns să îl facă a aprecia ceeace e, ceeace trebue să fie, ceeace poate fi fericirea aci pe pământ. Da, înţeleptul filozof avea dreptate! De ce nu era el acolo pentru a-şi da încă odată seama de roadele doctrinei sale!

Kin-Fo petrecea alături de tânăra femee timpul pe care

nu îl consacra preparativelor ceremoniei. Lé-u era fericită îndată ce prietenul său se afla lângă ea. De ce avea nevoie să pună la contribuţie cele mai bogate magazine din capitală pentru a o acoperi cu daruri minunate? Ea nu se gândea decât la el şi îşi repeta înţeleptele maxime ale celebrului Pan-Hoei-Pan:

— Dacă o femee are un bărbat după inima sa, e pentru toată viaţa!

— Femeia trebue să aibe un respect fără margini pentru cel al cărui nume poartă şi o atenţie continuă asupra ei însăşi.

— Femeia trebue să fie în casă ca o umbră curată şi un simplu ecou.

— Bărbatul este cerul femeei.

Totuş pregătirile serbării de nuntă, pe care Kin-Fo o vroia splendidă, înaintau.

Cele treizeci perechi de pantofi brodaţi pe cari îi necesită trusoul unei chineze, erau aranjaţi în locuinţa din aleea Şa-Cua. Preparatele casei Sinuyane, dulceţuri, fructe zaharisite, praline, siropuri de prune, etc., portocale de inibahar, superbele stofe de mătase, juvaerurile de pietre preţioase şi de aur fin cizelat, inele, brăţări, ace de cap, toate fanteziile încântătoare se îngrămădeau în buduarul ei.

In ciudatul Imperiu de Mijloc, când o fată se mărită nu aduce nici o dotă în căsnicie. Ea e într'adevăr cumpărată de părinţii soţului sau de soţ însuşi şi, în lipsă de fraţi, nu poate moşteni o parte a averii părinteşti decât dacă tatăl său face declaraţie anumită. Condiţiunile sunt de obicei aranjate prin intermediarii numiţi „mei-jin", iar căsătoria nu e hotărâtă decât când totul e bine lămurit în această privinţă.

Logodnica e atunci prezintată părinţilor bărbatului. Acesta nu o vede. El nu o va vedea decât în clipa când ea va sosi în trăsură închisă la casa conjugală. In momentul acesta se dă soţului cheia dela trăsură. El deschide uşa. Dacă-i place logodnica, îi întinde mâna; dacă nu-i place închide uşa brusc şi totul este rupt.

Nimic asemănător nu putea avea loc în căsătoria lui Kin-Fo. El o cunoştea pe tânăra femeie, el nu avea s'o cumpere de la nimeni. Asta simplifica mult lucrurile.

Douăzeci şi cinci Iunie sosi în fine. Totul era gata.

De trei zile, potrivit obiceiului, casa lui Lé-u rămânea luminată înăuntru. D-na Lutalu, care reprezinta familia ei, trebuia să se abţină timp de trei zile de a dormi, — un fel de a se arăta tristă în momentul când logodnica avea să părăsească acoperişul părintesc. Dacă Kin-Fo ar fi avut părinţi, casa i-ar fi fost la fel de luminată în semn de doliu.

Niciuna din formalităţile astrologice nu a fost neglijată. Zodiile, consultate după toate regulile, arătau o perfectă potrivire a destinelor şi a felului lor de a fi. Epoca anului, a lunei, se arătau favorabile. Nicio căsătorie nu se arătase sub auspicii mai bune.

Primirea soţiei trebuia să se facă la orele opt seara la hotelul „Fericirei Cereşti", adică ea va fi condusă cu pompă la domiciliul soţului. In China nu se vine în astfel de împrejurări nici în faţa judecătorului, nici a preotului, nici a altuia.

La orele şapte, Kin-Fo, întovărăşit de Craig şi Fry cari străluceau ca martori ai unei nunţi europene, îşi primea prietenii în pragul apartamentului său.

Ce asalt de politeţi! Ce notabile personagii invitate printr'o bucată de carton roşu pe care se scria în rânduri cu caractere microscopice: „D. Kin-Fo din Shang-Haï, salută umil pe domnul... şi îl roagă şi mai umil.... de a asista la umila ceremonie".... etc.

Toţi veniseră pentru a onora pe soţi şi a participa la festivul rezervat bărbaţilor în timp ce doamnele se adunau la o masă aranjată special pentru ele.

Se aflau de faţă negustorul Yin-Ping şi literatul Hual. Erau apoi câţiva mandarini cari purtau la pălăria oficială globul roşu, de mărimea unui ou de porumbel, arătând că aparţineau primelor trei clase. Alţii de categorie inferioară,

nu aveau decât nasturi albi sau albaştri. O mare parte erau funcţionari civili, de origină chineză, aşa cum trebuian să fie prietenii unui Shangaïan adversar al rasei tătare. Toţi, în haine frumoase, în halate strălucitoare.

Kin-Fo, — astfel vroia politeţa, — îi aştepta chiar la intrarea hotelului. Indată ce sosiră îi conduse în salonul de recepţie, după ce îi rugase de câte două ori să binevoiască a trece inaintea lui la fiecare din uşile pe cari le deschideau servitorii îmbrăcaţi în livrele de gală. El îi numea pe „nobilul lor nume", le cerea noutăţi asupra „nobilei lor sănătăţi", se informa de „nobilele lor familii".

Craig şi Fry admirau aceste politeţi; dar, admirând, ei nu îşi pierdeau din vedere ireproşabilul client.

O aceiaş idee le venise amândorura. Dacă, prin imposibil, Wang nu ar fi pierit în apele fluviului?... Dacă el s'ar fi amestecat printre grupurile de invitaţi?... A douăzeci şi patra oră din 25 ale lunei Iunie, — ultima oră, — nu sunase încă! Mâna Taï-pingului nu dezarmase! Dacă, în ultimul moment...

Nu! Nu era de crezut, dar, cu toate astea, era posibil. Astfel printr'un rest de prudenţă, Craig şi Fry priveau cu băgare de seamă toată lumea aceea.. La urma urmelor nu văzură nicio figură suspectă.

In vremea aceasta, viitoarea soţie părăsea locuinţa din aleea Şa-Cua şi lua loc într'un palanchin închis.

Dacă Kin-Fo nu vroise să ia costumul de mandarin, pe care orice mire are drept să-l îmbrace, — în onoarea instituţiei căsătoriei pe care vechii legislatori o ţineau în stimă deosebită, — Lé-u se conformase regulilor înaltei societăţi. Cu toaleta-i în întregime roşie, confecţionată dintr'o admirabilă stofă de mătase brodată, ea strălucea. Figura-i se pierdea, — pentru a zice astfel, — sub un voal de perle fine cari păreau picurate din diadema al cărei cerc îi înconjura fruntea.

Cortegiul se puse în mişcare. Ocoli la răspântie pentru a trece pe Aleea Mare şi urmă bulevardul Tien-Mén.

Prietene, tovarăşe de ale lui Lé-u veneau în urma palanchinului purtând diferitele obiecte ale trusoului. Douăzeci muzicanţi mergeau înainte cu un mare zgomot de instrumente de alamă, printre cari răsuna gongul sonor. In jurul palanchinului se mişca o mulţime de purtători de torţe şi de lanterne în mii de culori. Viitoarea soţie stătea ascunsă de ochii gloatei. Primele priviri, aşa cum cerea eticheta, trebuiau să fie ale mirelui său.

Astfel sosi cortegiul, spre orele şeapte seara, la hotelul „Fericirei Cereşti".

Kin-Fo stătea la intrarea decorată bogat. Aştepta sosirea palanchinului pentru ca să deschidă uşa. După aceasta el şi-ar fi ajutat mireasa să coboare şi ar fi condus-o în apartamentul rezervat, unde, amândoi ar fi binecuvântat de patru ori cerul. Apoi, împreună, s'ar fi bucurat de prânzul nupţial Mireasa ar fi făcut patru plecăciuni în faţa soţului său. La rându-i, el ar fi făcut două în faţa ei. Ar fi picurat două-trei picături de vin sub formă de libaţiuni. Ar fi oferit puţină hrană spiritelor mijlocitoare. După aceea li s'ar fi adus două cupe pline. Ei le-ar fi golit pe jumătate, apoi, amestecând ceeace rămânea într'o singură cupă, ar fi băut unul după altul. Unirea era îndeplinită.

Palanchinul sosea. Kin-Fo înaintă. Un maestru de ceremonii îi dădu cheia. O luă, deschise uşa şi întinse mâna frumoasei Lé-u care era mişcată. Ea coborî uşor şi străbătu grupul de invitaţi cari se înclinară respectuos, punând mâna la piept.

Deodată se auzi pe bulevardul Tieu-Men un zgomot depărtat. Erau strigăte la cari se adăogau sunetele clare ale unei trompete. Se făcea după aceea tăcere, şi zarva reîncepea după câteva clipe.

Tot acest tărăboi se apropie şi ajunse în curând pe strada unde se oprise cortegiul.

Kin-Fo asculta. Prietenii, nehotărâţi, aşteptau ca tânăra femee să intre în hotel.

Dar îndată strada se umplu de-o mişcare neobişnuită. Sunetele trompetei răsunară mai tare, apropiindu-se.

„Ce-i“? întrebă Kin-Fo.

Trăsăturile lui Lé-u se schimbaseră. O presimţire tainică îi grăbea bătăile inimei.

Deodată mulţimea năvăli în stradă. Ea înconjură pe un crainic imperial ce era însoţit de mai mulţi poliţişti.

Şi crainicul aruncă, în mijlocul tăcerei generale, cuvintele acestea, cărora le răspunse un murmur surd:

„Moartea Impărătesei văduve!

Interzis! Interzis!“

Kin-Fo înţelesese. Era o lovitură ce îl izbea direct. Nu-şi putu stăpâni un gest de furie!

Doliul imperial era decretat prin moartea văduvei ultimului împărat. Pe un termen ce îl va fixa legea, va fi interzis oricui să-şi radă capul, interzis de a da serbări publice şi reprezentaţiuni teatrale, interzis tribunalelor de a judeca, interzis de a proceda la celebrarea căsătoriilor!

Lé-u, dezolată, dar curagioasă, căută să îşi facă inimă bună pentru a nu îngreuia necazurile mirelui său. Luă mâna scumpului ei Kin-Fo:

„Să aşteptăm“! zise ea cu un glas ce se forţa să-şi ascundă emoţia.

Palanchinul plecă din nou cu tânăra femee la casa-i din Şa-Cua, iar petrecerile fură amânate, mesele strânse, orchestrele concediate, şi prietenii dezolatului Kin-Fo se despărţiră după complimentele de condoleanţă.

Nu trebuia să risci a călca decretul de interdicţie!

Hotărât, nenorocul continua să-l urmărească pe Kin-Fo. Incă un prilej de a se folosi de învăţămintele filozofice ale fostului său maestru!

Kin-Fo rămăsese singur cu Craig şi Fry în apartamentul deşert al hotelului „Fericirei Cereşti“, nume ce îi părea acum ca un amar sarcasm. Termenul de interdicţie putea fi prelungit după dispoziţia Fiului Cerului! Şi el care socotise

să se întoarcă imediat la Shang-Haï pentru a-şi instala soţia în bogata vilă, devenită a sa, reîncepând o nouă viaţă, în noui condiţiuni!...

O oră după aceea, un servitor îi dădea o scrisoare adusă de un mesager chiar atunci.

Kin-Fo nu putu să-şi oprească un strigăt, îndată ce recunoscu scrisul de pe adresă.

Scrisoarea era de la Wang, şi iată ce conţinea:

„Prietene, nu sunt mort, dar când vei primi răvaşul acesta, voi fi încetat de-a mai trăi!

Mor, pentrucă nu am curajul să-mi ţin făgăduiala; dar, fii liniştit, am îngrijit de toate.

Lao-Shen, şef al Taï-pingilor, vechiu tovarăş al meu, are scrisoarea ta! El va avea braţul şi sufletul mai tari decât am eu pentru îndeplinirea grozavei misiuni pe care m'ai silit s'o primesc. Lui îi va reveni deci capitalul asigurat de tine, lui i l-am cedat şi el îl va moşteni când tu nu vei mai fi!

Adio! Te urmez în moarte! In curând, prietene! Adio!

Wang"

CAPITOLUL XVI

In care Kin-Fo reîncepe goana

Situaţia lui Kin-Fo era acum de o mie de ori mai gravă decât până atunci.

Aşa dar, Wang, cu tot cuvântul dat, îşi simţi voinţa paralizată când fu vorba să lovească pe fostul său elev! Aşa dar, Wang nu ştia nimic de schimbarea survenită în situaţia lui Kin-Fo, întrucât scrisoarea lui nu spunea nimic de aceasta! Aşa dar, Wang însărcinase pe un altul să îi ţină făgăduiala, — şi pe care! Pe un Taï-ping, mai straşnic între toţi, care nu se va da înapoi din faţa unui simplu omor de care nici nu

putea fi făcut responsabil! Scrisoarea lui Kin-Fo nu îi asigura oare liniştea, iar delegaţia lui Wang nu îi procura un capital de cincizeci mii dolari?

„Ah! dar începe a mi se urâ!" strigă Kin-Fo într'o primă pornire de mânie.

Craig şi Fry luaseră cunoştinţă de misiva lui Wang.

„Scrisoarea d-voastră, întrebară ei pe Kin-Fo, nu poartă data ultimă de 25 Iunie?

— Ei nu! răspunse el. Wang trebuia, şi nici nu putea altfel, să o dateze în ziua morţii mele. Acum acest Lao-Shen poate să-şi facă treaba când îi va place, fără a fi mărginit de timp!

— Oh, făcură Fry-Craig, el are interes să se execute în termen cât mai scurt.

— Şi de ce?

— Pentru ca suma asigurată pe capul d-voastră, să fie acoperită de poliţă şi să nu-i scape!

Argumentul era fără de replică.

— Fie, răspunse Kin-Fo. Totul e însă că eu nu trebue să pierd o oră pentru a recăpăta scrisoarea, chiar de ar trebui să plătesc cei cincizeci mii dolari garantaţi lui Lao-Shen!

— Just, zise Craig.

— Adevărat! adăugă Fry.

— Voi pleca deci! Trebue ştiut acum unde e acest şef de Taï-pingi. El nu va fi, poate, de negăsit ca Wang!

Pe când vorbea aşa, Kin-Fo nu putea sta pe loc. Se ducea şi venea de colo până colo. Şirul loviturilor cari se abăteau asupra lui îl puneau într'o stare de supra-excitaţie puţin obişnuită.

— Plec! zise el. Merg în căutarea lui Lao-Shen! In ce vă priveşte, domnilor, faceţi ce veţi putea.

— Domnule, răspunse Fry-Craig, interesele *Centenarului* sunt mai ameninţate cum n'au fost niciodată! A vă părăsi în aceste împrejurări ar fi să dezertăm dela datoria noastră. Nu vă vom părăsi.

Nu era vreme de pierdut. Dar, mai înainte, era de ştiut ce e cu acest Lao Shen şi în ce ungher locuia. Or, faima sa era de aşa natură că aceasta nu fu greu de aflat.

Intr'adevăr, vechiul tovarăş al lui Wang în mişcarea insurecţională, se retrăsese spre nordul Chinei, dincolo de Zidul Mare, în partea vecină a golfului Léao-Tong care nu-i decât o anexă a golfului Pe-Ce-Li. Dacă guvernul imperial nu tratase încă cu el, cum făcuse cu alţi câţiva şefi ai rebelilor pe cari nu i-a putut extermina, îl lăsa cel puţin să opereze liniştit pe teritoriile acestea situate dincolo de frontierele chineze. Lao-Shen, resemnat la un rol mai modest, îndeplinea meseria de hoţ de drumul mare. Ah, Wang îşi alesese bine omul ce-i trebuia! Acesta nu avea scrupule, iar o lovitură de pumnal mai mult sau mai puţin nu-i putea tulbura conştiinţa.

Kin-Fo şi cei doi agenţi obţinură deci informaţiuni complecte asupra Taï-pingului şi aflară că el a fost semnalat ultima oară în împrejurimile Fu-Ningului, un port mic al golfului Léao-Tong. Intr'acolo hotărâră a se duce fără întârziere.

In primul rând, Lé-u fu informată de ceeace avea să se petreacă. Grijile-i se măriră. Lacrimi inundară frumoşii săi ochi. Vroi să-l abată pe Kin-Fo dela drum. Va alerga în faţa unei inevitabile primejdii? Nu era mai bine să se îndepărteze, la nevoe să părăsească Ceresculul Imperiu şi să se refugieze în vreun colţ al lumei unde sălbaticul Lao Shen nu-l va putea atinge?

Dar Kin-Fo o făcu pe biata femee să înţeleagă că nu putea trăi sub o neîncetată ameninţare, la bunul plac al unui ticălos pentru care moartea sa preţuia o avere. Nu! Trebuia să sfârşească odată pentru totdeauna. Kin-Fo şi credincioşii lui paznici vor pleca chiar în ziua aceea, vor merge până la Taï-ping, îi va cumpăra cu aur nenorocita scrisoare şi se vor reîntoarce la Peking înainte chiar ca decretul de interdicţie să fie ridicat.

— Scumpă surioară, zise Kin-Fo, am mai puţin de suferit, acum, când căsătoria noastră a fost amânată cu câteva zile. Ce situaţie ar fi fost pentru tine dacă era făcută!

— Dacă era făcută, răspunse Lé-u, aşi fi avut dreptul şi datoria să te urmez — şi te urmam!

— Nu! zise Kin-Fo. Aşi vrea mai bine o mie de morţi decât să te expun unui singur pericol... Adio, Lé-u, adio!...

Şi Kin-Fo, cu ochii umeziţi, se zmulse din braţele tinerei femei care vroia să-l reţină.

In ziua aceea Kin-Fo, Craig şi Fry, urmaţi de Sun, căruia ghinionul nu-i mai dădea o clipă de repaoz, părăseau Pekingul şi se duceau la Tong-Céu. Fu chestie de o oră.

Iată ce hotărâseră:

Drumul pe jos, străbătând o provincie puţin sigură, prezinta greutăţi foarte mari.

Dacă nu ar fi fost vorba decât să ţină Zidul cel Mare, la nordul capitalei, oricari ar fi primejdiile, ar mai fi mers. Dar portul Fu-Ning nu era la nord, ci la est. Mergând pe mare, câştigai timp şi siguranţă. In patru sau cinci zile, Kin-Fo şi tovarăşii săi puteau fi acolo, şi atunci vor vedea ce mai au de făcut.

Dar vor găsi vreun vas în drum pentru Fu-Ning? Merseră să se intereseze la agenţii maritimi din Tong-Céu.

De data asta norocul sluji pe Kin-Fo, după cum ghinionul îl urmărea neîncetat. Un bastiment, încărcat pentru Fu-Ning, aştepta la îmbucătura Peï-hoului.

Nu era altceva de făcut decât să iei un astfel de vas care face cursa pe apă şi coboară până jos de tot.

Craig şi Fry cerură numai o oră pentru preparativele lor, iar ora asta o întrebuinţară cumpărând toate aparatele de salvare, de la centura primitivă până la vestmintele căpitanului Boyton. Kin-Fo preţuia doară două sute mii de dolari. El era asigurat pentru toate primejdiile. Or, o catastrofă se putea întâmpla. Trebuia totul prevăzut şi, de altfel, totul fu prevăzut.

Aşa dar, la 26 Iunie, la prânz, Kin-Fo, Craig-Fry şi Sun se îmbarcau pe *Peï-tang* şi coborau dealungul fluviului.

Peï-tangul luneca repede, spintecând apele gălbui. Turnul înalt al unei pagode aflate dincolo de Tong-Céu, fu în curând trecut.

Prin locurile astea Peï-houl nu era încă larg.

Tien-Tsin se arătă îndată. Aci fu oarecare pierdere de timp, căci trebuia deschis podul de est, iar circulaţia se face nu fără greutăţi în mijlocul sutelor de vase de cari portul e plin.

A spune că, în tot timpul călătoriei, Craig şi Fry, mai severi ca oricând, nu-şi părăseau clientul din loc. nu e suficient.

Nu mai era vorba de filozoful Wang, cu care o înţelegere ar fi fost lesne, dacă l'ar fi putut întâlni, ci de Lao-Shen, rebelul necunoscut. Mergând la el, te-ai fi putut crede în siguranţă; dar cine ar fi fost în stare să arate că acesta nu plecase la drum pentru a întâlni victima? Şi atunci cum să-l ocoleşti, cum să-l previi? Craig şi Fry, vedeau un asasin în orice pasager al *Peï-tangului!* Ei nu mai mâncau, nu mai dormeau, nu mai trăiau!

Dacă Kin-Fo, Craig şi Fry erau serioşi îngrijaţi, Sun, din parte-i era cât se poate de cătrănit. Singur gândul că e pe mare, îi făcea destul rău. El îngălbenea pe măsură ce *Peï-tangul* se apropia de golful Pe-Cé Ci. Nasu-i se ascuţea, gura-i se încleşta şi, totuş, apele liniştite ale fluviului nu imprimau nicio zguduitură vaporului.

Ce ar fi deci când Sun ar avea de suportat scurtele talazuri ale unei mări înguste!

„N'ai fost niciodată pe apă? îl întrebă Craig.

— Niciodată!

— Nu este bine? întrebă Fry.

— Nu!

— Te sfătuesc să întorci capul... adăogă Craig.

— Capul?

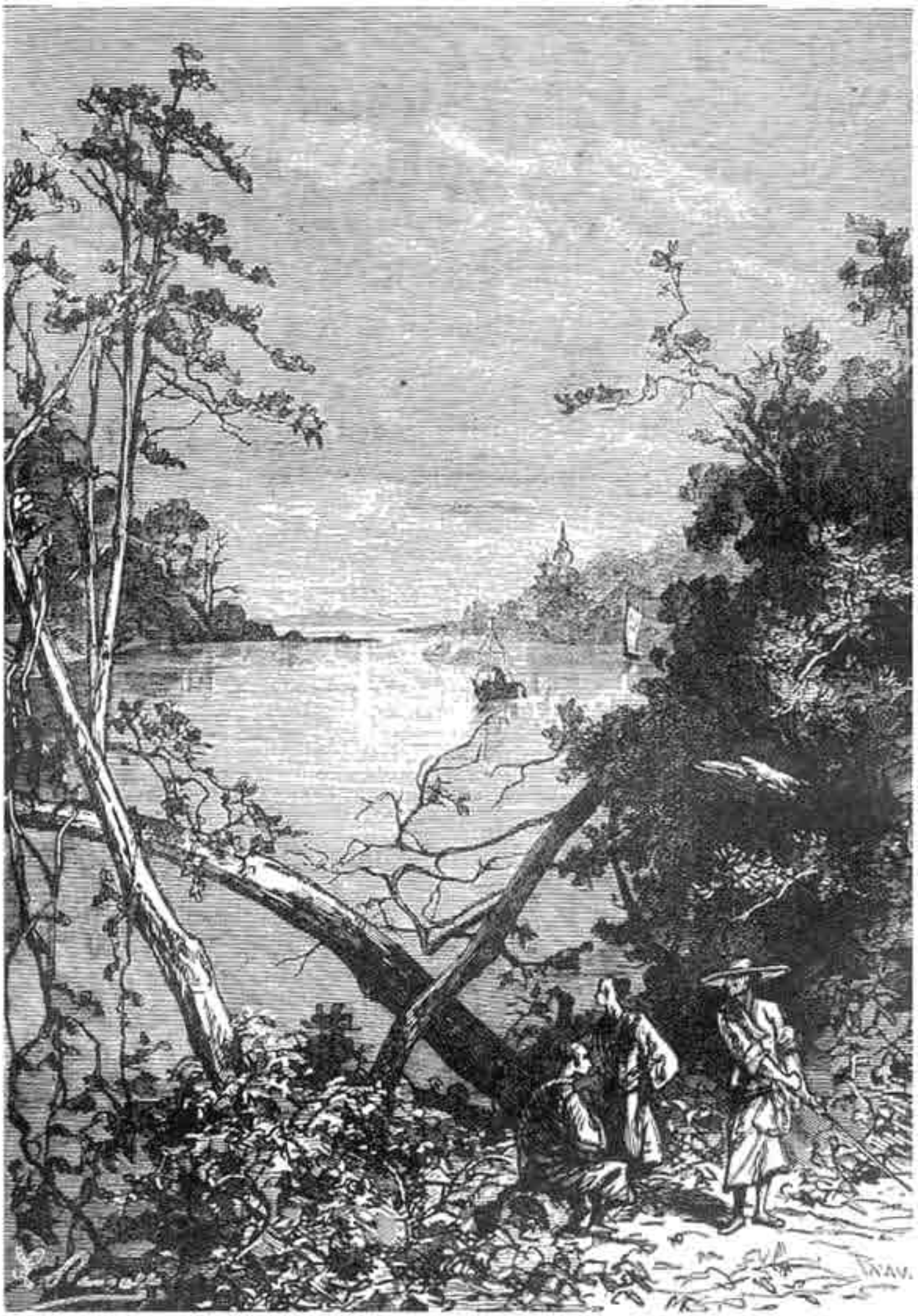

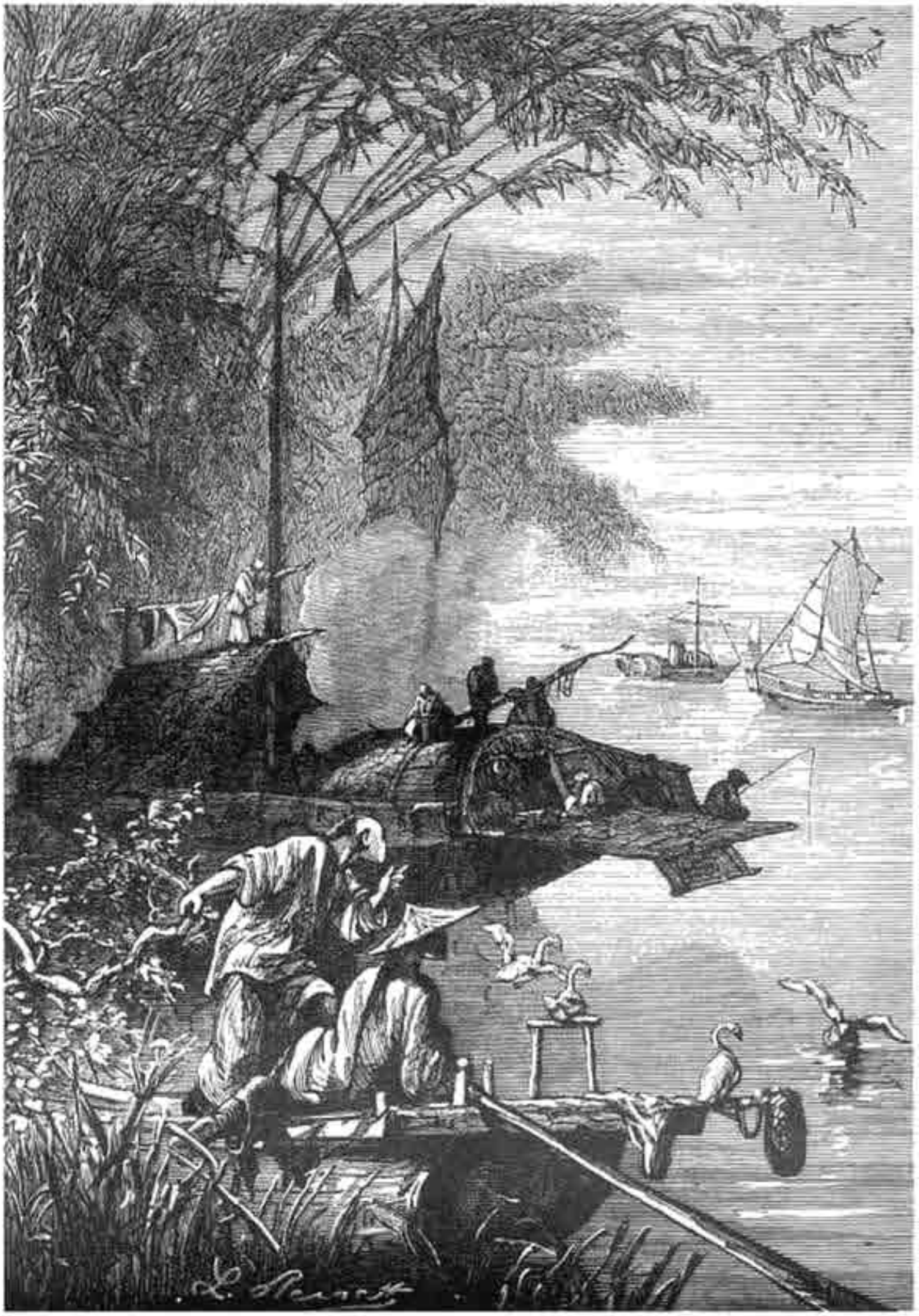

— Şi să nu deschizi gura.... complectă Fry.

— Gura?....

Peisagiul se schimbă apoi. Malul drept, mai înalt, contrasta cu stângul ce era înspumat de talazuri. Vaste câmpii de porumb, de grâu, de mei, se întindeau. Aşa precum este în toată China, — mamă cu atâtea milioane de copii de nutrit, — nu era o porţiune de teren cultivabilă, neglijată. Pretutindeni canale de irigaţie sau aparate rudimentare de bambu, scoteau şi răspândeau apa cu îmbelşugare. Ici şi colo, în preajma satelor cu tencuială galbenă, grupuri de arbori se înălţau. Pe maluri numeroşi poscari se duceau şi veneau.

Dacă drumul cel mare dealungul fluviului era acum deşert, mişcarea maritimă a Peï hoului nu se micşora însă.

A doua zi, la 27 Iunie, înainte de răsăritul soarelui, *Peï-tangul* sosea în portul Taku, aproape de gura fluviului.

In strâmtoarea aceasta se ridică, pe ambele maluri, forturile de Nord şi Sud, acum ruinate, cari fură cucerite de armata anglo-franceză în 1860. Aci se produsese gloriosul atac al generalului Collineau în ziua de 24 August a acelui an.

Peï-tangul nu putea depăşi bariera. Pasagerii trebuiră deci să debarce la Taku, un oraş destul de important a cărui desvoltare va fi considerabilă dacă mandarinii ar lăsa construirea unei linii ferate care să îl lege de Tïen-Tsin.

Nava încărcată pentru Fu-Ning trebuia să ridice pânzele chiar în ziua aceea. Kin-Fo şi tovarăşii săi nu aveau nici o oră de pierdut. Cu ajutorul unei luntre fură, după un sfert de ceas, pe bordul vasului *Sam-Yep*.

CAPITOLUL XVII

In care valoarea comercială a lui Kin-Fo este din nou compromisă.

Cu opt zile mai înainte o navă americană ancorase în portul Taku. Inchiriată de compania a şasea chino-californiană, ea fusese încărcată în contul agenţiei Ruk-Ting-Tong instalată în cimitirul Laurel-Hill din San-Francisco.

Acolo Fiii Cerului, morţi în America, aşteaptă ziua repatrierei, credincioşi religiei lor care le porunceşte să odihnească în pământul natal.

Bastimentul, destinat pentru Canton, luase cu autorizaţia scrisă a agenţiei, un transport de două sute cincizeci coşciuge dintre cari şaizeci şi cinci trebuiau debarcate la Taku pentru a fi expediate în provinciile dela nord.

Transbordarea acestei încărcături se făcuse de pe vasul american pe cel chinez şi, în dimineaţa aceea chiar, la 27 Iunie, acesta îşi făcea apariţia în portul Fu-Ning.

Cu el avea să călătorească Kin-Fo şi tovarăşii săi. Ei nu l'ar fi ales, fără îndoială ; dar, în lipsă de alte vapoare cari să plece în golful Léao-Tong, trebuiră să se imbarce.

Nu era, de altfel, vorba decât de un drum de două sau trei zile cel mult, foarte uşor de străbătut la această epocă a anului.

Sam-Yep era un vas de aproape trei sute tone. El era de construcţie modernă. Uşurinţa sa îl făcea să lunece pe apă, ca o plută. O ancoră, fabricată dintr'un lemn foarte tare, pânze mlădioase cari se manevrau de pe ponton, închizându-se sau deschizându-se în felul unui evantai, două catarguri, unul mare şi unul mai mic, — iată structura corăbiei acestea.

Cu siguranţă, nimeni, la vederea *Sam-Yepului*, n'ar fi ghicit că cei cari o închiriaseră făcuseră din ea, de data asta, un enorm dric.

Aşa dar, lăzile de ceai, baloturile de mătăsării, cantităţile de parfumerii chineze, erau înlocuite prin încărcătura de care am amintit. Dar ceeace făcuse *Sam Yep* nu era o operă de repatriere, — o repatriere de cadavre, ce-i drept, dar de cadavre a căror dorinţă era satisfăcută?

Nici Kin-Fo şi nici Sun nu puteau încerca cea mai mică repulsie călătorind în astfel de condiţiuni. Erau prea chinezi pentru asta. Craig şi Fry, asemeni compatrioţilor lor americani, cari nu privesc cu ochi buni acest soi de marfă, ar fi preferat, fără îndoială, orice alt vas de comerţ, dar nu aveau încotro.

Un căpitan şi şase oameni compuneau echipagiul. Se spune că busola a fost inventată în China. E cu putinţă, dar navigatorii nu se servesc niciodată de ea şi merg la întâmplare.

La fel făcea şi căpitanul Yin, comandantul *Sam-Yepului* care căuta să nu piardă din vedere, de loc, litoralul golfului.

Căpitanul Yin, un omuleţ cu figura zâmbitoare, vioi şi vorbăreţ, era dnmonstraţia vie a însăşi mişcării perpetue. El nu putea sta o clipă pe loc. Gesticula. Braţele-i, ochii-i vorbeau încă mai mult decât limba care, totuşi, nu se odihnea un moment. Inghiontea oamenii, îi interpela, îi înjura; dar, în definitiv, bun marinar, foarte îndemânatec prin părţile acestea, manevrându-şi corabia cu multă uşurinţă.

Kin-Fo, Craig şi Fry fuseseră, de bine, de rău, găzduiţi în partea de dinapoi, Sun în cea dinainte.

Ambii agenţi, mereu bănuitori, se dedaseră unui minuţios examen al echipagiului şi al căpitanului. Nu găsiră nimic suspect în atitudinea lor. A presupune că erau de acord cu Lao-Shen, era în afară de orice crezare, întrucât singură întâmplarea pusese această corabie la dispoziţia clientului lor; or, cum ar fi putut să fie întâmplarea complice a mult faimosului Taï-ping!

Drumul, în afară de primejdia mării, era deci de natură să le alunge, pentru câteva zile, teama. Astfel îl lăsară pe Kin-Fo întrucâtva în pace.

Acestuia, dealtminteri, nu-i păru rău. El se izolă în cabina-i „filozofând" în voe. Biet om, care nu ştie să îşi preţuiască norocul, nici să înţeleagă cât valora existenţa-i scutită de necazuri, în vila din Shang-Haï! Să reintre în posesia scrisorii şi atunci se va vedea dacă lecţia i-a fost de folos, dacă nebunul va fi devenit înţelept!

Scrisoarea asta îi va fi, în sfârşit, redată. Da, fără îndoială, întrucât punea un preţ restituirei sale! Pentru Lao-Shen ea nu putea fi decât chestiune de bani! Totuş, trebuia să-l surprindă iar nu să fie surprins! Mare greutate. Lao-Shen trebuia să fie în curent cu tot ce făcea Kin-Fo; Kin-Fo nu ştia nimic din ceeace făcea Lao-Shen. De aci, pericol foarte serios, îndată ce clientul lui Craig-Fry ar fi debarcat în provincia pe care o exploata Taï pingul. Greutatea era deci asta: să-l prevestească Evident, Lao-Shen ar fi trebuit să ţină mai mult să câştige cincizeci mii dolari dela un Kin-Fo viu, decât dela un Kin-Fo mort.

Ar fi fost scutit de o călătorie până la Shang-Haï şi de o vizită în biurourile *Centenarului*, ceeace n'ar fi fost uşor, oricare ar fi fost îngăduinţa guvernului faţă de el.

Asta gândea mult schimbatul Kin-Fo.

Dar la ce reflecta Sun?

Sun nu reflecta Sun stătea întins în cabina sa rugându-se divinităţilor răufăcătoare ale golfului Pe-Cé-Li. El nu isbuti să adune câteva idei decât pentru a blestema şi pe stăpânul său, şi pe filozoful Wang şi pe banditul Lao-Shen! Sufletul îi era prostit. *Ai ai ya!* ideile i prostite! Nu se mai gândea nici la ceai şi nici la orez!

Ai ai ya! Ce vânt îl împinsese într'acolo! Greşise de o mie de ori, de zece mii de ori intrând în serviciul unui om care mergea pe mare! Ar fi dat bucuros ceeace îi mai rămăsese din coadă pentru a nu fi aci! Ar fi preferat să îşi radă capul, sau să se facă bonz!

Totuş, sub presiunea unui vânt plăcut *Sam Yep* înainta uşor. Trecu pe dinaintea Pei-Tangului, la îmbucătura flu-

viului cu acest nume, nu departe de cotul unde armatele europene operară debarcarea lor, apoi pe lângă Shan-Tung, Ciang-Ho la gurile Taului, pe lângă Haï-Vé Tsé.

Partea asta a golfului începea a deveni deşartă. Mişcarea maritimă, destul de însemnată la estuarul Peï hoului, nu mai era în floare decât la douăzeci mile de acolo. Câteva corăbii de comerţ, făcând mici curse, câteva bărci de pescuit, cercetând apele, iată aspectul acestei porţiuni de mare.

Craig şi Fry observară că vasele pescarilor, chiar cele a căror capacitate nu trece de cinci sau şase tone, erau înarmate cu unul sau două tunuri mici.

La observaţia pe care o făcură căpitanului Yin, acesta răspunse, frecându-şi palmele:

„Trebuesc înspăimântaţi piraţii!

— Piraţi în această parte a golfului Pé-Cé-Li! exclamă Craig, nu fără oarecare surpriză!

— Pentruce nu? răspunse Yin. Aci ca pretutindeni. Aceşti oameni de ispravă nu lipsesc pe mările Chinei!".

Şi căpitanul râdea arătând dublu-i şir de dinţi strălucitori.

„Nu păreţi a vă teme de ei, observă Fry.

— Nu am cele două tunuri cu mine? Două năzdrăvane cari vorbesc cu glasul ridicat când ei se apropie prea mult!

— Sunt încărcate? întrebă Craig.

— De obicei.

— Şi acum?

— Nu.

— Pentruce? întrebă Fry.

— Pentrucă nu am pulbere pe bord, răspunse liniştit căpitanul.

— Atunci la ce bun tunurile? spuseră Craig-Fry, puţin satisfăcuţi de răspuns.

— La ce bun? strigă căpitanul. Hei, pentru a apăra un transport când el merită asta, când corabia mea e încărcată cu ceai sau opium! Dar, astăzi cu încărcătura sa!...

— Şi cum ar şti piraţii că vasul d-voastră merită sau nu osteneala de a fi atacat? întrebă Craig.

— Vă temeţi dar mult de vizita acestor straşnici oameni? răspunse căpitanul înălţând din umeri.

— Ei da, zise Fry.

— D-voastră n'aveţi marfă pe bord.

— Bine, adăogă Craig, dar avem motive particulare pentru a nu dori vizita lor.

— Hei, fiţi fără grije! răspunse căpitanul. Piraţii, dacă ne vor întâlni, nu se vor obosi cu corabia noastră!

— Şi de ce?

— Pentru că îşi vor da seama de conţinutul ei îndată ce o vor vedea.

Şi căpitanul arătă pavilionul alb.

— Pavilion alb, cernit! Pavilion de doliu! Nu se vor deranja ca să jefuiască un transport de coscinge!

— Ei pot crede că navigaţi sub pavilion de doliu din prevedere, observă Craig, şi ar putea veni pe bord să controleze...

— Dacă vin, îi vom primi, răspunse căpitanul Yin, şi după ce ne vor fi făcut vizita vor pleca aşa cum au venit!

Craig-Fry nu insistară, dar ei împărtăşeau prea puţin netulburata linişte a căpitanului. Capturarea unei corăbii de trei sute de tone oferea destule foloase acestor „oameni straşnici" de cari vorbea Yin, pentru ca ei să voiască a încerca atacul. Orice ar fi, trebuia să se resemneze şi să nădăjduiască într'o fericită călătorie.

De altfel, căpitanul nu neglijase nimic pentru a-şi asigura împrejurări prielnice. In momentul pornirei a fost sacrificat un cocoş în onoarea divinităţilor mării. Pe punte atârnau încă aripile nenorocitului jertfit. Câteva picături din sângele său, răspândite pe punte, o duşcă de vin, zvârlită peste bord, complectaseră sacrificiul. Sfinţită în felul acesta, la ce s'ar fi putut teme corabia *Sam-Yep* sub comanda bravului căpitan Yin?

S'ar putea totuş crede că răsfăţatele divinităţi nu erau mulţumite. Fie că cocoşul fu prea slab, fie că vinul nu era de soi bun, un vânt grozav se năpusti asupra corăbiei. Nimic nu lăsa să fie prevăzut în cursul zilei liniştite, limpezi, legănată de o aliere plăcută Cel mai pătrunzător marinar nu ar fi bănuit. Spre orele opt seara, *Sam-Yep*, mereu la suprafaţă, se pregătea să urce spre nord-est. De aci nu avea decât să alerge în larg. Căpitanul Yin socotea dar să atingă în mai puţin de douăzeci şi patru ore terenul la Fu-Ning.

Astfel, Kin-Fo vedea apropiindu-se ora ancorării nu fără oarecare nerăbdare ce devenea feroce la Sun. Cât priveşte pe Fry-Craig, ei făceau următorul calcul: că, dacă în trei zile, clientul lor smulgea din mâinile lui Lao Shen scrisoarea ce îi compromitea existenţa, aceasta s'ar întâmpla tocmai în momentul când *Centenarul* nu ar mai fi avut de ce să se îngrijească de el. De fapt, poliţa nu-l ocrotea decât până la 30 Iunie, exact, întrucât Kin-Fo nu încredinţase decât un vărsământ de două luni în mâinile onorabilului William J. Bidulph. Şi atunci:

„All.. zise Fry.

— Right!" complectă Craig.

Spre seară, în momentul când corabia ajungea la intrarea golfului Léao-Tong vântul săltă brusc la nord-est; apoi, trecând la nord, sufla după două ore la nord-vest.

Dacă ar fi avut un barometru pe bord. căpitanul Yin ar fi putut constata că coloana mercurială pierduse, brusc aproape, patru-cinci milimetri. Or, această repede golire a aerului prezicea un typhon [1]) apropiat a cărui mişcare descărca de pe acum straturile atmosferice. Pe de altă parte, dacă ar fi cunoscut observaţiile englezului Paddington şi ale americanului Maury, căpitanul Yin ar fi încercat să schimbe directiva şi să manevreze spre nord-est, în nădejdea de a da peste o

1) Vârtejurile se numesc «tornados» pe coasta de vest a Africei şi «typhon» pe mările Chinei. Denumirea lor ştiinţifică e «ciclon».

atmosferă prielnică, în afară de centrul de atracţie al vârtejului.

Dar căpitanul Yin nu făcea niciodată uz de barometru şi nu cunoştea mersul cicloanelor. De altfel nu sacrificase oare un cocoş, iar jertfa asta nu trebuia să îl pună la adăpost de toate?

Neîndoelnic, superstiţiosul chinez era un marinar foarte bun şi o dovedi în aceste împrejurări. Din instinct manevră asemeni unui căpitan european.

Typhonul nu era decât un mic ciclon dotat, prin urmare, cu o foarte mare viteză de rotaţie şi cu o mişcare de translaţie ce trecea de o sută kilometri pe oră. Impinse deci vasul spre est, circumstanţă fericită în definitiv, deoarece alergând înainte corabia s'ar fi ridicat pe o coastă ce nu oferea niciun adăpost şi ar fi fost cu siguranţă pierdută în scurt timp.

La 11 seara vârtejul atinse maximum de intensitate. Căpitanul Yin, ajutat eficace de personalul său, manevra ca un adevărat om de mare. El nu mai râdea, dar îşi păstrase întreg sângele rece. Mâna-i, solid fixată la bară, conducea corabia uşoară ce sălta pe talazuri ca o floare de nalbă.

Kin-Fo părăsise cabina de dinapoi. Fixat de parapet; el privea cerul cu norii răvăşiţi de furtună ce târau pe deasupra apelor zdrenţele lor de aburi. Contempla marea, nespus de albă în noaptea întunecată. Pericolul nu îl mira şi nici nu-l îngrozea. El făcea parte din şirul de emoţii ce-i rezerva nenorocul care îl urmărea. O călătorie de şaizeci ore, fără furtună, în plină vară, era bună pentru fericiţii zilei, nu pentru cei ca el.

Craig şi Fry se simţeau mult mai îngrijaţi, veşnic în virtutea preţului ce reprezinta pentru companie clientul lor. Cert, viaţa lor valora cât cea a lui Kin-Fo. Morţi împreună cu el, nu s'ar mai fi preocupat de interesele *Centenarului*. Dar conştiincioşii se uitau pe ei înşişi şi nu gândeau decât la datoria lor. Să piară? Bine! Cu Kin-Fo? Fie! Dar după

30 Iunie! Să salveze un milion, iată ce vroiau Craig-Fry! Iată ceeace gândeau Fry-Craig!

Timp de trei ore corabia fu în mare pericol. Ca să fie ţinută într'o direcţie neschimbată, în mijlocul talazurilor spumegânde de răscoala vârtejului, nici chip de gândit. Pentru a păstra drumul parcurs până atunci, nu puteai să pretinzi.

Totuşi o întâmplare fericită făcu ca *Sam-Yep* să atingă, fără stricăciuni grave, centrul uriaşului disc atmosferic ce cuprindea o rază de o sută de chilometri. Acolo marea se întindea pe un spaţiu de doi-trei chilometri, liniştită, cu vânt abia simţit. Era ca un lac calm în mijlocul unui ocean dezlănţuit.

Scăparea corăbiei fu dar în aceia că uraganul o împinsese aci. Spre orele trei dimineaţa furia ciclonului scădea ca prin farmec iar apele tumultoase începeau a se linişti în jurul micului lac central.

Dar, când se lumină deabinelea, în zadar căută *Sam-Yep* un petec de pământ la orizont. Nici o coastă în faţa ochilor. Apele golfului înconjurau vasul de toate părţile.

CAP. XVIII

In care Craig şi Fry fac o descoperire importantă

— Unde suntem, căpitane Yin? întrebă Kin-Fo când pericolul fu trecut.

— Nu pot să ştiu exact, răspunse căpitanul a cărui figură devenise din nou jovială.

— In golful Pé-Cé-Li?

— Poate.

— Sau în golful Léao-Tong?

— Posibil.

— Dar încotro vom merge?

— Încotro ne-o împinge vântul.

— Şi când?

— Imi e cu neputinţă să spun.

— Un adevărat chinez e întotdeauna orientat, d-le căpitan, reluă Kin-Fo înciudat, citând un dicton cunoscut în Imperiul de mijloc.

— Pe pământ, da! răspunse căpitanul Yin. Pe mare, nu! Şi gura-i se întinse până la urechi.

„Nu e nimic de râs, zise Kin-Fo.

— „Nici de plâns" replică marinarul.

Adevărul e că, dacă situaţia nu era alarmantă, căpitanului Yin îi era imposibil totuş să spună unde se afla *Sam-Yep*. Corabia, cu pânzele strânse, nemaiputând fi aproape deloc condusă, fusese jucăria uraganului. Răspunsurile aşa de nesigure ale căpitanului nu erau deci fără de motiv. Decât, el le-ar fi putut da cu mai puţină jovialitate.

Totuş, la urma urmei, fie că era târâtă în golful Léao-Tong sau svârlită din nou în golful Pé-Cé-Li, vasul nu putea să şovăiască a-şi lua direcţia nord-vest. Pământul trebuia în orice caz găsit într'acolo. Chestie de distanţă, atâta tot.

Căpitanul Yin ar fi trebuit deci să întindă pânzele şi să meargă în sensul soarelui ce strălucea puternic, dacă manevra i-ar fi fost cu putinţă în momentul acesta.

Ea nu era.

Dealtfel, linişte grea după vârtej; niciun curent în aer, niciun suflu de vânt. O mare fără cute, puţin umflată de ondulările spumei de pe deasupra. Corabia se ridica şi se cobora cu o forţă regulată care nu o clătina. Un abur cald plutea deasupra apelor, iar cerul, aşa de profund tulburat în timpul nopţii, părea acum nepotrivit cu totul unei lupte a elementelor.

Era una din acele calme „seninătăţi" a căror durată scapă oricărei aprecieri.

„Foarte bine! îşi zise Kin-Fo. După furtuna care ne-a azvârlit în larg, iată că lipsa vântului ne împiedică de-a reveni la mal!"

Apoi adresându se căpitanului:

„Cât poate să dureze liniştea asta? întrebă el'

— In sezonul ăsta, domnule! Ei, cine ar putea şti? răspunse căpitanul.

— Ore sau zile?

— Zile sau săptămâni! replică Yin cu un zâmbet de perfectă resemnare care scoase pe pasagerul său din sărite.

— Săptămâni! exclamă Kin-Fo. D-voastră credeţi că eu pot să aştept săptămâni!

— Va trebui de sigur, afară doar dacă nu vom târâ corabia noastră de vre-o remorcă!

— La dracu cu corabia voastră, cu toţi cei pe cari îi poartă în ea, cu mine cel dintâi, căci eu am avut proasta idee de-a mă urca într'însa!

— Domnule, răspunse căpitanul Yin, vreţi să vă dau două sfaturi bune?

— Daţi-mi.

— Primul, de-a dormi liniştit cum am să fac eu, ceeace va fi înţelept după o noapte petrecută pe punte.

— Şi al doilea? întrebă Kin-Fo pe care calmul căpitanului îl exaspera tot atât cât şi calmul mării.

— Al doilea, răspunse Yin, e de a imita pe pasagerii mei din sicrie. Ei nu se plâng niciodată şi primesc vremea aşa cum e.

După această filozofică observaţie, demnă de însuşi Wang, căpitanul intră în cabină, lăsând doi sau trei oameni ai echipajului întinşi pe punte.

Timp de un sfert de oră Kin-Fo se plimbă de colo până colo, cu braţele pe piept, mişcând cu nerăbdare din degete. Apoi, aruncând o ultimă privire mohorâtei întinderi în mijlocul căreia se afla corabia, dădu din umeri şi se duse la locu-i fără a fi adresat un cuvânt lui Fry-Craig.

Cei doui agenţi se aflau totuş afară, rezemaţi de perete, şi flecăreau potrivit obiceiului lor. Auziseră întrebările lui Kin-Fo şi răspunsurile căpitanului, dar fără a lua parte la

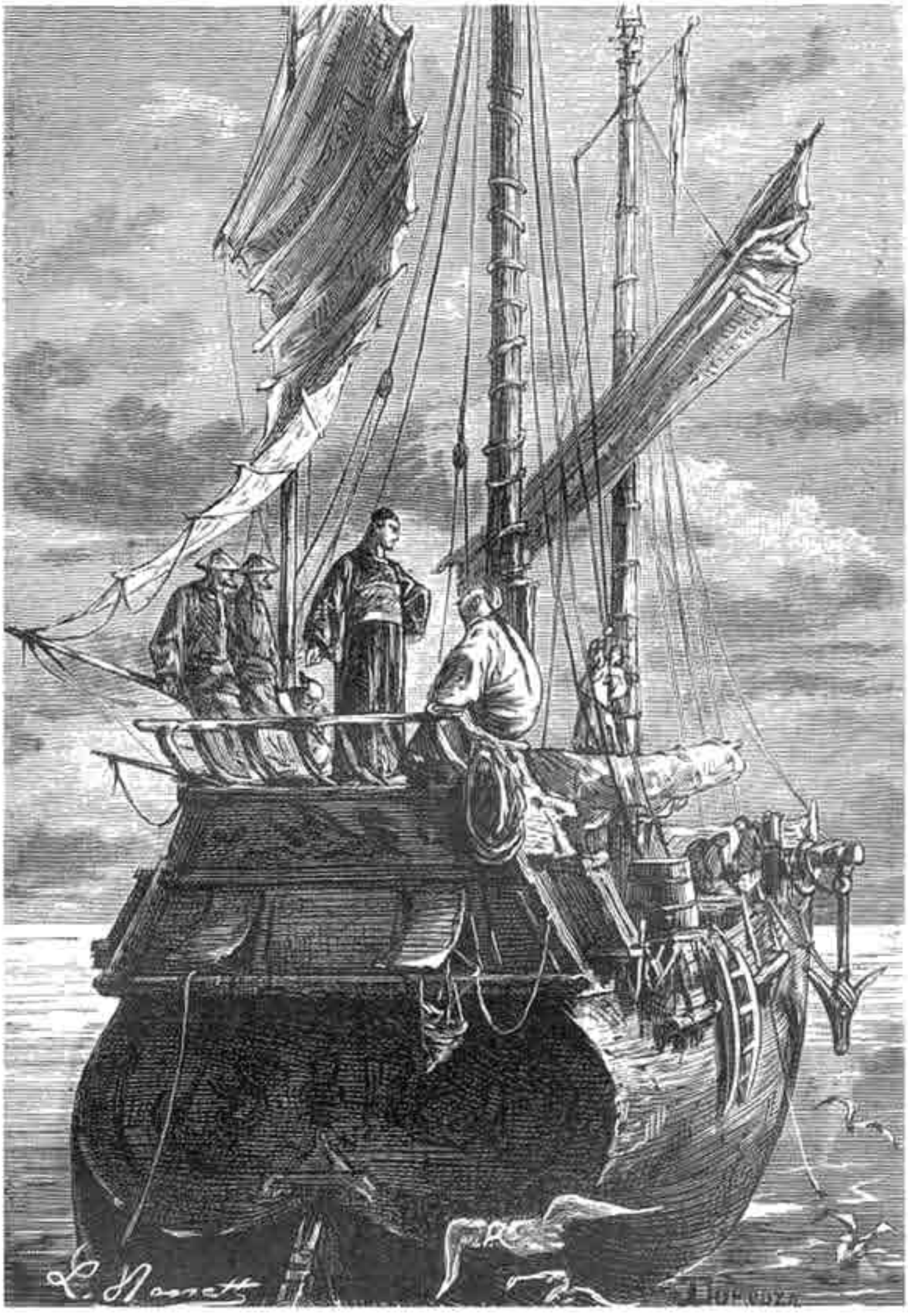

conversaţie. La ce le-ar fi servit să se amestece şi, mai ales, pentruce s'ar fi plâns de întârzierile cari necăjeau atât pe clientul lor?

Dealtminteri, ceeace pierdeau în timp câştigau în siguranţă. Intrucât Kin-Fo nu mai alerga după primejdii, iar mâna lui Lao-Shen nu îl putea atinge, — ce puteau să ceară mai mult?

In afară de asta, răspunderea lor avea să înceteze curând. Patruzeci de ore încă şi apoi toată armata Tai-pingilor putea să năvălească asupra fostului lor client, căci ei nu ar fi riscat un singur fir de păr în apărarea lui. Foarte practici, aceşti americani! Devotaţi lui Kin-Fo atâta vreme cât el preţuia două sute mii de dolari, complect indiferenţi pentru tot ce i s'ar fi întâmplat când el nu mai preţuia o sapecă!

Craig şi Fry, după ce raţionară astfel, dejunară cu multă poftă. Proviziile erau de excelentă calitate. Mâncară din aceeaş farfurie, aceeaş cantitate de dumicaţi de pâine şi de friptură rece. Băură acelaş număr de pahare dintr'un excelent vin de Chao-Chigne, în sănătatea onorabilului William J. Bidulph. Fumară la fel o jumătate duzină de ţigări şi dovediră încă odată că pot fi „Siamezi" prin gusturi şi deprinderi, dacă nu prin născare.

Bravi yankei, cari se credeau a fi la capătul greutăţilor lor!

Ziua se scurse fără incidente, fără accidente. Acelaş calm în atmosferă, aceeaş înfăţişare vaporoasă a cerului. Nimic care să lase a se ghici o schimbare în situaţia meteorologică. Apele mării erau încremenite ca ale unui lac.

Către orele patru Sun reapăru pe punte, clătinându-se, legănându-se, asemeni unui om beat, cu toate că, în viaţa sa, nu băuse niciodată aşa de puţin ca în ultimele zile.

După ce fusese violet, la început, apoi albastru, verde, chipu-i tindea să redevină galben.

Sun se târî înspre cei doi agenţi, cu ochii pe jumătate închişi, fără a îndrăzni să privească dincolo de parapetul vasului.

„Ajunşi?... întrebă el.
— Nu, răspunse Fry.
— Sosim?...
— Nu, răspunse Craig.
— Ai ai ya!“ făcu Sun.

Şi, desnădăjduit, neavând putere de a vorbi mai mult, se întinse pe jos, agitat de zgâlţâituri convulsive cari îi bălăngăneau coada scurtată asemeni unui ciot de căţel.

Totuş, şi în urma ordinelor date de căpitan, tăbliile pontonului fuseseră deschise pentru a aerisi fundul corăbiei în care se aflau depozitate cadavrele. Nimerită măsură de prevedere.

Craig-Fry, plimbându-se pe punte, se opriră în mai multe rânduri în faţa beciului cel mare. Sentimentul curiozităţii îi împinse curând să viziteze această hrubă funerară. Coborîră.

Soarele desena atunci un trapez de lumină în chiar centrul deschizăturii, dar părţile laterale rămâneau într'o obscuritate profundă. Cu toate astea ochii lui Craig şi Fry se obişnuiră curând cu întunericul şi putură observa aranjamentul acestei încărcături speciale a vasului.

Beciul nu era divizat, aşa cum e la cele mai multe corăbii de comerţ, prin despărţituri piezişe. El rămânea deci liber dela un cap la altul, rezervat în întregime mărfurilor, oricari ar fi fost, căci cabinele de pe punte ajungeau pentru locuinţa echipajului.

De fiecare parte a hrubei, curată ca salonul unui spital, se ridicau cele şeaizeci şi cinci sicrie cu destinaţia pentru Fu-Ning. Aşezate solid, ele nu puteau nici să se clatine din loc, nici să pericliteze în vreun fel siguranţa corăbiei.

O potecă lăsată liberă între dublul şir de sicrie, îngăduia să mergi dela o extremitate a hrubei, din plină lumină venită prin deschizătura de sus, într'o obscuritate relativă.

Craig şi Fry, tăcuţi ca într'un mausoleu, parcurseră poteca.

Ei priveau, nu fără oarecare curiozitate.

Se aflau acolo coscinge de toate formele, de toate dimen-

Cei doi agenţi, apropiindu-se, ascultară ţinându-şi respiraţia. Cu siguranţă, ronţăitul se producea în interiorul unuia din sicrie.

„Nu l'or fi pus în una din cutiile astea pe vreun chinez căzut în letargie? zise Craig.

— Şi care ar fi înviat după trecere de cinci săptămâni?“ răspunse Fry.

Ambii agenţi puseră mâna pe cosciugul suspect şi constatară că mişcarea se producea înăuntru.

„Drace! zise Craig.

— Drace!“ zise Fry.

Aceeaş idee le venise, natural, amândurora: că un apropiat pericol le ameninţa clientul.

Indată, retrăgând puţin câte puţin mâna, simţiră cum acoperişul sicriului se ridica cu băgare de seamă.

Craig şi Fry, ca oameni pe cari nimic nu i-ar mai fi surprins, stătură nemişcaţi şi, fiindcă nu puteau vedea în obscuritatea adâncă, ascultară nu fără încordare.

„Tu eşti, Cuo?“ spuse o voce care ascundea un sentiment de foarte multă prudenţă.

Aproape în acelaş timp, dintr'unul din coscingele din al doilea rând, care se întredeschise, o altă voce murmură:

„Tu eşti, Fa-Kien?“

Şi următoarele câteva cuvinte fură la iuţeală schimbate:

„In noaptea asta?...

— In noaptea asta.

— Inainte de ridicarea lunei?

— La priveghiul al doilea.

— Şi tovarăşii noştri?

— Ei sunt pregătiţi.

— Treizeci şi şease ore în coscing, mi-e destul!

— Mi-e prea mult!

— In sfârşit, Lao-Shen a vroit!

— Tăcere!“

La numele celebrului Taï ping, Craig şi Fry oricât ar fi

fost de stăpâni pe ei înşişi, nu-şi putură reţine o uşoară mişcare.

Imediat capacele căzură pe lăzile prelungi. O tăcere complectă domnea în hruba corăbiei *Sam-Yep*.

Fry şi Craig, târându-se pe genunchi ajunseră în partea luminată prin deschizătura cea mare şi se urcară pe punte. După o clipă erau în spatele vasului, acolo unde nimeni nu-i putea auzi.

„Morţi cari vorbesc... zise Craig.

— Nu sunt morţi!“ răspunse Fry.

Aşa dar, tovarăşi de-ai temutului Lao-Shen se strecuraseră pe bord. Putea fi îndoială că aceasta nu se întâmplase cu complicitatea căpitanului Yin, a echipajului său, a hamalilor din portul Taku cari îmbarcaseră funebrul transport? Nu! După ce debarcaseră de pe nava americană care le aducea dela San-Francisco, sicriele stătuseră într'o magazie vreme de două nopţi şi două zile. Doisprezece, douăzeci, şi mai mulţi poate, din piraţii afiliaţi la banda lui Lao-Shen, violând cosciugele, le goliseră de cadavre pentru a ocupa ei locul. Dar, pentru a încerca lovitura asta, sub inspiraţia şefului lor, ei ştiau că Kin-Fo se îmbarca pe *Sam-Yep*. Or, cum ar fi putut afla asta?

Punct pe deaîntregul obscur.

Ceeace era sigur e că chinezi de cea mai proastă speţă se găseau pe corabie la plecarea din Taku, e că numele lui Lao-Shen fusese pronunţat de unul din ei, e că viaţa lui Kin-Fo era direct şi în curând ameninţată.

Noaptea aceasta chiar, avea să coste pe Centenar două sute mii de dolari.

Ar fi să nu-i cunoaştem pe Fry şi Craig dacă ne-am închipui că au să-şi piardă capul în astfel de împrejurări critice. Hotărîrea lor fu imediat luată: trebuiau să silească pe Kin-Fo a părăsi corabia înainte de priveghiul al doilea, şi să fugă cu el.

Dar cum să scape?

Erau orele şeapte seara. Căpitanul, închis în cabină, nu îşi făcuse încă apariţia. El aştepta de sigur ora convenită cu tovarăşii lui Lao-Shen.

„Nici un moment de pierdut!“ spuseră Fry-Craig.

Nu, nici unul!

Corabia părea părăsită la întâmplare. Un singur matelot dormea în faţă.

Craig şi Fry împinseră uşa cabinei de dinapoi şi se apropiară de Kin-Fo.

Kin-Fo dormea.

Greutatea unei mâini îl trezi.

„Ce poftiţi?“ zise el.

In câteva cuvinte, Kin-Fo fu pus în curent cu situaţia. Curajul şi sângele rece nu-l părăsiră.

„Să aruncăm în mare aceste false cadavre!“ strigă el.

Un plan dumnezeesc dar de ne îndeplinit, dată fiind complicitatea căpitanului Yin şi a pasagerilor beciului.

„Ce-i de făcut atunci? întrebă el.

— Să vă îmbrăcaţi cu acestea!“ răspunseră Fry-Craig.

Deschizând unul din pachetele îmbarcate la Ton-Céu, prezintară clientului lor unul din minunatele aparate nautice inventate de căpitanul Boyton.

Pachetul conţinea alte trei aparate cu diversele accesorii cari le completau făcându-le utile salvării în caz de naufragiu.

„Fie, zise Kin-Fo. Mergeţi de căutaţi pe Sun!“.

După o clipă, Fry îl aducea pe Sun complect aiurit. Trebui îmbrăcat. El se lăsa, în mod automat, nemanifestând gândul său decât printr'un *ai ai ya* care îţi rupea inima!

La orele opt Kin-Fo şi tovarăşii săi erau gata. S'ar fi zis că sunt patru foci din mările îngheţate în momentul de a se cufunda. Trebue, totodată, spus că foca Sun nu avea nimic din mlădierea uimitoare a acestor mamifere marine, atât era de molâu în vestmântul său nou.

Incepea să se întunece spre est. Corabia plutea în mijlocul unei tăceri complecte pe suprafaţa calmă a apelor.

V. DUTERTRE Sc.

L. Pannett
PANN

Craig şi Fry împinseră una din ferestrele de dinapoi. Sun fu ridicat fără multă bătae de cap, fu trecut prin aceasta şi aruncat în mare.

Kin-Fo îl urmă îndată. Apoi Craig şi Fry, adunând aparatele cari le erau necesare, se zvârliră pe rând.

Nimeni nu putea bănui că pasagerii de pe *Sam-Yep* părăsiseră bordul!

CAPITOLUL XIX

Care nu sfârşeşte bine nici pentru căpitanul Yin, comandantul corăbiei, nici pentru echipajul său

Aparatele căpitanului Boyton constă numai dintr'un vestmânt de cauciuc, pantalon, jachetă şi capişon. Prin însăşi felul stofei întrebuinţate, ele sunt dar impermeabile. Totuşi, impermeabile în ce priveşte apa, ele nu ar fi fost la frig în urma unei cufundări prelungite. Pentru aceasta vestmintele sunt din două stofe, puse una deasupra alteia, între cari se poate insufla o anume cantitate de aer.

Aerul serveşte în două împrejurări: 1. menţine aparatul suspendat la suprafaţa apei; 2. împiedică orice contact cu mediul lichid şi, în consecinţă, garantează contra oricărei răciri. Astfel învesmântat, un om ar putea să plutească la infinit.

De prisos să spunem că cusătura aparatelor era perfectă.

La jachetă erau fixate mai multe tuburi de cauciuc cari serveau pentru introducerea aerului şi permiteau a reglementa după voe densitatea pe care vroiai s'o obţii. Puteai deci să stai cufundat până la gât sau până la jumătatea corpului, numai, sau să iei chiar poziţia orizontală. Intr'un cuvânt complectă libertate de acţiune şi de mişcare, siguranţă garantată şi absolută.

Acesta-i aparatul care a procurat atâta faimă inventato-

rului său şi a cărui utilitate practică e vădită într'un anumit număr de accidente pe mare. Diverse accesorii îl complectează: un sac impermeabil conţinând câteva ustensile şi pe care îl puteai prinde pe corp; un baston solid care se fixa de picior; o vâslă mică ce servea sau pentru vâslit sau pentru cârmă, după împrejurări.

Echipaţi astfel, Kin-Fo, Craig-Fry şi Sun plutean acum la suprafaţa valurilor. Sun se lăsă împins de unul din agenţi şi, din câteva mişcări de vâslă, toţi patru se putură îndepărta de corabie.

Noaptea, foarte întunecoasă încă, favoriza manevra. In caz când căpitanul Yin sau vreunul din mateloţii săi s'ar fi urcat pe punte ei n'ar fi putut să vadă pe fugari. Nimeni, de altfel, nu avea cum să presupună că ei părăsiseră bordul în aceste condiţiuni. Ticăloşii, închişi în hrubă, nu vor afla de cât în ultimul moment.

„La priveghiul al doilea" spusese falsul mort din sicriul din urmă, adică pe la miezul nopţii.

Kin-Fo şi tovarăşii săi aveau dar câteva ore de răgaz pentru a fugi şi, în acest timp, ei nădăjduiau să câştige o milă asupra vasului. De fapt o „tremurare" începea să brăzdeze oglinda apelor, dar aşa de uşor că nu trebuiau să conteze decât pe vâslă pentru a se depărta de corabie.

In câteva minute Kin-Fo, Craig şi Fry se obişnuiseră aşa de bine cu aparatul lor că îl manevrau instinctiv, fără să şovăiască nici asupra mişcării ce trebuia făcută, nici asupra poziţiei de luat. Sun, însuşi, se ţinea bine şi se găsea mult mai la adăpost aci decât pe bordul vasului. Rău-i de mare încetase subit.

Dar dacă Sun nu mai era bolnav, el era stăpânit de o frică grozavă. Se gândea că rechinii încă nu se culcaseră, şi, instinctiv, sgârcea picioarele ca şi cum ar fi fost pe punctul de a fi înhăţat!...

Sincer vorbind, puţin din îngrijorarea lui nu era deplasată de data asta.

Astfel mergeau Kin-Fo şi tovarăşii săi, svârliţi de nenoroc în cele mai anormale situaţii. Vâslind, ei stăteau aproape orizontal. Când se opreau în loc, reluau poziţia verticală.

La o oră după ce-l părăsiseră, Sam-Yep le rămânea în urmă cu o jumătate de milă. Se opriră atunci, se sprijiniră în vâslă şi ţinură un sfat, având grije să nu vorbească deçât cu voce joasă:

„Ce ticălos căpitanul ăsta"! exclamă Craig pentru a intra în materie.

— Ce potlogar Lao-Shen! ripostă Fry.

— Vă miră? zise Kin-Fo cu tonul unui om pe care nu l-ar mai surprinde nimic.

— Da! răspunse Craig, căci nu pot înţelege cum au putut şti mizerabilii că noi ne vom urca în corabia asta!

— De ne'nţeles, oricum, adăogă Fry.

— Nu are însemnătate cum au ştiut de vreme ce-am scăpat!

— Scăpat! răspunse Craig. Nu! Atâta vreme cât Sam-Yep va fi în faţa noastră, noi nu vom fi în afară de pericol!

— Ei bine, ce e de făcut? întrebă Kin-Fo.

— Să dublăm forţele, răspunse Fry, şi să ne depărtăm deajuns pentru a nu fi zăriţi în zorii zilei!

Şi Fry acumulând o anumită doză de aer în aparatul său, se ridică deasupra apei până la jumătatea corpului. Aduse apoi sacul pe piept, îl deschise, scoase o sticlă şi un pahar pe care îl umplu cu'n rachiu întăritor şi-l dădu clientului său.

Kin-Fo nu se lăsă rugat şi dădu de duşcă paharul până la ultima picătură.

Craig-Fry îl imitară, iar Sun nu fu uitat.

— Merge?... îi zise Craig.

— Ca untul! răspunse Sun după ce îl goli. Numai de-am putea îmbuca ceva!

— Mâine, zise Craig, vom dejuna şi câteva pahare de ceai...

— Rece! exclamă Sun strâmbându-se.

— Cald! răspunse Craig.

— Veţi face foc?

— Vom face foc.

— Pentruce să aşteptăm până mâine? întrebă Sun.

— Vrei ca focul să dea de veste căpitanului Yin şi complicilor lui?

— Nu! Nu!

Atunci pe mâine"!

Intr'adevăr, ştraşnicii oameni ţineau taifas „ca la ei acasă"! Urcau şi coborau pe apă, rând pe rând, asemeni clapelor unui clavir atinse de mâna pianistului.

Incepu să adie.

— La lucru, răspunseră Fry-Craig.

Şi se pregăteau a manevra bastonul de care era ataşată pânza, când Sun scoase o exclamaţie de groază:

„Taci, imbecilule"! zise stăpânul lui. Vrei dar să fim descoperiţi?

— Mi s'a părut că văd... murmură Sun.

— Ce?

— Un animal mare... care s'apropia... Un fel de rechin...

— Te înşeli, Sun! zise Craig, după ce privi cu atenţie suprafaţa mării.

— Dar... am crezut că simt... reluă Sun.

— Taci, ticălosule! zise Kin-Fo, punând o mână pe umărul servitorului său. Chiar de-ţi vei simţi înhăţat piciorul, te opresc să strigi, că de nu...

— De nu, adăogă Fry, o tăetură de cuţit în aparatul lui şi îl vom da la fund, unde va putea să strige cât va avea plăcere!

Nenorocitul Sun, se vede, nu era la capătul necazurilor sale. Frica îl muncea, dar el nu mai putea să sufle un cuvânt. Nu era departe de-a regreta corabia, răul de mare şi pasagerii din pivniţa funebră.

După cum constatase Kin-Fo, începea să adie; dar nu era decât una din acele slabe mişcări în atmosferă, cari, cele mai adesea, sfârşesc în zorii zilei. Trebuiau să profite

pentru a se depărta cât mai mult cu putință de *Sam-Yep*. Când tovarășii lui Lao-Shen nu-l vor mai fi regăsit pe Kin-Fo în cabină se vor pune, desigur, în cercetarea lui. Deci, cu orice preț, era necesar să fie departe înainte de a se lumina.

Vântul sufla dela est.

Era cam pe la orele 10 seara. Luna trebuia să apară curând la orizont. Nu era dar un moment de pierdut.

„La pânză“ ! spuseră Fry-Craig.

Vâslirea începu îndată. Nimic mai ușor, dealtfel.

Kin-Fo, Sun și cei doi agenți se întinseră întâi pe spate.

După ce făcură pregătirile necasare, fiecare din ei manevră cu o siguranță și o lesniciune perfectă. Vâsleau cu prudență, fără a se depărta unii de alții. S'ar fi zis că sunt un pâlc de goelanzi enormi cari, cu aripile întinse, lunecau încet pe suprafața apelor.

Plutirea era favorizată, dealtfel, de însăși starea în care se afla marea.

Nici un val nu îi tulbura întinderea și ondularea calmă.

De două-trei ori, numai, stângaciul Sun uitând sfaturile lui Fry-Craig, vroi să 'ntoarcă într'o parte capul și înghiți câteva înghițituri din lichidul amar. Dar nu asta îl necăjea, ci mai curând teama de a întâlni o bandă de rechini grozavi ! Totuși i se spuse că întâmpina mai puține primejdii în poziția orizontală decât în cea verticală. Dispoziția gurii sale silește pe rechin să se întoarcă pentru a-și înghiți prada, iar mișcarea asta nu îi este ușoară când vrea să apuce un obiect ce plutește orizontal. In afară de asta s'a remarcat că, dacă aceste lacome animale se aruncă asupra corpurilor inerte, ele șovăesc în fața celor cari se mișcă.

Scafandrii plutiră în felul acesta cam o oră.

Craig-Fry comandară în urmă stoparea.

„Cinci minute de odihnă, domnule, de odihnă, zise Craig lui Kin-Fo.

— Bucuroși.

Toţi, afară de Sun care vroi să rămână întins „din prevedere", reluară poziţia verticală.

„Un al doilea pahar de rachiu? zise Fry.

— Cu plăcere, răspunse Kin-Fo.

Câteva înghiţituri din întăritorul lichid, — mai mult nu le trebuia deocamdată. Foamea nu îi chinuia încă. Ei mâncaseră cu o oră înainte de a părăsi corabia şi puteau aştepta până a doua zi dimineaţa. Cât priveşte încălzitul, el era de prisos. Stratul de aer, interpus între corpurile lor şi apa, îi ferea de orice umezeală. Temperatura normală a corpurilor nu coborâse cu un grad dela plecarea lor.

Dar mai era în văzul ochilor *Sam-Yep*?

Craig şi Fry se întoarseră.

Fry scoase din sacul său un benoclu de noapte şi-l plimbă cu băgare de seamă spre est.

Nimic! Niciuna din umbrele, abia vizibile, pe cari le desenează bastimentele pe fondul întunecat al cerului. Dealtminteri, noapte grea, puţin ceţoasă şi fără stele. Planetele nu formau decât un fel de nebuloasă pe firmament. Dar, cu siguranţă, luna ce nu putea să întârzie şi arăta jumătatea de disc, va risipi ceaţa puţin opacă şi va lărgi spaţiul.

„Corabia-i departe! zise Fry.

— Ticăloşii dorm încă, răspunse Craig, şi nu au să profite de vânt!

— Vă învoiţi? zise Kin-Fo întinzând din nou pânza.

Tovarăşii îl imitară şi urmară prima direcţiune mânaţi de vântul care se întărise puţin.

Mergeau astfel spre vest. Ca atare, luna, ridicându-se de la est nu putea lovi direct privirile lor; dar ea va lumina cu primele-i raze orizontul opus şi acest orizont trebuia scrutat de ei cu atenţie. Poate că, în locul unei linii circulare, neted trasă între pământ şi apă, ar prezinta un profil accidentat, tăiat de luminile ei. Scafandrii nu s'ar lăsa înşelaţi. Ar fi fost litoralul Cerescului Imperiu şi, ori unde ar acosta,

salvarea este sigură. Debarcarea nu putea să fie primejdioasă. Odată pe pământ, vor vedea apoi ce mai au de făcut.

Cam spre orele unsprezece şi trei sferturi câteva raze se desenară vag la zenit.

Nici Kin-Fo şi nici tovarăşii săi nu se întoarseră. Vântul care sufla, în timp ce se risipeau aburii de pe cer, îi mâna cu mai multă repeziciune. Dar simţiră că spaţiul se lumina tot mai mult.

In acelaş timp, constelaţiile se iviră mai clar.

Discul lunei, trecând dela roşul de aramă la albul argintiu, lumină curând întreg cerul.

Deodată o înjurătură straşnică, precisă, americană, scăpă din gura lui Craig:

„Corabia!“ zise el.

Toţi se opriră.

„Jos pânzele!“ strigă Fry.

Intr'o clipă cele patru foci se culcară.

Kin-Fo şi tovarăşii săi priviră înapoi.

Sam-Yep era acolo, la mai puţin de o milă, profilându-şi în negru pe orizontul luminat toate pânzele sale.

Era corabia! Ea vâslea şi profita de vânt. Căpitanul Yin, fără îndoială, observase dispariţia lui Kin-Fo fără a înţelege cum putuse să fugă.

La întâmplare se pusese pe urma-i, de acord cu complicii din hrubă şi, în mai puţin de un sfert de oră, Kin-Fo, Craig şi Fry ar fi fost căzuţi în mâna lor!

Fuseseră însă văzuţi în cercul luminos scăldat de lună la suprafaţa mării? Poate că nu!

„Jos capul!“ zise Craig care se agăţă de această nădejde.

Fu înţeles. Tuburile aparatelor lăsară să se piardă puţin aer şi cei patru scafandri se cufundară în apă în aşa fel că numai capul plutea deasupra.

Nu puteau altceva decât să aştepte în linişte completă, fără a face vreo mişcare.

Corabia se apropia cu repeziciune. Pânzele-i mari desenau două uriaşe umbre pe apă.

Peste cinci minute, *Sam-Yep* nu mai era decât la o jumătate de milă. Deasupra parapetelor mateloţii se vedeau, agitându-se. In urmă, căpitanul ţinea cârma.

Manevra pentru a ajunge pe fugari? Nu făcea decât să se menţină în voia vântului? Nu se ştia.

Deodată se auziră strigăte. Un pâlc de oameni apăru pe pontonul corăbiei. Răcnetele se accentuară.

Evident, se dădea o luptă între falşii morţi, ieşiţi din brubă, şi echipajul vasului.

Dar de ce lupta asta? Nu erau înţeleşi toţi aceşti tâlhari, mateloţi şi piraţi?

Kin-Fo şi tovarăşii săi auzeau foarte clar, de-o parte vociferări grozave, de alta strigăte de durere şi desnădejde, cari se stinseră în câteva minute.

Apoi un puternic clocotit de apă, dealungul corăbiei, arătă că corpurile erau aruncate în mare.

Nu! Căpitanul Yin şi echipajul său nu erau complicii banditilor lui Lao-Shen! Bieţii oameni, din contră, fuseseră surprinşi şi masacraţi. Ticăloşii cari se ascunseseră pe bord, — fără îndoială, cu ajutorul hamalilor din Taku, — n'au avut altă ţintă decât să jefuiască corabia cu ordinul Taï-pingului şi, desigur, ei nu ştiau că Kin-Fo fusese pasagerul *Sam-Yepului!*

Or, dacă acesta ar fi fost văzut şi prins, nici el şi nici Fry-Craig sau Sun nu s'ar fi putut aştepta la milă din partea lor.

Corabia înainta, totuş. Ea îi ajunse; dar, printr'un noroc nelămurit, aruncă peste ei umbra pânzelor sale.

Se cufundară o clipă.

Când reapărură, corabia trecuse fără a-i fi văzut.

Un cadavru plutea în urmă şi valurile îl apropiară puţin câte puţin de scafandri.

Era trupul căpitanului, cu un pumnal în coaste. Poalele halatului său îl ţineau încă la suprafaţă.

Se cufundă apoi şi dispăru în adâncimile mării.

Aşa pieri bunul căpitan Yin, comandantul corăbiei *Sam-Yep*. Zece minute, apoi, şi vasul se pierdea către vest, iar Kin-Fo, Craig-Fry şi Sun se găseau singuri la suprafaţa mării.

CAPITOLUL XX

In care se va vedea la ce se expun oamenii cari întrebuinţează aparatele Căpitanului Boyton

La trei ore după aceea, zorile prindeau să se arate la orizont. Curând se lumină iar marea putu fi observată în toată întinderea.

Corabia nu se mai vedea. Se depărtase mult de scafandrii cari nu se puteau lua la întrecere cu ea. Ei urmaseră acelaş drum spre vest, sub impulsiunea aceluiaş vânt, dar *Sam-Yep* trebuia să fie acum la o depărtare de mai mult de trei mile. Deci, nimic de temut din partea celor ce erau pe ea.

Dar, pericolul acesta înlăturat, situaţia nu era mai puţin gravă.

Dealtfel, marea era complect deşartă. Niciun bastiment, nici o barcă de pescari pe aproape. Nici urmă de pământ la nord sau est. Nimic care să arate perspectiva vreunui litoral. Apele erau ale golfului Pé-Cé-Li sau ale mării Galbene? In privinţa asta, nesiguranţă totală.

Cu toate astea, câteva valuri goneau încă la suprafaţă. Nu era timp de pierdut. Direcţia urmată de corabie arăta că pământul se va ivi, — mai de vreme sau mai târziu, — la vest şi că, în orice caz, într'acolo trebuia căutat.

Fu dar hotărît ca scafandrii să întindă pânzele după ce se vor fi întremat puţin. Stomacurile îşi cereau dreptul lor. Zece ore de drum în împrejurările acestea erau deajuns.

„Să mâncăm, zise Craig.

— Copios!“ adăogă Fry.

Kin-Fo făcu un gest de aprobare, iar Sun un clefăit de

fălci elocvent. In momentul ăsta înfometatul nu se mai gândea că ar putea fi devorat pe loc.

Din contră.

Sacul impermeabil fu dar deschis. Fry scoase diferite comestibile de bună calitate, pâine, conserve, câteva obiecte de masă, în sfârşit tot ce trebue pentru a potoli foamea şi setea.

Dejunară deci, şi cu multă poftă. Sacul conţinea provizii pentru două zile. Or, în mai puţin de două zile aveau să fie pe pământ, sau n'au să mai ajungă niciodată.

„Dar noi avem multă speranţă, zise Craig.

— Pentru ce aveţi multă speranţă? întrebă Kin-Fo, nu fără oarecare ironie.

— Pentru că norocul e de partea noastră, răspunse Fry.

— Ah, credeţi?

— Fără îndoială, relnă Craig. Pericolul cel mare era corabia şi am putut scăpa.

— Niciodată, domnule, de când avem cinstea de a fi ataşaţi pe lângă d-voastră, adăogă Fry, niciodată n'aţi fost în mai multă siguranţă decât acum!

— Toţi Taï-pingii din lume... zise Craig.

— Nu v'ar putea atinge... zise Fry.

— Şi plutiţi admirabil,... adăogă Craig.

— Pentru un om care cântăreşte două sute mii de dolari!" complectă Fry.

Kin-Fo nu se putu împiedica de a zâmbi.

— Dacă plutesc, răspunse el, e mulţumită d-v.. domnilor! Fără ajutorul d-v. eram acum unde e bietul căpitan Yin!

— Noi deasemeni! replicară Fry-Craig.

— Şi eu! strigă Sun sforţându-se să treacă un enorm dumicat de pâine din gură în esofag.

— Nu are importantă, reluă Kin-Fo, ştiu ce vă datorez!

— Dv. nu ne datoraţi nimic, răspunse Fry, de oarece sunteţi clientul *Centenarului*.

— Companie de asigurări pe viaţă.

— Capital garanţie: douăzeci milioane dolari...

— Şi noi nădăjduim...

— Că ea nu vă va datora nimic...

In fond, Kin-Fo era foarte mişcat de devotamentul celor doi agenţi, oricare ar fi fost cauza. Astfel, el nu le ascundea sentimentele sale în această privinţă.

„Vom mai vorbi de asta, adăogă el, când Lao-Shen îmi va fi dat scrisoarea!".

Craig şi Fry se priviră. Un zâmbet imperceptibil se schiţă pe buzele lor. Aveau desigur acelaş gând.

Kin-Fo şi tovarăşii săi, odihniţi, ospătaţi, desfăşurară micile pânze şi urmară drumul spre vest.

Adierea se menţinu încă şi scafandrii merseră bine, cu vântul în urmă. Abia de trebuiau să modifice drumul, din când în când, cu o lovitură simplă de vâslă. Stând în poziţie orizontală, uşor şi 'ncet purtaţi, ei simţeau întrucâtva pofta de a dormi. De aci, trebuinţa de a rezista somnului care ar fi fost nepotrivit în momentul acesta.

Craig şi Fry, pentru a goni toropeala, aprinseseră o ţigare şi fumau asemeni unor fasonei în bazinul unei şcoli de înnot.

De mai multe ori, dealtfel, scafandrii fură tulburaţi de ţopăiturile unor vietăţi marine cari pricinuiră nefericitului Sun friguri grozave.

Nu erau din fericire decât inofensivi purceluşi [1]). Aceşti „clovni" de mare veneau numai să vadă ce fel erau vietăţile astea ciudate cari pluteau în elementul lor, mamifere ca ei, dar nu marine.

Spectacol curios! Animalele se apropiau în pâlcuri; treceau ca o săgeată, nuanţându-şi culorile lichide de smarald; se ridicau cu cinci-şase picioare deasupra apei şi făceau un fel de salt mortal care dovedea mlădierea şi vigoarea muşchilor lor. Ah, dacă scafandrii ar fi putut spinteca apa cu

1) Marsuini.

DUMOUZA

Hildebrand. sc.

aceiaş uşurinţă, n'ar mai fi întârziat, fără îndoială, de a atinge grabnic pământul!

Totuş, pe la amiază, vântul se opri cu totul.

„O complicaţie"... zise Craig.

— „Gravă"! răspunse Fry.

Se opriră un moment. Catargurile fură desfăşurate, pânzele strânse, şi fiecare, în poziţie verticală, cercetă orizontul.

Marea era deşartă. Nici o pânză în zare, nici un fum de vapor pierzându-se pe cer. Un soare aprins sorbise aburii şi rărise curenţii atmosferici. Temperatura apei ar fi părut caldă chiar şi celor ce n'ar fi fost îmbrăcaţi într'un dublu acoperământ de cauciuc.

Cu toate astea, Fry-Craig nu se lăsau copleşiţi de aventura asta neprevăzută. De fapt, distanţa parcursă în şaisprezece ore aproape nu putea fi calculată; dar ca să nu se distingă vecinătatea litoralului, niciun bastiment de comerţ şi nicio barcă de pescari, iată ce era din ce în ce tot mai inexplicabil.

Din fericire, Kin-Fo, Craig şi Fry nu erau deloc oameni cari să dispereze uşor. Aveau încă provizii pentru o zi şi nimic nu arăta că timpul ameninţă să se înrăutăţească.

„La vâslă!" zise Kin-Fo.

Acesta fu semnalul plecării şi, când pe spate, când pe pântec, scafandrii continuară drumul spre vest.

Nu mergeau repede. Vâslitul obosea repede braţele nedepri..se cu el. Deseori trebuiau să se oprească şi s'aştepte pe Sun care rămânea în urmă reîncepând tânguirile.

Stăpânul îl descosea, îl bruftuia, îl ameninţa; dar Sun, ne mai temându-se pentru restul codiţei lui şi adăpostit de învelişu-i gros de cauciuc, îl lăsa să vorbească. Frica de a nu fi părăsit, doar, îl ţinea pe aproape.

Pela orele două se iviră câteva păsări. Erau goelanzi. Dar aceste repezi zburătoare se aventurară foarte departe. Nu se putea deduce, după prezenţa lor, dacă coasta era aproape.

O oră mai târziu, scafandrii se încurcară într'o reţea de

plante din care scăpară cu multă anevoe. Se prindeau asemeni peştilor într'o plasă. Trebuiră să ia cuţitele şi să tae mărăcinişul marin.

Pierdură mai mult de o jumătate de oră şi risipiră forţe pe cari le-ar fi putut utiliza mai bine.

La orele patru micul grup plutitor se opri din nou, obosit, trebue să o spunem. O adiere simţită se ridica, dar ea sufla acum de la sud. Situaţie foarte îngrijorătoare. O frământare puternică agită valurile şi făcu situaţia mult mai gravă.

Oprirea fu de lungă durată. Atacară din nou proviziile pentru a câştiga forţe. Cina fu mai puţin plăcută ca la prânz. Noaptea avea să cadă peste câteva ore. Vântul se întărea. Pe ce dum s'apuce?

Kin-Fo, sprijinit de vâslă, cu sprâncenile încruntate, mai mult enervat decât neliniştit de acest îndrăcit ghinion, nu rostea un cuvânt. Sun gemea ne'ncetat şi strănuta ca prins de guturai.

Craig şi Fry se simţeau interogaţi în gând de tovarăşii lor, dar nu ştiau ce să răspundă!

Insfârşit, o întâmplare din cele mai fericite le dădu un răspuns.

Cu puţin înainte de ceasul cinci, Craig şi Fry, întinzând în acelaş timp mâna spre sud, şi strigară:

„O pânză“!

Intr'adevăr, la trei mile depărtare, se arăta o luntre. Or, continuând să meargă în direcţia mânată dinapoi de vânt, ea avea să treacă pe aproape de locul unde se opriseră Kin-Fo şi-ai lui.

Nu aveau dar de făcut altceva decât să tae drumul luntrei aşezându-se perpendicular în cale-i.

Scafandrii manevrară îndată în felul acesta. Forţele le veneau din nou. Acum, când salvarea era, pentru a zice astfel, în mâna lor, n'o vor lăsa să scape.

Direcţia pânzelor nu mai permitea atunci întrebuinţarea micilor pânze, dar vâslele erau suficiente pentru a parcurge o distanţă relativ scurtă.

Luntrea se vedea gonind repede sub adierea vântului. Nu era decât o barcă de pescari, iar prezenţa sa arăta în mod evident că coasta nu putea fi prea îndepărtată, de oarece pescarii chinezi se aventurează rareori în larg.

„Curaj! Curaj!" strigară Fry-Graig, vâslind puternic.

Nu mai era nevoe să aţâţe zelul tovarăşilor lor. Kin-Fo întins pe suprafaţa apei, luneca admirabil. Cât priveşte pe Sun, el se întrecea într'adevăr şi ţinea capul sus, de teamă să nu rămână în urmă!

Cam o jumătate de milă, iată cât trebuia să meargă pentru a ajunge în direcţia bărcii. Dealtfel era încă ziuă deplină şi dacă scafandrii n'ar fi ajuns destul de aproape pentru a fi văzuţi, ei s'ar fi făcut auziţi totuş. Dar pescarii nu o vor lua la fugă la vederea acestor ciudate animale cari i-ar fi strigat? Iată o eventualitate destul de gravă.

Orice ar fi, nu trebuia pierdut niciun moment măcar. Astfel, braţele se mişcau, vâslele băteau repede suprafaţa apei, iar distanţa se micşora văzând cu ochii, când Sun, aflat în frunte, scoase un strigăt grozav:

„Un rechin! Un rechin"!

Şi, de data asta, Sun nu se'nşela.

La o depărtare de douăzeci de paşi se vedeau răsărind două apendice. Erau aripile unui animal hrăpareţ, specific acestor mări, rechinul-tigru, demn de numele său, căci natura i-a dat îndoita cruzime a rechinului şi a fiarei obişnuite.

„Cuţitele"! spuseră Fry şi Craig.

Erau singurele arme ce aveau, arme insuficiente poate!

Sun, lesne de înţeles, se oprise deodată şi dădea înapoi.

Rechinul, zărind pe scafandrii, se îndreptă spre ei. O clipă, enormu-i corp se ivi prin transparenţa apei, dungat cu verde. Avea între şaisprezece şi optsprezece picioare lungime. Un monstru!

El se repezi, mai întâi asupra lui Kin-Fo, întorcându se pe jumătate pentru a-l înghiţi.

Kin-Fo nu pierdu nimic din sângele-i rece. In momentul

când peștele era să îl ajungă, se sprijini cu spatele de vâslă și, dintr'o sforțare viguroasă, se dădu înlături.

Craig și Fry se apropiaseră, gata de atac, gata de apărare.

Rechinul se cufundă o clipă și reapăru apoi, cu botul căscat, — foarfecă uriașă, crestată de patru șiruri de dinți.

Kin-Fo vroi să înceapă din nou manevra ce îi reușise întâi; dar vâsla i se lovi în falca animalului și se frânse.

Rechinul, culcat pe-o parte, se svârli atunci asupra pradei.

In momentul acesta valuri de sânge țâșniră în sus, iar apa se înroși.

Craig și Fry dăduseră animalului două lovituri și, oricât de tare fu pielea sa, cuțitele lor americane cu lame lungnețe au izbutit să o pătrundă.

Gura monstrului se deschise și se închise apoi cu un troznet oribil în timp ce coada-i plescăia apa cu'n zgomot formidabil. Fry primi o lovitură cu coada care-l aruncă la zece pași deacolo.

„Fry! strigă Craig cu accentul celei mai vii dureri ca și cum ar fi primit el însuși lovitura.

— Urra! răspunse Fry întorcându-se.

Nu era rănit. Chiurasa-i de cauciuc temperase violența loviturei de coadă.

Rechinul fu atacat din nou cu o adevărată furie. Se sucea, se învârtea. Kin-Fo reușise să îi înfigă în orbita ochiului capătul ascuțit al vâslei și încerca, cu riscul de a fi frânt în două, să-l țină nemișcat, în timp ce Fry și Craig căutau să-l lovească în inimă.

Trebue presupus că cei doi agenți reușiră aceasta întrucât monstrul, după ce se mai sbătu pentru ultima dată, se cufundă într'un ultim val de sânge.

„Urra! Urra! Urra! strigară Fry-Craig deodată agitându-și cuțitele.

— Mulțumesc! zise cu simplitate Kin-Fo.

— Nu aveți pentru ce! replică Craig. O înghițitură de două sute mii dolari peștelui ăsta!

— Niciodată!“ adăogă Fry.

Şi Sun? Unde era Sun? Inainte, de data asta, şi foarte apropiat de barca aflată la mai puţin de şase sute paşi. Ticălosul o ştersese cu ajutorul vâslei. Era însă să o păţească.

Pescarii îl zăriseră, dealtfel; dar ei nu îşi puteau închipui că sub acest vestmânt de fiinţă marină ar fi fost cumva o creatură omenească.

Se gătiră deci să îl pescuiască, precum ar fi făcut cu un delfin sau cu o focă. Astfel, îndată ce presupusul animal se apropie, un laţ lung cu cârlig fu lansat de pe bord.

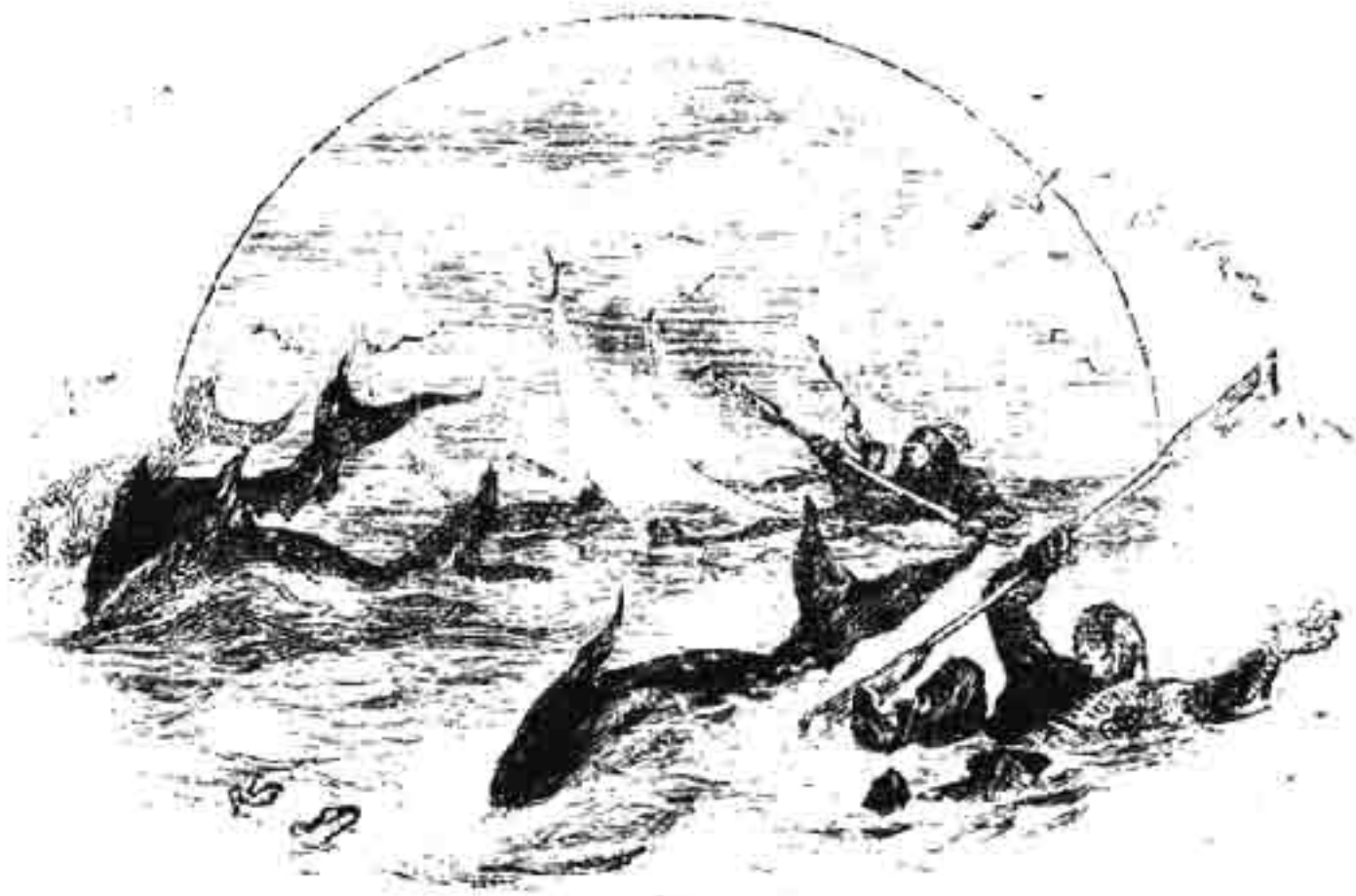

Cârligul îl atinse pe valet ceva mai sus de centura vestmântului şi, lunecând, i-l sfâşie până la ceafă.

Ne mai fiind susţinut decât prin aerul cuprins în dublul înveliş al pantalonului, Sun căzu tumba şi rămase cu capul în apă, cu picioarele în aer.

Kin-Fo, Craig şi Fry, sosind atunci, avură prevederea de a acosta pe pescari în buna limbă chineză.

Spaimă grozavă pe bieţii oameni! Foci cari vorbeau! Trebuiau să îşi strângă pânzele şi să o ia la goană cât se poate de iute...

Dar Kin-Fo îi linişti, se recomandă drept ceiace erau, tovarăşii şi el, adică oameni, chinezi, precum erau şi ei!

După o clipă cele trei mamifere terestre se aflau pe bord.

Rămânea Sun. Il traseră cu o cange, i se scoase capul din apă. Unul din pescari il' apucă de rădăcina cozii şi-l ridică..

Coada lui Sun îi rămase în întregime în mână, iar nenorocitul se văicări din nou.

Atunci pescarii îl încercuiră cu o coardă şi isbutiră, nu fără greutate, să-l aducă în barcă.

Abia ajuns pe punte, şi Kin-Fo se apropie de el întrebându-l cu un ton sever:

„Coada era falsă cum văd?

— Dacă nu o aveam, eu, care vă cunoşteam obiceiurile, nu aşi fi intrat niciodată la dv.!"

Şi mărturisi aşa de nostim asta că toţi isbucniră în râs.

Pescarii erau de fel din Fu-Ning. La mai puţin de două mile se afla portul pe care îl dorea Kin-Fo.

In seara aceea chiar, pe la orele opt, el debarca cu tovarăşii săi şi, lepădând aparatele căpitanului Boyton, toţi patru căpătară din nou infăţişarea creaturilor omeneşti.

CAPITOLUL XXI.

In care Craig şi Fry se despart de Kin-Fo

„Acum, după Taï-ping!

Astea fură cele dintâi cuvinte rostite de Kin-Fo, a doua zi, la 30 Iunie, după o noapte de odihnă bine meritată de eroii acestor ciudate aventuri.

Erau, în sfârşit, prin locurile isprăvilor lui Lao-Shen. Lupta avea să se dea hotărît.

Va ieşi Kin-Fo învingător? Da, fără îndoială, dacă îl va putea surprinde pe Taï-ping căci va plăti scrisoarea cu preţul ce i-l va cere Lao-Shen. Nu, cu siguranţă, dacă era surprins. dacă o lovitură de pumnal îi venea în plin piept mai înainte ca el să fi tratat chiar cu sălbaticul mandatar al lui Wang.

„După Tai-ping!“ răspunseseră Fry şi Craig cari s'au înţeles din priviri.

Sosirea lui Kin-Fo, a lui Fry-Craig şi Sun în ciudatele lor costume, felul în care pescarii îi prinseseră pe mare, erau de natură a stârni oarecare emoţie în micul port Fu-Ning. Cu greu ar fi putut să scape de curiozitatea generală. Fuseseră deci escortaţi în ajun până la han unde, mulţumită banilor păstraţi în centura lui Kin-Fo şi în sacul lui Fry-Craig, şi-au procurat vestminte mai convenabile. Dacă ar fi fost mai puţin înconjuraţi, ducând-se la han, Kin-Fo şi tovarăşii săi ar fi observat poate pe un anumit chinez care nu-i slăbea din priviri. Surpriza lor ar fi sporit, fără de îndoială, dacă l'ar fi văzut făcând toată noaptea naveta prin faţa hanului. Bănuiala le-ar fi fost apoi aţâţată când l'ar fi regăsit dimineaţa în acelaş loc.

Dar ei nu văzură nimic, nu bănuiră nimic şi nici nu se mirară când suspectul personagiu le oferi serviciile sale de ghid în momentul când ieşeau din han.

Era un om de vreo treizeci de ani şi care, de altminteri, părea foarte de treabă.

Totuş unele bănueli se treziră în mintea lui Craig-Fry şi îl descusură pe om.

„Pentruce, îl întrebară ei, te oferi în calitate de ghid şi încotro vrei să ne îndrepţi?“.

Nimic mai natural decât această dublă întrebare, dar nimic mai natural, deasemeni, ca răspunsul ce le fu dat.

„Imi închipui, zise ghidul, că aveţi intenţia să vizitaţi

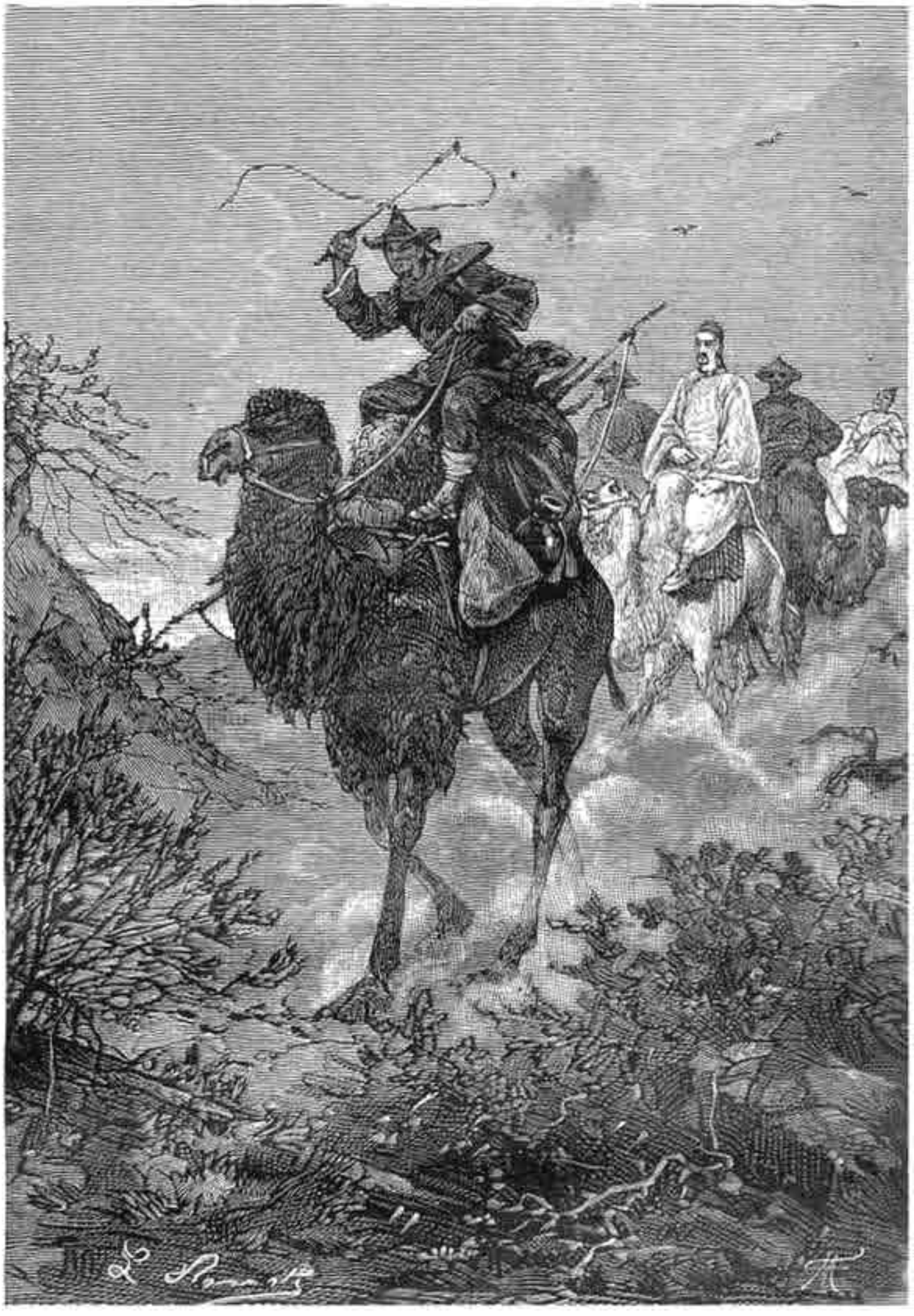

Zidul cel Mare, aşa cum fac toţi călătorii cari sosesc la Fu-Ning. Eu cunosc locurile şi mă ofer să vă conduc.

— Prietene, zise Kin-Fo care interveni atunci, înainte de a lua o hotărîre, aşi vrea să ştiu dacă provincia e sigură.

— Foarte sigură, răspunse ghidul.

— Nu se vorbeşte pe aci de un oarecare Lao-Shen ? întrebă Kin-Fo.

— Lao-Shen, Taï-pingul ?

— Da.

— Adevărat, răspunse ghidul, dar nu e nici un motiv de teamă dincoace de Zidul cel Mare. El nu s'ar hazarda pe teritoriul imperial. Banda lui cutreeră provinciile mongole.

— Se ştie unde e el acum? întrebă Kin-Fo.

— A fost semnalat ultima oară în împrejurimile Cing-Tang-Roului, la câteva locuri numai de Zidul cel Mare.

— Şi care e distanţa dela Fu-Ning la Cing-Tang-Ro ?

— Cam cincizeci de mile.

— Ei bine, primesc serviciile d-tale.

— Ca să vă conduc până la Zidul cel Mare ?

— Ca să mă conduci până în tabăra lui Lao-Shen !"

Ghidul nu-şi putu reţine o oarecare mişcare de surpriză.

„Vei fi bine plătit !" adăogă Kin-Fo.

Ghidul dădu din cap ca omul care şovăia să treacă frontiera.

Apoi :

„Până la Zidul cel Mare, bine! răspunse el. Dincolo, nu. Inseamnă a-ţi risca viaţa.

— Apreciez preţul celei a d-tale. O voi plăti.

— Fie", răspunse ghidul.

Şi, întorcându-se spre cei doi agenţi, Kin-Fo adăogă :

„Sunteţi liberi, domnilor !

— Unde veţi merge... zise Craig.

— Vom fi şi noi". zise Fry.

Clientul *Centenarului* nu încetase încă de a valora pentru ei două sute mii de dolari !

De altfel, după conversația asta, agenții părură a se asigura cu privire la ghid. Dar trebue știut că, dincolo de bariera pe care chinezii au ridicat-o contra incursiunilor hoardelor de mongoli, se puteau aștepta la cele mai grave întâmplări.

Pregătirile de plecare fură curând făcute.

Mijloacele de transport, ca trăsuri sau căruțe, lipseau cu totul în târgușorul Fu-Ningului. Cai sau asini, nici atât. Doar era un oarecare număr de cămili cari slujesc la comerțul mongolilor. Acești aventuroși negustori merg în caravane pe drumul dela Peking la Kiatșca, mânând nenumărate turme de oi cu coadă groasă. Ei stabilesc astfel legături între Rusia asiatică și Cerescul Imperiu. Dar, ei nu se încumetă a străbate stepele nesfârșite decât în coloane numeroase și bine armate. „Aceștia sunt oamenii sălbateci și mândri pentru cari chinezul nu-i decât un obiect de dispreț" spune d-l de Beauvoir.

Cinci cămili cu hamul lor, foarte rudimentar, fură cumpărate. Le încărcară cu provizii, își procurară arme și porniră sub conducerea ghidului.

Dar pregătirile necesitaseră oarecare timp. Plecarea nu se putu face decât la o oră după amiază. Cu toată întârzierea ghidul se făcea luntre și punte să ajungă îndată la poalele Zidului cel Mare. Acolo vor întocmi o tabără, iar a doua zi, dacă Kin-Fo stăruia în imprudenta sa hotărîre, vor trece frontiera.

Locul, în împrejurimile Fu-Ningului, era accidentat.

Cămilele mergeau cu pasul măsurat, cam încet, dar stăruitor. Ghidul se afla înaintea lui Kin-Fo, Sun, Craig și Fry.

Dar dacă drumul nu era obositor, căldura era mare.

Cu toate că provincia e situată la extremitatea Chineei nu trebue presupus că-i pustie. Oricât de vast ar fi, Cerescul Imperiu este încă prea mic pentru populația sa. Astfel, locuitorii săi sunt numeroși chiar pe liziera deșertului.

Pe câmpii munceau oameni. Femei tătare, lesne de recunoscut după culorile trandafirii şi albastre ale hainelor lor, ajutau la lucrările câmpului. Turme de oi galbene cu coada lungă, — o coadă pe care Sun nu o privea fără de invidie, — umblau încoa şi încolo.

Apoi, o puzderie de păsări de vânt sbura în toate părţile. Un glonţ nu ar fi rămas fără întrebuinţare pe această porţiune de teritoriu.

Dar Kin-Fo şi tovarăşii săi îşi urmau drumul prin norul de colb al acestor ţinuturi. Ei nu se opreau nici la umbra potecei, nici la fermele izolate, nici prin satele semnalate din loc în loc de turle funerare ridicate în memoria anumitor eroi ai legendei budiste. Mergeau în şir, lăsându-se conduşi de cămilele lor cari au obiceiul de a merge unele după altele cu cadenţa regulată de un clopot roşu atârnat la gât.

In felul acesta nicio conversaţie nu se putea deschide. Ghidul, puţin vorbăreţ de felu-i, era mereu în fruntea micului convoi. El nu şovăia de loc dealungul drumului, chiar la anumite răspântii unde lipseau stâlpii indicatori.

Astfel, Fry-Craig, nemaisimţind nici o grije în această privinţă, îşi concentrau întreaga vigilenţă asupra preţiosului client al *Centenarului*. Dintr'un sentiment, lesne de înţeles, simţeau neliniştea sporind în măsura în care se apropiau de ţintă. In fiecare moment, de altfel, fără a fi preveniţi, se puteau găsi în faţa unui om care, dintr'o lovitură bine aplicată, i-ar fi făcut să piardă două sute mii de dolari.

In ce îl priveşte pe Kin-Fo, el era în acea dispoziţie a spiritului când amintirea trecutului domină frământările prezente şi viitoare. Revedea tot ceeace se petrecuse în viaţa sa, vreme de două luni. Persistenţa nenorocului său nu îl neliniştea prea mult. Din ziua când corespondentul din San-Francisco îi trimisese ştirea presupusei ruini, nu intrase într'o fază de necazuri cu adevărat extraordinare? Nu se stabilise o compensaţie între a doua parte a vieţii sale şi prima de ale cărei foloase nu şi-a dat seama? Ar fi luat

sfârşit toată această serie de împrejurări protivnice odată cu reluarea scrisorii din mâinile lui Lao-Shen? Drăgălaşa Lé-u ar fi reuşit ca, prin prezenţa sa, prin îngrijirile sale, prin mângâerile şi voioşia ei, să înlăture spiritele abătute în contra sa? Da, întreg trecutul îi venea în faţă, îl frământa, îl neliniştea. Şi Wang! Desigur, nu-l putea acuza de a fi vroit să îşi ţină un jurământ; dar Wang, filozoful, oaspetele obişnuit al vilei din Shang-Haï, nu va mai fi cu el pentru a-l învăţa să fie înţelept!

„...O să cădeţi! strigă în momentul acesta ghidul a cărui cămilă fusese isbită de cea a lui Kin-Fo.

— Am ajuns? întrebă el.

— Sunt ceasurile opt, răspunse ghidul, şi sunt de părere să ne oprim pentru a cina.

— Şi apoi?

— Apoi o să pornim la drum.

— Se va înopta.

— Oh, nu vă fie teamă că vă rătăcesc! Zidul cel Mare nu-i decât la douăzeci locuri de aci şi acolo e potrivit să lăsăm animalele ca să se odihnească.

Fie!“ răspunse Kin-Fo.

Kin-Fo şi tovarăşii săi se instalară acolo lângă o colibă şi mâncară cu pofta celor cari au făcut un drum lung.

Convorbirea, totuş, nu se prindea. Odată sau de două ori, Kin-Fo o abordă pe tema lui Lao-Shen. El întrebă pe ghid cine era Taïpingul acesta, dacă îl cunoştea. Ghidul dădea din cap ca şi când n'ar fi ştiut mare lucru şi, pe cât cu putinţă, evita să răspundă.

„Vine câteodată prin regiune? întrebă Kin-Fo.

— Nu, răspunse ghidul, dar Taï-pingi de-ai lui au trecut de multe ori Zidul cel Mare şi nu era tocmai bine să-i întâlneşti! Buda să ne apere de Taï-pingi!“

La aceste răspunsuri, a căror însemnătate pentru interlocutorul său, ghidul nu putea, evident, s'o înţeleagă, Craig şi

Fry se priveau încruntând sprincenile, scoteau ceasul, îl consultau, şi la urmă clătinau din cap.

„Pentru ce, spuseră ei, n'am rămâne noi liniştiţi aci aşteptând ziua?

— Prin dărâmăturile astea! exclamă ghidul. Prefer câmpia goală. Risci mai puţin de a fi surprins!

— E convenit că vom fi astă seară la Zidul cel Mare, răspunse Kin-Fo. Vreau să fiu şi voi fi".

Acestea fură spuse cu un ton ce nu admite replică.

Masa terminată, — erau aproape orele nouă, — ghidul se sculă şi dădu semnalul plecării.

Kin-Fo se indreptă spre cămila sa. Craig şi Fry spre cămilele lor.

„Domnule, spuseră ei, sunteţi hotărât serios de a vă duce în mâna lui Lao-Shen?

— Perfect hotărât, răspunse Kin-Fo. Vreau să am scrisoarea cu orice preţ.

— Inseamnă a vă juca cu focul, mergând în tabăra Taïpingului, reluară ei.

— N'am venit până aici ca să dau înapoi! replică Kin-Fo. Sunteţi liberi să faceţi ce veţi vrea!"

Ghidul aprinsese o lanternă de buzunar. Cei doi agenţi se apropiară şi priviră pentru a doua oară ceasul.

„Ar fi desigur mai prevăzător să aşteptaţi până mâine, stăruiră ei.

— Pentru ce asta? răspunse Kin-Fo. Lao-Shen va fi tot aşa de primejdios mâine sau poimâne, precum poate fi astăzi. La drum!

— La drum!" repetară Fry-Craig.

Ghidul auzise această frântură de conversaţie. De mai multe ori chiar, în timpul popasului, când agenţii vroiau să-l convingă pe Kin-Fo să nu meargă mai departe, pe chipul lui se zugrăvise oarecare nemulţumire. Şi, în momentul când îi auzi reîncepând, nu-şi putu stăpâni un gest de nerăbdare.

Acestea nu-i scăpară lui Kin-Fo care era, de altfel, hotărât

să nu dea înapoi. Dar uimirea îi fu nespusă când, ajutându-i să se urce pe cămilă, ghidul se plecă la urechea lui şi îi şopti:

„Nu vă luaţi după ei!"

Kin-Fo era să-i ceară explicaţia cuvintelor acestea... Ghidul îi făcu semn să tacă, dădu semnalul plecării şi convoiul se aventură în noapte dealungul câmpurilor.

Se furişase un grăunte de neîncredere în sufletul clientului lui Fry-Craig? Vorbele neaşteptate şi inexplicabile ale ghidului puteau pune în cumpănă cele două luni de devotament ale agenţilor? Nu, într'adevăr! Şi, totuş, Kin-Fo se întrebă pentru ce îl sfătuiseră Fry-Craig să amâne vizita în tabăra Taï-pingului sau să renunţe cu totul la ea? Nu pentru a-l întâlni pe Lao-Shen părăsiseră ei aşa de repede Pekingul? Insuşi interesul celor doi agenţi ai *Centenarului* nu era ca clientul lor să reintre în posesia absurdei şi primejdioasei scrisori? Stăruinţa lor nu putea fi deci înţeleasă.

Kin-Fo nu manifestă nimic din simţimintele cari îl frământau. Işi reluase locul în urma ghidului. Craig-Fry îl urmau, şi merseră astfel vreme de două ore.

Trebuia să fie pe aproape de miezul nopţii când ghidul, oprindu-se, arătă spre nord o linie neagră ce se profila vag pe fondul ceva mai clar al cerului.

„Zidul cel Mare! spuse ghidul.

— Putem să-l trecem în seara asta chiar? întrebă Kin-Fo.

— Da, dacă vroiţi cu orice preţ! răspunse ghidul.

— Vreau!"

Cămilele se opriseră.

„Vreau să recunosc drumul, zise apoi ghidul. Staţi şi aşteptaţi-mă".

Se depărtă.

In momentul acesta, Craig şi Fry se apropiară de Kin-Fo.

„Domnule... zise Craig.

— Domnule..." zise Fry.

Şi adăogară amândoi:

„Ați fost mulțumit de serviciile noastre în aste două luni, de când onorabilul William J. Bidulph ne-a ataşat pe lângă d-voastră?

— Va fi bun domnul să semneze această hârtie pentru a mărturisi că nu a avut decât să laude bunele şi devotatele noastre servicii?

— Hârtia asta? răspunse Kin-Fo, mirat, la vederea unei file detaşate de Craig dintr'un carnet.

— Certificatul acesta, adăogă Fry, va atrage un compliment pentru noi din partea directorului.

— Şi, fără îndoială, o gratificaţie suplimentară! Uite, spatele meu care ar putea sluji de pupitru, spuse Craig aplecându-se.

— Şi cerneala trebuincioasă pentru ca domnul să ne poată da această amabilă adeverinţă, zise Fry.

Kin-Fo râse şi iscăli.

„Şi acum, întrebă el, pentruce toată această ceremonie, în acest loc şi la această oră?

— In acest loc, răspunse Fry, pentrucă intenţia noastră e de a nu vă însoţi mai departe!

— La această oră, complectă Craig, deoarece peste câteva minute va fi miezul nopţii!

— Şi ce importă ora?

— Domnule, reluă Craig, interesul pe care vi-l purta Compania noastră de asigurări....

— Va înceta peste câteva clipe, adăogă Fry.

— Şi puteţi să vă omorâţi....

— Sau să fiţi omorât....

— Cât veţi pofti!

Kin-Fo privea, fără să înţeleagă, pe cei doi agenţi ce-i vorbeau cu tonul cel mai amabil. In momentul ăsta luna apăru la orizont, zvârlind asupra lor prima ei rază.

„Luna"!... exclamă Fry.

— Şi azi e 30 Iunie! exclamă Craig.

— Ea se ridică la miezul nopţii....

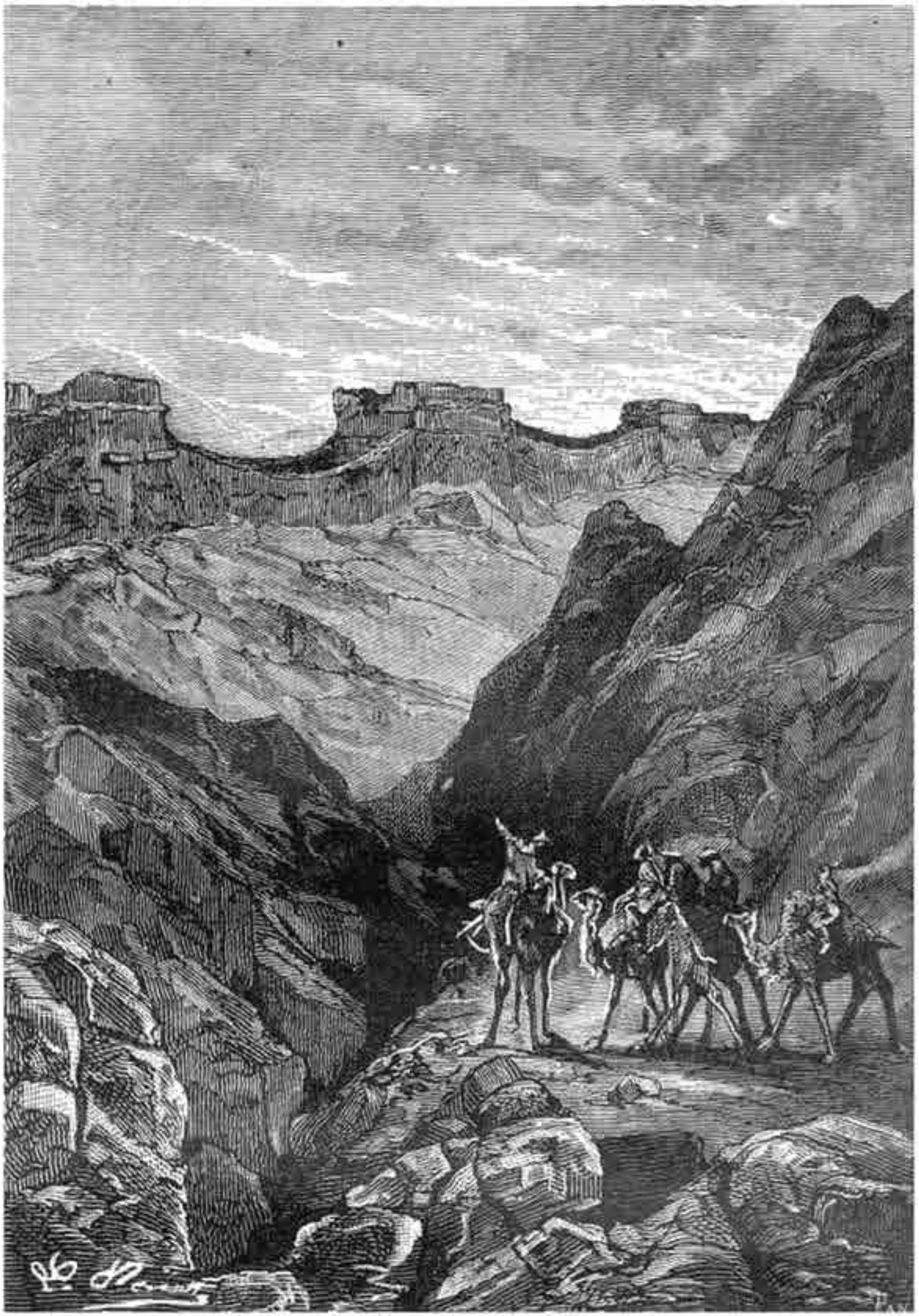

— Iar polița d-v. nefiind reînoită....

— Nu mai sunteți clientul *Centenarului.*

— Bună seara, domnule Kin-Fo! zise Craig.

— Domnule Kin-Fo, bună seara! zise Fry.

Și ambii agenți, întorcând frâul animalelor lor, dispărură îndată lăsându-și clientul încremenit.

Abia încetase de-a se mai auzi mersul cămilelor celor doi americani, poate întrucâtva prea practici, când un grup de oameni, conduși de ghid, năvălea asupra lui Kin-Fo, care încercă în zadar să se apere, și asupra lui Sun care căută în zadar să fugă.

Un moment apoi, stăpân și servitor erau târâți în camera joasă a unuia din bastioanele părăsite ale Zidului cel Mare, a cărui ușe fu cu îngrijire închisă în urma lor.

CAPITOLUL XXII.

Cu care povestirea acestor aventuri ia sfârșit

Zidul cel Mare, — un paravan chinez, lung de patru sute de leghe, — construit în secolul al treilea de împăratul Tsi-Ci-Huang-Tii, se întinde de la golful Léao-Tong până la Kan-Su unde își reduce proporțiile cu mult.

E o succesiune neîntreruptă de parapete apărate prin bastioane și turnuri.

De partea Cerescului Imperiu, zidăria e într'o stare destul de proastă. Inspre partea Manciuriei el are un aspect mai bun, iar crenelurile sale constituesc încă o minunată podoabă arhitectonică.

Mijloace de apărare, pe această lungă linie de fortificație, nu sunt; tunuri, cu atât mai puțin. Rusul, tătarul, chirghisul, o pot trece tot așa de bine ca și fii cerului. Paravanul nu mai apără frontiera sudică a Imperiului nici chiar de pulberea

măruntă mongolă pe care vântul de nord o poartă deseori până în capitala sa.

Pe sub una din trecătorile acestui zid pustiu, după o noapte chinuitoare petrecută pe pae, trebuiră să se înfunde în ziua următoare Kin-Fo şi Sun, escortaţi de doisprezece inşi, ce nu puteau aparţine decât bandei lui Lao-Shen.

Cât priveşte pe ghid, el dispăruse. Dar lui Kin-Fo nu îi mai era cu putinţă să îşi facă vre-o iluzie asupra lui. Nu întâmplarea îl scosese în cale pe acest trădător. Fostul client al *Centenarului* fusese, evident, pândit de ticălos. Şovăiala lui de a se aventura dincolo de Zidul cel Mare nu era decât un moft ca să-i îndepărteze bănuelile. Tâlharul aparţinea doară Taï-pingului şi nu putea lucra decât din ordinul acestuia.

Dealtminteri, în privinţa aceasta Kin-Fo nu mai avu nici urmă de îndoială, după ce întrebă pe unul care părea a conduce convoiul.

„Mă duceţi, desigur, în tabăra lui Lao-Shen, şeful vostru? întrebă el.

— Vom fi acolo în mai puţin de-o oră! răspunse individul.

La urma urmei, ce căutase elevul lui Wang? Pe înputernicitul filozofului! Ei bine, era dus unde vroia să fie! De voe sau cu forţa, — de ce să protesteze? Sarcina asta putea să o lase lui Sun, ai cărui dinţi clănţăneau şi al cărui cap se clătina pe umeri.

Aşa dar, calm ca întotdeauna, Kin-Fo se împăcă cu întâmplarea şi se lăsă purtat. Avea însfârşit să încerce obţinerea scrisorii sale de la Lao-Shen. Aceasta chiar dorea. Tot era bine.

După ce trecu prin Zidul cel Mare, micul grup merse nu pe drumul obişnuit al Mongoliei, ci prin şanţurile zgrunţuroase din dreapta, în partea muntoasă a provinciei. Merseră astfel timp de o oră, atât de iute cât le îngăduia terenul. Kin-Fo şi Sun, înconjuraţi de aproape, n'ar fi putut să fugă şi, dealtfel, nici nu gândeau s'o facă.

După o oră şi jumătate, prizonierii şi paznicii zărură, în dosul unei întărituri, o clădire pe jumătate ruinată. Era o veche mânăstire, ridicată pe una din înălţimi, curios monument de arhitectură budistă. Dar în unghiul ăsta pierdut al frontierei ruso-chineze, în mijlocul întinderei deşerte, te puteai întreba ce fel de credincioşi îndrăzneau să frequenteze templul.

Dacă îşi stabilise sediul în această parte muntoasă a provinciei, Taï-pingul Lao-Shen făcuse, de bună seamă, o alegere demnă de isprăvile lui.

Or, la o întrebare a lui Kin-Fo, căpetenia escortei răspunse că Lao-Shen locuia, într'adevăr, în interiorul mânăstirei.

„Aşi vrea să-l văd îndată, zise Kin-Fo.

— Indată", răspunse conducătorul.

Kin-Fo şi Sun, ale căror arme fuseseră mai dinainte luate, fură introduşi într'un larg vestibul, formând atrium-ul templului. Acolo se aflau vreo douăzeci de oameni înarmaţi, pitoreşti în costumele lor de banditi.

Kin-Fo trecu liber prin mijlocul îndoitului şir de Taï-pingi. Cât priveşte pe Sun, el trebui să fie viguros impins dela spate.

După ce coborâră vreo treizeci de trepte şi înaintară cam vreo sută de paşi, călăuziţi de lumina fumegândă a torţelor purtate de cei ce îi escortau, ambii prizonieri ajunseră în mijlocul unei săli mari, semi-luminată de făclii.

Era, cu siguranţă, o criptă.

Un murmur surd se auzi în sala înfundată la sosirea prizonierilor.

Sala nu era goală.

Intreaga bandă a Taï-pingilor se afla adunată acolo pentru cine ştie ce suspectă ceremonie.

In fundul criptei, pe o estradă de piatră, un om de statură înaltă aştepta în picioare. S'ar fi zis că e preşedintele vreunui tribunal secret. Trei sau patru din tovarăşii lui, nemişcaţi lângă el, păreau a-i servi de ajutoare.

Omul făcu un semn. Mulţimea se dădu la o parte şi lăsă liberă trecere prizonierilor.

„Lao-Shen", zise simplu şeful escortei arătând pe cel ce era în picioare.

Kin-Fo înaintă şi, deadreptul, ca cel ce e hotărât să tranşeze îndată:

„Lao-Shen, zise el, ai o scrisoare ce ţi-a fost trimisă de fostul tău tovarăş, Wang. Scrisoarea nu îşi mai are acuma rostul şi am venit să mi-o dai".

La aceste cuvinte, pronunţate cu voce fermă, Taï-pingul nici nu dădu din cap. S'ar fi zis că-i de bronz.

„Ce pretinzi ca să îmi dai scrisoarea?" reluă Kin-Fo.

Şi aşteptă răspunsul care nu veni.

„Lao-Shen, zise Kin Fo, îţi voi da, pentru bancherul care îţi va conveni şi în oraşul ce vei alege, un mandat ce îţi va fi plătit integral, fără ca omul de încredere pe care îl vei trimite să se poată teme de ceva!"

Acelaş tăcere de ghiaţă, tăcere ce nu prevestea nimic bun.

Kin-Fo reluă, apăsând pe cuvinte:

„Pe ce sumă vrei ca să îţi fac mandatul? Iţi ofer cinci mii taleri [1]).

Nici un răspuns.

„Zece mii taleri?"

Lao-Shen şi tovarăşii săi rămâneau muţi ca şi statuile ciudatului templu.

Un fel de ciudă îl apucă pe Kin-Fo. Propunerile lui meritau, de bună seamă, un răspuns, oricare ar fi fost.

„Nu mă auzi?" zise el Tai-pingului.

Lao Shen înclină de data asta capul, arătând că a înţeles perfect.

„Douăzeci mii taleri! Treizeci mii taleri! strigă Kin-Fo. Iţi dau ceeace ţi-ar fi dat *Centenarul* dacă muream! Dublu! Triplu! Vorbeşte! E destul?"

1) Cam 6000 franci.

Kin-Fo, pe care mutismul lui Lao-Shen îl scotea din sărite, se apropie de el şi, încrucişând braţele:

„Cu ce preţ, zise el, vrei dar să-mi vinzi scrisoarea?

— Cu niciun preţ, răspunse Tai pingul însfârşit. Ai ofensat pe Buda dispreţuind viaţa pe care ţi-o dăduse, şi Buda vrea să fie răsbunat. Numai în faţa morţii vei cunoaşte cât preţuia norocul de a fi pe lume, noroc atâta vreme necunoscut de tine!"

Spunând acestea şi pe un ton ce nu admitea replică, Lao-Sehn făcu un gest. Inainte de a fi avut timpul să se apere, Kin-Fo fu înhăţat şi târât. Câteva minute apoi, el era băgat într'un fel de cuşcă şi închis ermetic.

Sun, bietul Sun, cu toate strigătele sale, cu toate rugăminţile sale, trebui să îndure acelaş tratament.

„Moartea? îşi spuse Kin-Fo. Ei bine, fie! Cel care a dispreţuit viaţa merită să moară!"

Cu toate astea, moartea, deşi inevitabilă, nu îl lovea acum. La ce îngrozitor supliciu îl va supune crudul Taï-ping, nu putea să-şi închipue.

Ore lutrogi trecură. Kin-Fo, în cuşca unde fusese închis, se simţise ridicat şi transportat apoi pe un fel de vehicul. Hurducăturile drumului, zgomotul cailor, zăngănitul armelor celor ce-l escortau, nu-i lăsară nicio îndoială. Era purtat departe. Unde? Zadarnic ar fi încercat să afle.

După şapte-opt ore, Kin-Fo simţi că trăsura se oprea, că lada în care fusese închis era luată pe braţe şi, în curând, un legănat urmă zguduiturilor drumului pe pământ.

„Sunt deci pe-o navă; îşi zise el. Moartea în valuri! Fie! Ei mă scutesc de chinuri cari ar fi fost desgustătoare! Mulţumesc, Lao-Shen!"

Totuş, patruzeci şi opt ore se scurseră. De două ori pe zi era introdusă în cuşca sa câte puţină hrană printr'o deschizătură secretă, fără ca prizonierul să poată vedea ce mână i-o dădea, fără ca vreun răspuns să fie dat întrebărilor sale.

Ah! Inainte de a părăsi viaţa asta pe care cerul i-o făcuse

atâta de plăcut, Kin-Fo căutase emoţii! Nu vroise ca inima să înceteze de a-i bate fără să fi tresărit măcar odată! Ei bine, dorinţele lui erau îndeplinite, — şi în afară de ele ce-ar mai fi putut să vrea?

Totuş, dacă îşi sacrificase viaţa, Kin-Fo ar fi vroit să moară în plină lumină. Gândul că colivia în care se afla va fi dintr'un moment într'altul aruncată în valuri, i se părea grozav. Să moară fără să fi văzut pentru ultima dată lumina zilei şi pe biata Lé u a cărei amintire îl năpădea cu totul, era prea mult.

Insfârşit, după o trecere de timp pe care n'o putuse calcula, i se păru că îndelunga plutire încetase deodată. Invârtiturile elicei se opriră. Vaporul acosta. Kin-Fo simţi că era din nou ridicat.

Acum era desigur momentul hotărâtor, şi condamnatul nu avea timp decât să ceară iertare pentru greşelile vieţei sale.

Câteva minute se scurseră, — ani, veacuri!

Spre marea-i uimire el putu constata că cuşca se odihnea din nou pe un teren solid.

Deodată aceasta se deschise. Braţe îl apucară, o legătură îi fu imediat aplicată pe ochi şi se simţi tras cu bruscheţă afară. Ţinut puternic, Kin-Fo trebui să facă vreo câţiva paşi. Apoi păzitorii îl siliră să se oprească.

„Dacă-i vorba să mor, în fine, exclamă el, nu vă cer să-mi lăsaţi viaţa cu care n'am ştiut ce să fac, dar să mă lăsaţi, cel puţin, să mor cu fruntea sus ca unul care nu se teme să privească moartea în faţă!

— Fie! zise o voce gravă. Să se facă precum condamnatul doreşte!"

Indată, legătura ce îi acoperea ochii fu desfăcută.

Kin-Fo aruncă o privire lacomă în lături...

Era jocul unui vis? O masă îmbelşugat servită era în faţa sa, iar dinaintea ei cinci conmeseni, cu aer zâmbitor, păreau că îl aşteaptă spre a începe prânzul. Două locuri neocupate aşteptau, parcă, doi ultimi mosafiri.

„Voi! Voi! Prieteni, scumpi prieteni! Voi sânteţi?" exclamă Kin-Fo cu un accent imposibil de reprodus.

O, nu! Nu se înşela. Era Wang, filozoful! Erau Yin-Pang, Hual, Tim, prietenii din Canton, aceia chiar cu care petrecuse, cu două luni în urmă. pe iachtul de pe râul Perlelor, tovarăşii tinereţii sale, martorii cu cari se despărţi de viaţa de flăcău!

Kin-Fo nu-şi putea crede ochilor. Se afla la el acasă, în sala de mâncare a vilei din Shang-Haï!

„Dacă eşti tu, strigă el lui Wang, dacă nu-i umbra ta, vorbeşte-mi...

— Sunt chiar eu, prietene, răspunse filozoful. Vei ierta bătrânului tău maestru cea din urmă, şi întrucâtva aspră, lecţie de filozofie ce a trebuit să-ţi dea?

— Ei ce! strigă Kin-Fo. Erai tu, tu, Wang?

— Eu, răspunse Wang, eu care nu îmi luam sarcina de a-ţi ridica viaţa decât pentru ca altul să nu vie în loc! Eu, care am ştiut înaintea ta că nu erai ruinat şi că va veni un moment când nu vei mai vroi să mori! Vechiul meu tovarăş Lao-Shen, care vine să se predea şi va fi de acum cel mai convins susţinător al Imperiului, a binevoit să mă ajute a te face să înţelegi, punându-te în faţa morţii, care e preţul vieţii!

Dacă te-am lăsat şi, ceiace e mai mult, te-am făcut să rătăceşti în prada celor mai mari nelinişti, deşi inima îmi sângera, e că aveam siguranţa că pribegeşti după fericirea ta şi vei sfârşi prin a o cuceri!".

Kin-Fo era în braţele lui Wang care îl strângea cu căldură la piept.

„Bietul meu Wang, zicea Kin-Fo mişcat, dacă aş fi pribegit singur! Dar cât rău ţi-am făcut! Cât a trebuit să pribegeşti tu însuţi şi ce bae te-am silit să iei pe podul Palikuo!

— Ah, aceea, răspunse Wang râzând, a speriat puţin cei cincizeci şi cinci de ani ai mei şi filozofia mea! Mi-era prea

Hildebrand. sc.

cald şi apa era prea rece. Dar am scăpat. Nu alergi şi nu înoţi niciodată aşa de bine decât pentru alţii!

— Pentru alţii! zise Kin-Fo cu un ton grav. Da, pentru alţii trebue făcut totul! Secretul fericirii e în aceasta.

Sun intra tocmai, galben ca omul pe care răul de mare l'a torturat patruzeci şi opt de ore. Ca şi stăpânul său, necăjitul valet trebuise să străbată din nou drumul dela Fu-Ning la Shang-Haï, — şi în ce condiţiuni! Se putea judeca după faţa-i!

Kin-Fo, după ce se smulse din braţele lui Wang, strânse mâna prietenilor săi.

„Hotărît, spuse el, am fost un nebun până acum!

— Şi poţi deveni înţelept! răspunse filozoful.

— Voi căuta, zise Kin-Fo, şi voi începe prin a pune ordine în treburile mele. Ce a devenit scrisoarea aceea nenorocită pe care ţi-o dădusem, scumpul meu Wang? Nu mai este într'adevăr la tine? Nu mi-ar părea rău s'o revăd, — căci în sfârşit, dacă ea s'ar pierde din nou? Dacă Lao-Shen o mai deţine încă, el nu poate da nici o importanţă acestui petec de hârtie pe când eu voi fi îngrijat să nu cadă în mâini.. mai puţin delicate!

La aceste cuvinte toată lumea începu să râdă.

„Prieteni, zise Wang, Kin-Fo, s'a ales din aceste neplăceri, hotărît, cu darul de a fi om de ordine! Nu mai e nepăsătorul de altădată! El calculează ca un om chibzuit!

— Dar toate astea nu-mi redau scrisoarea, absurda mea scrisoare, reluă Kin-Fo. Mărturisesc fără de ruşine că nu voi fi liniştit decât când o voi arde şi când voi fi văzut cenuşa risipită la toate vânturile!

— Serios, tu ţii dar la scrisoare? reluă Wang.

— Bine înţeles, răspunse Kin-Fo. Vei avea tu cruzimea de a vroi s'o păstrezi ca pe o garanţie contra vreunei noui nebunii din parte-mi?

— Nu.

— Ei bine?

— Ei bine, scumpul meu elev, nu e în calea dorinţei tale decât o piedică şi din nenorocire, nu vine dela mine. Nici Lao-Shen, nici eu, nu mai avem scrisoarea...

— N'o mai aveţi!

— Nu.

— Aţi distrus-o?

— Nu! Nu!

— Veţi fi făcut imprudenţa de a o încredinţa altor mâini?

— Da.

— Cui? Cui? zise agitat Kin-Fo a cărui răbdare era pe isprăvite.

Da! Cui?

— Cuiva care a ţinut să n'o dea altuia decât ţie!".

Şi în momentul acesta, încântătoarea Lé-u care, ascunsă după un paravan nu pierduse nimic din cele de până acum, apăru fluturând scrisoarea în vârful degetelor ei micuţe.

Kin-Fo deschise braţele.

„Nu încă! Aibi puţină răbdare, rogu-te! zise drăgălaşea femee simulând gestul de a se retrage în urma paravanului. Afacerile înainte de toate, o, înţeleptul meu soţ!".

Şi punându-i scrisoarea sub ochi:

„Frăţiorul meu îşi recunoaşte opera?

— Cum să n'o recunosc! exclamă Kin-Fo. Cine altul, dacă nu eu, ar fi putut să scrie o aşa de proastă scrisoare.

— Ei bine, înainte de toate, răspunse Lé-u, aşa precum ai mărturisit legitima dorinţă, — rupe, arde, distruge această imprudentă scrisoare. Să nu rămână nimic din Kin-Fo care a scris-o!

— Fie, zise Kin-Fo apropiind de o flacără hârtia, dar deocamdată, o, suflet drag, îngăduieşte soţului tău de a-şi îmbrăţişa cu dragoste soţia şi de a ruga să prezideze acest mult fericit prânz. Eu mă simt în stare să-i fac onorurile.

— Şi noi deasemeni! exclamară cei cinci conmeseni. Când eşti prea mulţumit, ai poftă de mâncare!".

Peste câteva zile, interdicția imperială fiind ridicată, căsătoria se îndeplinea.

Cei doi soți se iubeau! aveau să se iubească mereu. Mii de fericiri îi aștepta în viață!

Trebue să te duci în China pentru a vedea asta.

SFÂRȘIT

O carte care poate fi citită cu folos de către toți tinerii, și în special de domnișoare, este: «CARTEA FETELOR MARI ȘI A TUTULOR CELOR TINERI» scrisă de *Delafras*.

SUMARUL

Pag.

CAP. I. — Unde personalitatea şi naţionalitatea eroilor se desprind puţin câte puţin. 8
CAP. II. — In care Kin-Fo şi filozoful Wang sunt arătaţi într'un mod mai precis 10
CAP. III. — Unde cititorul va putea, fără greutate, să arunce o privire asupra oraşului Shang-Haĭ 18
CAP. IV. — In care Kin-Fo primeşte o scrisoare importantă, cu opt zile întârziere. 23
CAP. V. — Unde Le-u primeşte o scrisoare pe care n'ar fi vrut s'o primească 30
CAP. VI. — Care va da, poate, cititorului dorinţa de a face o plimbare prin biurourile «Centenarului» 36
CAP. VII. — Care ar fi foarte trist, dacă n'ar fi vorba de fapte şi moravuri specifice Cerescului Imperiu. 43
CAP. VIII. — In care Kin-Fo face o propunere serioasă lui Wang şi pe care acesta o acceptă cu aceeaşi seriozitate 53
CAP. IX. — A cărui încheere, oricât de ciudată ar fi, nu va surprinde, poate, pe cititor 58
CAP. X. — In care Craig şi Fry sunt prezintaţi în mod oficial noului client al «Centenarului». 66
CAP. XI. — In care Kin-Fo devine cel mai celebru om din Imperiul de mijloc. 72
CAP. XII. — In care Kin-Fo, cei doi însoţitori şi valetul continuă aventura 78
CAP. XIII. — Care conţine multe peripeţii 85
» XIV. — In care e vorba de oraşul Peking şi de o revedere plăcută. 93
CAP. XV. — Care rezervă cu siguranţă o surpriză lui Kin-Fo şi, poate, cititorului 99
CAP. XVI. — In care Kin Fo reincepe goana 107
» XVII. — In care valoarea comercială a lui Kin-Fo este din nou compromisă 114
CAP. XVIII — In care Craig şi Fry fac o descoperire importantă. 122
» XIX. — Care nu sfârşeşte bine nici pentru căpitanul Yin, comandantul corăbiei, nici pentru echipajul său 131
CAP. XX. — In care se va vedea la ce se expun oamenii cari întrebuinţează aparatele Căpitanului Boyton. 139
CAP. XXI. — In care Craig şi Fry se despart de Kin-Fo. . . . 149
XXII. — Cu care povestirea acestor aventuri ia sfârşit . . 158

De ION PAS:

A apărut:

In seara de Crăciun, piesă într'un act (Ed. Socec)

Vor apare:

Jertfa Morții (însemnările unui soldat)
In lumea copiilor
Jurnalul lui Nicușor
Pentru zilele de vacanță

Traduceri:

Octave Mirbeau: Calvarul (în colaborare cu Sarina Cassvan) (Ed. Ancora, Alcalai & Calafateanu)